Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	[Mathilda Malling] ; [overs. af Alfr. Ipsen].
Titel | Title:	En Roman om Første-Konsulen fra den 18. Brumaire til Freden i Amiens
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Ernst Bojesen, 1895
Fysiske størrelse | Physical extent:	220 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,-213.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130024223923

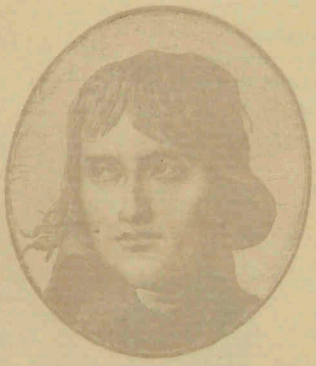
BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

EN ROMAN

OM

FØRSTE-KONSULEN

FRA DEN 18 BRUMAIRE TIL FREDEN I AMIENS

Alors tout marchait au son des trompettes victorieuses, alors tout était gloire et honneur, alors on parlait une autre langue . . .

Mme La Dsse d'Abrantès

KØBENHAVN

ERNST BOJESENS FORLAG

1895

EN ROMAN

OM

FØRSTE-KONSULEN

FRA DEN 18 BRUMAIRE TIL FREDEN I AMIENS

> Alors tout marchait au son des trompettes victorieuses, alors tout était gloire et honneur, alors on parlait une autre langue . . .
>
> Mme La Dsse d'Abrantès

KØBENHAVN
ERNST BOJESEN'S FORLAG
1895

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

EN ROMAN

OM

FØRSTE-KONSULEN

FRA DEN 18 BRUMAIRE TIL FREDEN I AMIENS

(DANSK UDGAVE)

— Mademoiselle! raabte han med pibende, ængstelig Stemme, idet han satte Haanden for Øjnene og hævede Lygten op over sit Hoved. Mademoiselle Edmée!

En ung Pige i en lang, ærmeløs Kaabe med Skindbesætning kom hurtig farende fra en smal Sidegang op imod Trappen. Paa Hovedet havde hun en gammeldags Hat fra Firserne med Fjær og bred Skygge *à la bergère.*

— Jeg kommer jo, Jeanot — hendes Stemme klang frisk og høj gennem Blæsten. Jeg kommer jo. Du behøver ikke at raabe, som om der var Ild i Gaarden. I et Par Spring var hun oppe paa Terrassen.

— Er Abbeden maaske kommet? spurgte hun uroligt.

— Abbeden venter paa Dem, Mademoiselle, svarede den gamle bebreidende. Monsieur de Châtillon er med ham.

Medens han talte, skød han den tunge Dør op med sin Ryg og lod Damen træde ind.

En stor, fliselagt Forsal strakte sig gennem to Etager. Dens Loft og Væggefelter var prydede med afblegede Freskomalerier. Langs en af dens Vægge løb en udskaaret, i Muren fastgjort Træbænk hen til Kaminen, hvis nysantændte Baal med sine Flammer lyste ud over Gulvets sorte og hvide Tavl. I det modsatte Hjørne af Forsalen førte en bred Trappe med et prægtigt, forgyldt Rækværk op til anden Etage. Den var prydet med Vaabenskjolde og mange heraldiske Emblemer, altsammen i en søgt og snirklet Stil. Den saa næsten ud, som om den kunde være ny, og dens Forgyldning stak besynderligt af mod det øvrige strængt gammeldags Bohave af mørknet Eg. Paa Midtervæggen førte to Døre ind i Huset, hvoraf den ene stod paa Klem, saa at man kunde høre Stemmerne derindefra. Midt paa Gulvet havde Jeanot sat en anløben Sølvkandelaber fra sig, hvis tre tynde Tællelys osede, mens de viftede for Lufttrækket.

Den unge Dame gik straks hen til Kaminen, og Tje-

neren hjalp hende med at lægge hendes Overtøj fra sig paa Bænken. Hun følte paa sine Ærmer, der var lidt fugtige, og bredte sine Hænder ud foran Ilden.

Hun bar en Dragt af sort Silke, som, skønt den ikke saa gammel ud, var syet efter det Snit, man af og til ser paa Portrætter fra Ludvig XVI's sidste Regeringsaar: langt, smalt Skørt, kort, tætsluttende Trøje, knappet med dobbelte Rækker af store Knapper og med brede, trekantede Opslag paa Brystet og lange, snævre Ærmer, der endte i en lille Snip ud over Hænderne. Et Marie-Antoinette-Tørklæde af grøn- og hvidstribet Taft laa om hendes Hals, var korsvis slynget over Barmen og knyttet med en stor Roset højt oppe paa Ryggen.

Haaret — et prægtigt, brungyldent Haar — bar hun derimod efter Øjeblikkets Mode opsat i en græsk Knude i Nakken, mens det laa i naturlige Lokker om Panden og Ørerne.

Det var den attenaarige Mademoiselle Edmée-Louise de La Feuillade, hvis Fader for flere Aar tilbage var bleven dræbt i den første Vendée-Opstand, og som nu sammen med sin gamle, døve Moster og et Par andre Adelsdamer, der ved Krigens Omskiftelser vare blevne hjemløse, beboede dette ensomme Slot paa Loires venstre Bred — Rocroyes'ernes gamle Familiegods, som havde staaet forladt lige siden Regentens Tid, og som nu under Revolutionen tjente deres forfulgte Ætlinger som Fristed. De levede dér saa godt som uden nogen som helst Forbindelse med Yderverdenen undtagen den, de kunde forskaffe sig gennem Chouanskarerne, der paa en Gang beskyttede og terroriserede dem.

Mademoiselle de La Feuillade hørte gennem den halvtaabne Dør en dæmpet Mumlen af flere Stemmer. Hun strøg sit Haar bort fra Tindingerne og mønstrede et Øjeblik prøvende sine Hænder, der ikke var ganske rene, medens hun

lagde Hovedet paa Siden og spilede Fingrene ud. Derpaa traadte hun resolut ind.

Omkring det ovale Marmorbord med svajede, forgyldte Ben, sad seks Personer og spillede Kort. Øverst for Bordenden en kraftig, midaldrende Herre i Præstedragt og med Tonsur, der netop i dette Øjeblik betænksomt med to Fingre trak et Kort frem til at stikke med, og lige over for ham en anden med Ryggen mod Døren og en lang, pudret Haarpung hængende ned i Nakken. Mellem dem — ved Bordets Langsider — sad de fire gamle Damer, to paa hver Side. De udmærkede sig alle ved højt opsat, pudret Frisyre og stive, spidst tilløbende Liv med firkantet Udskæring og halvlange Ærmer; Møllene havde ilde tilredt Silken i den bedrøvelige Tid, disse Stadsklæder havde hvilet i Dragkisterne.

Abbed Bernier, som først fik Øje paa Mademoiselle de La Feuillade, lagde straks sine Kort paa Bordet og rejste sig med et Udraab. Med sirlig, trippende Gang og udstrakte Hænder gik han hende imøde.

— Min Datter . . . Med overstrømmende Venlighed tog han hendes Hoved mellem begge sine Hænder. — De kender maaske allerede den store Nyhed, som Monsieur de Châtillon — han gjorde en Haandbevægelse i Retning af Herren med Haarpungen, der rejste sig og bukkede stift — har til Dem?

Edmée gjorde en dyb, gammeldags Reverens for de to Herrer.

— Til mig? sagde hun med et Smil. Det er vel en Nyhed til os alle. Det er Fredsslutningen, ikke sandt, Hr. Abbed?

— Freden — ak, ja vist! Ja, jeg véd, at De allerede fra Montfaucon har hørt, at nu endelig det for os alle lige vigtige Hensyn til Fædrelandet — hans Stemme blev pludselig salvelsesfuld — har besejret vore tapre Venner her i

Vendée. For nogle Dage siden undertegnede vi den med General Hédouville, og nu har ogsaa Monsieur de Châtillon gjort mig den Glæde at give Køb. Mine Damer — han vendte sig til Mademoiselle de Rocroyes og de andre — jeg beder Dem være forvissede om, at jeg føler dyb Sympati med den ædle Trofasthed mod en ulykkelig Fyrste; men vor hellige Kirkes Sag er dog for Øjeblikket den vigtigste af alle, og for at kunne udrette noget for den, hvortil jeg haaber, at Tiden nu endelig er moden, behøve vi først og fremmest Fred — Fred med vore Landsmænd og Brødre, vore saa sørgeligt vildfarende Brødre. Han hævede sit Blik imod Loftet. Ikke sandt, mine Venner — Sjælenes Frelse fremfor alt?

Ingen svarede. Damerne sukkede, og et Par af dem gjorde Korsets Tegn.

— Nej, mit Barn, udbrød Abbeden nu pludseligt med naturligt Stemmefald — det er ikke det alene. Vi have flere Nyheder. Gæt!

Edmée rystede paa Hovedet og lo. Abbedens Oprømthed smittede hende.

— Mademoiselle de Rocroyes, Madame de Beaurollier — han vendte sig med et Buk til de gamle Damer — ønsker De, at jeg siger hende det?

— Jeg staaer som paa Naale, Hr. Abbed, raabte Edmée. Er det virkelig en Nyhed, som angaaer mig?

Abbeden paabød med løftet Haand en højtidelig Stilhed. Saa udbrød han pludseligt:

— Monsieur de Châtillon og jeg rejser i Morgen til Paris for at tale med Første-Konsulen i Anledning af Freden. Deres Tante ønsker, at vi skal tage Dem med, Mademoiselle Edmée.

— Mig! — I Morgen! Men, Tante dog! hun vendte sig rask til Mademoiselle de Rocroyes. Jeg er jo ganske

uforberedt til at rejse. Jeg har ikke engang en Dragt, jeg kan tage paa. Hvor kan jeg det? . . .

Forvirret, betagen saa hun med straalende Øjne fra den ene til den anden. Alene Tanken om at slippe ud af dette mørke Chouanslot bragte hendes unge Hjerte til at banke.

— Vi har overvejet alt, Edmée, nikkede Mademoiselle de Rocroyes værdigt og langsomt. Jeanot og Valentine skal følge med Dig, og bedre Rejseselskab end Abbeden og vor ridderlige Ven, Monsieur de Châtillon — hun gjorde en højtidelige Bøjning for denne — kan Du ikke faa. Du véd, det er af Vigtighed, tilføjede hun med Eftertryk, at Du snart kommer til Paris. Madame de Châteauneuf venter Dig sikkert.

Edmée rødmede og rynkede Øjenbrynene let. Madame de Châteauneuf var hendes Faster, og lige fra hendes Barndom havde det været en aftalt Sag mellem Familierne, at hun, naar Tiden kom, skulde formæles med sin Fætter, Louis de Châteauneuf. Som Børn var de kommet meget sammen — han var for Resten en seks-syv Aar ældre end hun — men siden kom Revolutionen, og nu havde hun hverken set ham eller Fasteren i omtrent ti Aar. Det ydmygede hende, at hendes Venner nu ved den første Lejlighed, der tilbød sig, vilde sende hende bort og kaste hende i Armene paa en Mand, der havde været bestemt hende til Husbond fra Barneaarene, og som maaske ikke en Gang ofrede hende en Tanke længere. Og hun vilde komme til dem blottet for alt, uden nogen anden Formue end Fordringen paa et Par konfiskerede Godser, som det var mer end utroligt, at hun nogensinde vilde faa tilbage. Ikke engang en anstændig Rejsedragt havde hun, hvori hun kunde præsentere sig for sine Slægtninge.

— Men, Tante, sagde hun tøvende, hvordan skal jeg egentlig kunne tage til Paris? Hun udtalte Navnet paa denne mærkværdige Stad med Provinsboens dybe Ærbødighed. — Jeg har jo ingen Penge, ingen Klæder engang!

— Snak, Edmée! afbrød den gamle hende skarpt. — Vi har da endnu et Par Diamanter i vore Gemmer, véd jeg. Og naaar blot Du kommer til Paris, faaer Du dine Godser igen, har Abbeden sagt.

Abbeden saa lidt forlegen ud, men sagde intet.

— Paris! vedblev den gamle Dame haanligt efter en lille, trykket Pavse. Som om ikke Du — et Pigebarn af Stand (*une fille de grande qualité*) — var god nok til at optræde i Paris, som Du staaer og gaaer. Dette Rakkerhul! De Slyngler! De Tyve og Kongemordere! Troer Du, at Folk, som selv gør sig til af at gaa uden Bukser, forlanger nogen Anstand af en Kvinde?

— Undskyld, Madame! raabte Abbeden ind i Øret paa hende. Det er længe siden. Nu hersker der tværtimod stor Luksus i Paris.

Den gamle Frøken fikserede ham vredt og med ubeskrivelig Foragt. Luksus! Ja, jeg véd nok, at de har stjaalet bedre Folks Sager og nu ugler sig ud som Guder og Gudinder i Stedet for at gaa med Fiskebensskørt og Pudder som kristne Mennesker. Men De vil vel ikke indbilde mig, at Deres lille korsikanske Slagsbroder, som De gør saa megen Stads af, er i Stand til at give Tonen an i et Selskabsliv, om ogsaa han har formaaet at sammenlappe et Dusin Republikker? Nej — hun rystede energisk paa Hovedet — noget Selskabsliv, som der kunde være Tale om, at en Dame af min Søsterdatters Rang kan deltage i, bliver der ikke Tale om i Paris, før Hs. Majestæt kommer tilbage. Til den Tid maa hun sidde og kukkelure hos sin Faster bag lukkede Døre. Det gør naturligvis alle bedre Folk, bemærkede hun kategorisk.

Søsterdatteren sukkede. Udsigten til Indespærringen bag de lukkede Døre tiltalte hende ikke trods al royalistisk Rettroenhed.

Den gamle Madame de Beaurollier tog nu Ordet. Naar

hun talte, rystede hun paa Hovedet, saa at der stod en Sky af Pudder ud fra hendes Paryk.

— Men, kære Abbed, er det da ikke uforsigtigt at sende vor lille Pige til dette Sodoma? Tænk, jeg har hørt, at en Grevinde af det gamle Hof med et fuldstændig respektabelt Navn har giftet sig med sin Lakaj — tænk Dem, giftet sig! Der ligger Galskab i Luften derinde, og den smitter. Ak Gud! Man har jo set Folk af den fornemste Fødsel blive som forvandlede. Tænk blot paa den første Prins af Blodet — paa selve Hertugen af Orléans! Og den lille Hertug af Chartres! — Gud og hver Mand véd, at han har tjent under den trefarvede Fane. Det smitter, siger jeg Dem — det smitter.

— Aah, Gudmo'er, raabte Edmée indigneret, De er da vel ikke bange for, at jeg skal gifte mig med Jeanot! Og hun brast ud i en frisk, barnlig overgiven Latter. De andre kunde ikke lade være at le med.

Madame de Beaurollier rettede sig og saa hvast fra den ene til den anden.

— Ja, ja, mit søde Barn — man har hørt værre! Siden 93 er der ikke mere noget, der forbavser mig. Der laa i hendes Stemme en saa absolut haabløs Overbevisning, at den med ét gjorde Ende paa al Munterhed.

— Vi skal nok passe paa Mademoiselle de La Feuillade, lød Abbed Berniers Stemme opmuntrende efter et Øjebliks Stilhed. Hun har jo til en Begyndelse baade mig og Monsieur de Châtillon, for ikke at tale om Madame de Châteauneuf og den unge Greve. Er det ikke sandt — Mademoiselle?

Edmée svarede ikke; hun hørte ham neppe. Hun sad med Haanden under Kinden og saa hen for sig med fugtige Øjne, der smilede og straalede med et aandsfraværende Udtryk. Hun var saa smuk, som hun dér sad med den rene, barnligt bløde Profil, den blege med en let Rosenrødme

gennemglødede Teint mod det bronzegyldne Haar, og Øjnene — de store, omskiftelige, graabrune Øjne — ubevægelig opspilede under de tætte, straaleagtig fremspringende Øjenvipper. Den yngste af de gamle Frøkener de Kergoran maatte sukke en Smule misundeligt, da hun saa paa hende, og Abbeden tog sig betænksomt en Pris. Han vidste maaske mere om Paris — Barras' og Madame Talliens Paris — end han fandt det rigtigt at meddele Mademoiselle de Rocroyes.

Næste Morgen tidligt, saa tidligt at Maanen endnu stod højt paa den vinterlige Himmel, medens Tjenerne i Lygteskær surrede Bagagen fast paa den gamle Karosse, begav de sig afsted. Paa Trappen stod de fire gamle Damer i deres nedringede Kjoler med Tænderne klaprende af Kulde og havde alle travlt med at ordne og kommandere. Med sprukne, graadkvalte Stemmer udslyngede de Vredesudbrud og Skældsord over Hovederne paa Folkene, som, uden at lade sig anfægte deraf, langsomt og sindigt passede deres Dont. Mørk som en Bronzestatue holdt Monsieur de Châtillon allerede til Hest ved Siden af Vogndøren, og Abbeden og Valentine — den sidste med en kolossal Tørklædebylt, som hun ikke var at formaa til at give fra sig, tæt trykket i sin Favn — sad allerede i den gamle Berliner; men Mademoiselle de La Feuillade stod endnu grædende paa Trappen med Armene om sin Gudmoders Hals og lyttede til hendes sidste naive og pedantiske Formaninger.

Hun havde holdt sig tappert lige til nu; ja, hun havde været næsten vild af Glæde, da hun i Nat havde samlet sine Sager sammen og hjulpet Pigen med at pakke dem ind; men nu — nu overvældedes hun pludseligt af Skilsmissens tragiske Alvor (i disse Tider vare alle Skilsmisser tragiske!) Hun græd højt og ubehersket.

— Bed til Maria for mig, allesammen! Hun strakte begge sine Hænder ud til de to Frøkner de Kergoran.

Hvis Freden varer til det bliver Sommer, skal jeg bede Madame de Châteauneuf om at følge med mig herud.

Alle Damerne græd, snøftede, pudsede Næse og raabte højt. Abbeden frøs om Fødderne og begyndte at stampe med Benene inde i Vognen. Jeanot gned sine Øjne oppe paa Bukken og vuggede sig snøftende frem og tilbage, saa at hans Haarpung dinglede. Det urolige, hoppende Lys fra Lygterne skræmmede Hestene, der skrabede med Hovene mod den frosne Jord og vrinskede. Kun Monsieur de Châtillon holdt ubevægelig og taalmodig paa sin høje Hest udenfor Vogndøren.

Endelig kom Edmée ind i Karossen. Han holdt sit Lommetørklæde for Øjnene og lod sig hulkende falde med Hovedet mod Valentines Knæ, medens Vognen rask rullede ud af Gaarden. Hun hørte, hvor Vindebroen drønede under dem.

— Valentine, kæreste lille Valentine! Hun krøb sammen ved den robuste Piges Bryst.

Abbeden sagde intet. Hun bøjede sig ud af Vinduet og vinkede med Haanden en Hilsen til de fire Damer paa Trappen. Ved Lyset fra de svingende Lygter saa de Vognen forsvinde med Edmée.

II.

«La France avait plus besoin de moi, que moi d'elle!»

MOT DE NAPOLÉON.

Næsten fjorten Dage varede Rejsen ad de elendige Veje, som nu paa Grund af Vinteren vare i deres værste Tilstand. Ofte maatte de stige ud og tilbagelægge lange Strækninger til Fods. Naar Edmée blev altfor træt af at sidde stille inde i Vognen, fik hun nu og da Lov til at sætte sig op paa Saddelknappen hos Monsieur de Châtillon og ride et Stykke, eller han gik ved Siden og førte Hesten ved Bidslet, hvor Vejen var for tung. Paa Værtshusene, hvor de tog ind, stødte de som oftest sammen med Rekrutafdelinger, der skulde til Paris for derfra at afgaa til Hærene i Ligurien og ved Rhinen, eller med Republikens Tropper, som nu begyndte at trække bort fra Vendée. En Gang tilbagelagde de flere Mil i Selskab med en saadan Afdeling. Kaptejnen var en af dem, Abbeden havde underhandlet med angaaende Fredsslutningen i Montfaucon. Han optraadte yderst galant mod den smukke Mademoiselle de La Feuillade, som paa sin Side unægtelig fandt Fornøjelse i hans Underholdning. Det var jo den første virkelige Repræsentant for det nye Frankrig, hun var truffet paa — hun, som saa længe alene

havde været henvist til Samtale med Republikens haanende Fjender; den første, der med ublandet Beundring og Sympati havde udtalt sig om Første-Konsulen og hvad han havde udrettet i disse Maaneder efter Brumaire. Kaptejn Ollivier var moderat Republikaner og en ganske dannet Mand. Som ung Soldat havde han tjent under Kellermann i Flandern, derefter deltaget i det italienske Felttog Aar IV og været med ved Mantua mod Wurmser. Edmée fandt det under sin Værdighed at udspørge ham om General og Madame Bonaparte — som han fortalte, at han havde set i Brescia — men gjorde ham dog nogle ligegyldige og forsigtige Spørgsmaal, som han besvarede med Begejstring. Denne ensformige Begejstring, som hun mente maatte være paabudt eller kunstlet, trættede tilsidst Edmée i en saadan Grad, at hun endogsaa begyndte at foretrække Monsieur Châtillons kolde og triste Ordknaphed.

Imidlertid havde hendes Samtale med Kaptejnen dog affødt en vis interesseret Nyfigenhed overfor Første-Konsulen og hans Omgivelse, dette nye Paris, hvorom ingen paa *les Fougères* havde nogen Anelse.

Endelig en Aften sent rullede Vognen ind paa Paris's Gader. Edmée var saa træt, at hun neppe følte nogen Interesse derved — hun sad halvsovende med Hovedet mod Valentines Skulder. Hendes Kræfter, der ellers var ganske gode, var næsten udtømte af den lange Rejse i koldt og fugtigt Vejr, med tvungne Ophold paa ubekvemme Gjæstgivergaarde, hvis Spisekamre var saa haardt medtagne af forbimarcherende Soldater, at fredelige rejsende neppe kunde opdrive et Maaltid Mad i dem. Alt det nye — Forhold, Meninger og Mennesker — som mødte hende paa hele Rejsen, og som ganske hensynsløst væltede sig ind paa hende, trættede og irriterede hende ogsaa i høj Grad. Blot en saadan Ubetydelighed som de lange Regnskabsopgør med Værtinder og Postillioner, der altid med smaalig Omstændelighed skulde

afgøres i Assignater med Tusinder af Francs ad Gangen, var hende imod. Det oprørte hende stadig at høre Soldaterne skraale Marseillaisen, ja endogsaa *Ça ira*, Sange, som hun havde lært at afsky som djævelske Hymner, at blive behandlet med den affekterede, næsvise Uforskammethed, som Patrioterne endnu mente sig forpligtede til at vise overfor en *cidevant noble*, en Person fra Vendée. Naar hun og Valentine med deres ømme Fødder indsvøbte i Tæpper og Puder tog Plads ved Ilden i Værtshusstuerne for at varme sig, medens Forspandet blev skiftet, ærgrede hun sig over at være tvungen til at høre paa alskens Raaheder og Ukvemsord mod Bourbonerne og Emigranterne. Ja, hun kom næsten til at afsky denne Første-Konsul, som Abbed Bernier dog altid talte saa anerkendende om, alene fordi alle disse Mennesker hævede ham til Skyerne.

Det saa trist ud paa Landet, men de Byer, de kom igennem, gjorde et næsten endnu pinligere Indtryk paa hende. Selv om de af og til havde været blottede for alt paa *les Fougères*, de havde dog i det mindste haft det for sig selv og ikke kendt den Skam hvert Øjeblik at maatte lade sig træde paa Tæerne af Pøbelen. Anderledes her i disse af Revolutionen hærgede Byer — i Angers f. Eks.! Overalt var Murene overklistrede med Opslag og Plakater, Annoncer om Ejendomssalg, gamle Opraab og Dekreter fra Konventet og Direktoriet — hun kunde ikke undgaa i Forbifarten flygtigt at læse de svulstige, patriotiske Fraser, der var trykte med tommelange Bogstaver. I de smudsige Marskandiserboder, der strakte sig helt ud paa Gaden, næsten ud i den af alskens Snavs og Roderi opfyldte Rendesten, fandtes der en ugenert og skadefro Udstilling af Møbler og Kunstsager, der vare plyndrede fra de gamle Herresæder: stoltelig smilende Portrætter af Markiser i Diana- eller Avroradragt, malede af Nattier, ophængte paa et kroget Søm udenfor en Kælderhals, uvurderlige Sèvresvaser, der havde

prydet en Hertugs Kaminfrise, henslængte i den snavsede Vindueskarm, medens gamle Kniplingsgarniturer, der maaske havde tilhørt en Prinsesse af Blodet, iturevne hang og dinglede mellem de Pjalter, der garnerede Muren. Og oven over det altsammen som patriotisk og fyldestgørende Forklaring: en rød Hue! Edmée vendte sig med Væmmelse bort; hun ønskede blot, at de snart igen var vel ude paa Landevejen — den skidne, øde Landevej, der i sin trøstesløse Ensformighed løb forbi uopdyrkede Landstrækninger, omhuggede Skove og forfaldne, halvt nedrevne eller afbrændte Gaarde. De tre rejsende talte ikke meget sammen om, hvad de saa; men af og til hørte Edmée et resigneret Suk fra Abbeden eller en utaalmodig Ed fra Monsieur de Châtillon. Det havde saa længe været farligt at udtale sine Tanker — selv blandt Venner — at man næsten havde vænnet sig af med det.

Nu var de i Paris. Edmée havde ikke Kræfter til at se ud; hun lagde kun Mærke til, at en Gade, de kom igennem, var bælmørk — de andre var for Resten ogsaa højst sparsomt oplyste — Folket havde taget Lygterne bort.

Hun følte sig dødtræt og var faldet hen i Halvsøvn, da Kusken endelig holdt Hestene an udenfor Madame Châteauneufs Hus i *Rue du Bac*, Faubourg St. Germain nær ved Floden. Søvndrukken tumlede hun ud af Vognen og befandt sig nu paa en rummelig, firkantet Gaardsplads, hvor en stor, monumental Fontæne, der lyste hvid i Maaneskinnet, var det første, der tiltrak sig hendes Opmærksomhed. Ud af den brede Hovedbygning kom en Mand med en Lygte. Abbeden bød hende Haanden — Monsieur de Châtillon havde de allerede sagt Farvel — og de gik ind.

Edmée følte i dette Øjeblik liden eller ingen Spænding ved Tanken om Gensynet med sine Slægtninge og sin tilkommende Mand. Overvældet af Træthed og Søvnighed fulgte hun ved Abbedens Haand langsomt bag efter Tjeneren,

som med slæbende Skridt og Lygten i Haanden gik foran dem. Først da hun hørte ham nævne deres Navne, idet de traadte ind i Salonen, rettede hun sig uvilkaarlig op.

Det Værelse, i hvilket de blev indført, var et stort, firkantet Gemak, kun sparsomt oplyst fra et Par mangearmede Lampetter, der sad hver paa sin Side af Kaminspejlet og var omgivet med en Skærm af Gaze for at mildne Lyset. En ældre Dame, som var i Færd med at vinde en Dukke Garn af en ung Piges Hænder, rejste sig med et let Udraab, da hun hørte deres Navne, og kom dem straks imøde. Edmée kunde ikke kende hende igen, men begreb, at det maatte være hendes Faster, og med en Følelse af endelig at have fundet et Hjem, kastede hun sig i hendes udstrakte Arme.

— Min kære Edmée! . . . Vi havde ikke ventet Dig saa snart. Louis, kom og hils paa din Kusine . . .

En ung, mørk Herre, som havde staaet og læst i en lille Avis henne ved Kaminen, nærmede sig nu. Edmée følte sig pludselig overvældet af en generende Forlegenhed — hver Mangel i hendes Dragt, i hendes af Rejsen medtagne Udseende trængte sig frem til hendes Bevidsthed og ydmygede hende. Med en tilkæmpet, tvungen Værdighed, som i Grunden var lutter Undseelighed, hilsede hun koldt og afmaalt paa sin Fætter.

Den unge Pige, som havde holdt Garndukken, rejste sig nu med en flygtig og yndefuld Hilsen. Madame de Châteauneuf trak hende til sig og lagde hendes Haand i Edmées:

— Her ser Du din tilkommende Veninde Laura de Permon. Loulou — Du, som altid er saa sød og forstandig, hjælp Du Edmée til Rette, medens jeg hilser paa vor kære Abbed.

Madame de Châteauneuf var pertentlig og gammeldags sirlig i sin Maade at være paa. Hun talte med en paataget

mild og noget ligegyldig Stemme, der passede godt til hendes spinkle, endnu elegante Figur og behagelige, blonde Ansigt. Det var hendes Stolthed, at hun i sin Ungdom skulde have lignet Prinsessen af Lamballe, og hun vedblev endnu at accentuere det ved en stærkt pudret, lokket Marie-Antoinette-Frisure, der traadte frem i Bukler bag Ørerne. Nu var hendes Ansigt gammelt og furet af disse ti Aars Angst og Bekymring; men hun havde trods alt i sit Smil, i sin forbindtlige Omgangstone, i sin naturlige og fornemme Holdning — beholdt den elskværdige og forfinede Ynde, der var ejendommeligt for det gamle Hofs Damer.

Hendes Søn var en Adelsmand af en fornem og utilgængelig Karakter. Revolutionen havde langt fra at bøje ham tværtimod gjort ham trodsigere. Medens hans Moder i Frankrig havde gennemkæmpet disse Aars Prøvelser og Fortvivlelse, var han allerede som Yngling fulgt Emigrantstrømmen og var bleven opdraget i England hos sin Faders Familie. Først for kort Tid siden var han vendt tilbage og befandt sig nu, takket være hans Moders Klogskab, Aarvaagenhed og Ihærdighed, i Modsætning til andre Emigranter i saa godt som ubeskaaren Besiddelse af sin Families Ejendom. Louis de Châteauneuf gjorde i Reglen paa Folk, der saa ham for første Gang, et hovmodigt og satirisk Indtryk; men der var i hans Væsen en ædel Loyalitet, en retskaffen Fasthed, der snart lod dette Indtryk glemmes. I Modsætning til den Tids Royalister var han allerede tidlig ganske blottet for Illusioner angaaende en Restavration, og da han indsaa, at der ikke var noget Haab om at komme til at tjene Bourbonerne, havde han taget sit Parti at tjene Frankrig, og allerede gennem den tidligere Biskop af Autun — hans Moders trofaste Ven og Raadgiver under disse sidste Aars Farer — havde han stillet sig til den nuværende Regerings Tjeneste som Diplomat. Der var saa faa Mænd af hans Stand og Navn, der endnu havde kunnet beslutte sig

til et saadant Skridt, at han i højeste Grad havde vundet Regeringens Anerkendelse. Hans Moder var heller ikke nogen Ultra-Royalist; under de ti sidste Aars Omvæltninger, som hun alle havde set paa nært Hold, var hun lidt efter lidt blevet næsten fuldstændig ligegyldig for alt andet end at skaffe sin Søn og sig selv en betrygget Stilling. Naar hun tænkte paa Bourbonerne, var det med en vis vemodig Sympati, som paa noget, der hørte med til hendes Ungdoms Glans og Glæde, men som det var forgæves at ønske sig tilbage.

Tjeneren kom ind med Te, hvortil der serveredes noget kold Postej, Fuglevildt og Syltetøj. Edmée befandt sig særdeles vel i det varme Værelse, hvor hendes Faster og lille Laurette kappedes om at hygge om hende. Hendes mistænksomme Provinsstolthed følte sig ikke engang længer krænket af Sammenligninger mellem hendes antidiluvianske, ilde medtagne Rejsedragt og Mademoiselle Permons græske Musselinstunika med Guldbæltet. Hun lod Abbeden svare paa alle Spørgsmaal, som stilledes til dem angaaende deres Rejse og Tilstandene i Vendée; tilsidst faldt hun i Søvn i den Stol, hvori hun sad.

Da Edmée vaagnede næste Morgen, skinnede Solen ind i Stuen til hende. Hun sprang op paa sine bare Fødder og løb hen til Vinduet.

Der laa Paris! Graablaa og plumret flød Seinen paa begge Sider af Broen, med løse Isstykker langs begge sine Bredder, og derovre — paa dens modsatte Bred — saa hun store Slotsbygninger hæve deres vældige Masser omgivne af Parkernes og Havernes bladløse Træer. Hun havde hørt, at man kaldte Broen ligeudfor deres Vinduer *Pont Royal* — Louis havde ironisk korrigeret det til *National*, som den nu skulde hedde — og hun sluttede deraf, at de store Slotte paa den anden Side af Floden ikke kunde være andre end

Louvre og Tuilerierne. Med sine gode Øjne kunde hun tydeligt se en uniformeret Skildvagt gaa frem og tilbage foran en fremspringende Del af Slottet. Der boede han formodentlig, og der havde Kongen boet . . .

Men det havde hun ikke Tid til at tænke paa nu! Med vidtopspilede, straalende Øjne stirrede hun i Solskinnet ud over Paris' Bygninger, Kirketaarne og menneskefyldte Gader — her skulde hun nu faa Lov at bo, her var Livets og Skæbnens Midtpunkt, Martyrernes og Sejrherrernes By!

Valentine stod og pakkede Klæderne ud af hendes Kuffert. Edmée foer hen til hende, rev den ud af Hænderne paa hende og kastede den paa Gulvet.

— Lad det gamle Stads bare ligge, raabte hun overmodigt og lo højt med glædestraalende Øjne. — I Paris er man fin! Jeg vil have hvide Kjoler og gyldne Borter og Ringe paa Hænderne og Stene i Haaret ligesom Mademoiselle Permon.

— Men Mademoiselle kan da ikke gaa i det bare Linned — skønt Gud skal vide, at de ikke har stort mere paa — til vi har faaet alt det anskaffet, svarede Valentine fornærmet og bukkede sig ned for at samle Tøjet op.

Samme Formiddag kørte Madame de Châteauneuf ud med sin Niece og aflagde Besøg i alle mulige fashionable Butiker og Magasiner. Først tog de til Madame Germon for at bestille et halvt Dusin nye Dragter, saa til Despaux og Leroi for at vælge nye Hatte, og da de nu en Gang var i *Rue de la Loi* aflagde de ogsaa med det samme et Besøg hos Antikvitetshandleren Villemain for at se paa Kniplinger. Madame de Châteauneuf hviskede til Edmée, at hans Udvalg var enestaaende, han havde endogsaa vidst at skaffe sig Dronningens Garniturer — desto værre var der ingen, der havde haft Raad til at købe dem uden Mademoiselle Lange!

Edmée sad hele Tiden og morede sig med at se ud af

Vognvinduet — der var saa meget at se paa. Smaa kunstige engelske Vogne, som Damerne selv kørte, jog forbi dem i susende Fart — Madame de Châteauneuf sagde hende Navnet paa dem: *wiski, carrick, demi-fortune;* nogle lignede romerske Triumfvogne, hvor Kusken stod bagpaa og kørte. Og midt mellem dem — de rullede netop nu over Champs-Elysées — ilede med Fare for Liv og Lemmer tarveligere Kvinder i korte, røde Kjoler, med hvide Livstykker og Huer og et lille blaat Sjal over Skuldrene *à la Gertrude*, eller Arbejdere i korte Trøjer og lange Bukser med gamle, trekantede Hatte paa Hovedet og kolossale Knortestokke i Hænderne. Uniformer saa hun ikke saa mange af, som hun havde ventet; Madame de Châteauneuf forklarede hende, at Første-Konsulen holdt saa stræng Justits med Militæret, at de hver især havde sit bestemte Arbejde om Formiddagen og ikke fik Lov at drive om paa Gaderne efter Behag.

Noget, som ogsaa her faldt Edmée i Øjnene — især i de mere obscure og afsides Gader, de passerede — var den Mangfoldighed af Kundgørelser og skrevne saa vel som trykte Opslag, hvormed Murene allevegne var overklistrede. De var næsten alle Salgsbekendtgørelser. Desuden læste man jævnligt paa Plankeværker og paa Ruder patriotiske Inskriptioner som f. Eks.: *Içi on s'honore du titre de citoyen* eller *Fraternité ou la mort!* eller *Maison de la liberté* o. lign. Mademoiselle de La Feuillade syntes, at det saa dumt og smagløst ud; men hun vidste ikke, om hendes Tante vilde holde af, at hun sagde det.

Efter en meget lang Køretur var de endelig stegne af ved *Palais d'Egalité* (Royal) for at købe nogle Smaating. Da de vare færdige med deres Indkøb, vinkede Madame de Châteauneuf til Edmée, og idet de, uden at ænse den ventende Ekvipage, skraaede til Fods over *Rue des Petits-Champs*, udbrød hun pludseligt:

— Kom her, Edmée! saa skal jeg vise Dig noget.

De gik igennem en kort, smal Gade, som Edmée ikke saa Navnet paa, og kom ud paa en rund, aaben Plads, paa hvilken de midt mellem Apothekeres og Kvaksalveres Boder, der var overklistrede med iturevne, prangende Plakater om Vidunderkure, fik Øje paa en malet Træobelisk — et tarveligt Mindesmærke om Sansculotsejren den 10de Avgust.

— Se Dig nu om, sagde Madame de Châteauneuf med et ejendommeligt Smil.

— Her er jo ingenting at se. Edmée spilede Øjnene vidt op. Hvor er vi?

— Paa *Place des Victoires.*

Hun tav og saa næsten højtideligt paa Edmée, som spørgende havde vendt sig imod hende. Derpaa hviskede hun med rørt og dæmpet Stemme:

— Dette var en Gang *Place Royale* — Feuilladernes Stolthed. Din Farfaders Farfader, Hertug de La Feuillade lod det bygge til Ludvig den XIV's Ære. Jeg kan huske, da Kongens Statue stod dér — hun pegede paa Obelisken, og min Moder har fortalt, at der i hendes Tid altid brændte Fakler omkring den.

Hun rystede vemodigt paa Hovedet og stirrede stift hen for sig, nedsænket i Minder fra svunden Tid. Og da hendes Broderdatter endnu bestandig vedblev at tie, sagde hun, idet de langsomt begyndte at gaa tilbage gennem *Rue de La Feuillade*:

— Ak, Edmée, den Gang havde det været noget andet for Dig at komme til Paris!

Edmée havde rynket Øjenbrynene ligesom i Smerte eller Bitterhed. Nu lo hun, idet hun saa op paa sin Faster og sagde højt med sin klare, klingende Stemme:

— *Place des Victoires* er egentlig lige saa smukt et Navn som *Place Royale.* Min Farfaders Farfader, Marskallen, som var en tapper Herre, vilde vist ikke have haft noget derimod. Sejersgudinden er jo nu Frankrigs

Suveræn . . . Men Gudskelov, tilføjede hun og foldede sine Hænder, at ingen er faldet paa at kalde den *Place du Dix-Août!*

Paa Hjemvejen gjorde de endnu en ubetydelig Afstikker og kørte forbi *Place de la Concorde*, som Første-Konsulen nu havde befalet, at *Place de la Revolution* skulde kaldes. Madame de Châteauneuf lod Vognen holde og viste Edmée den Gibsstatue af Friheden, som stod paa samme Sokkel, der tidligere havde tjent Ludvig XV's Rytterstatue som Fodstykke. Den havde oprindeligt været malet rosenrød; men det skulde man nu næppe længere ane, saa snavset og forfalden som den var; dens Hals var saa sprukken og laset, at Hovedet truede med at falde af.

Edmée saa lidt paa den, saa vendte hun sig om med et stolt og foragteligt Smil, og med en Hentydning til den helbredende Kraft, man fra gammel Tid har tillagt Frankrigs aller kristeligste Konger, sagde hun:

— Det ser ud, som kunde det behøves, at der snart kom en Suveræn og rørte ved al denne Skrøbelighed!

III.

Ces noms appartiennent à la France, à l'histoire; je suis le tuteur de leur gloire, je ne les laisserai pas périr.

NAPOLÉON
(sur les Familles du Faubourg St. Germain).

Det var under en Tropperevy — en af de almindelige, som hver Quintidi afholdtes i Tuilerigaarden — at Mademoiselle de La Feuillade første Gang saa Første-Konsulen.

Gennem en fjern Slægtning, Markis'en af Caulaincourt, som stod i venskabeligt Forhold til Madame Bonaparte, havde Madame de Châteauneuf erholdt Adgang til Tuilerierne for sig og sin Niece, saa at de — en Gunst, som mange fremmede ansøgte om — fra et Vindue kunde iagttage Revyen. Da Mademoiselle de La Feuillade, uagtet hun havde været i Paris over en Maaned, endnu ikke havde været at formaa til at henvende sig til Regeringen angaaende sine beslaglagte Godser og endnu mindre til som Supplikant at opsøge Første-Konsulen og personligt forelægge ham sin Sag, hvilket efter Abbedens og andre kløgtige Menneskers Mening var det eneste, der virkelig kunde fremme den, gjorde Madame de Châteauneuf nu for egen Regning et sidste Forsøg paa at

omstemme hende. Hun troede — og maaske var denne Tro ikke slet saa naiv og fantastisk, som de kloge Herrer ansaa den for — at dersom Edmée blot fik set Første-Konsulen, «Frankrigs Frelser», som nu ogsaa Legitimisterne kaldte ham, omgivet af sine tilbedende Tropper og det hurraraabende Folk, saa vilde den almindelige, patriotiske Begejstring, der regelmæssig kom til Udbrud, hver Gang han blot viste sig, overvinde den unge Piges indgroede Uvillie mod at nærme sig til «Tyrannen», som hun i sit gammeldags Vendéesprog haardnakket vedblev at titulere Royalisternes Overvinder. Hun var ikke kommet til Paris tidsnok til at kunne overvære Festen i Marstemplet til Washingtons Minde, og det højtidelige Indtog den 30 Pluviôse, da de tre Konsuler, eskorterede af Tropper, forlod Luxembourg og med stor Pomp tog Tuilerierne i Besiddelse, havde hun haardnakket vægret sig ved at overvære. Ved denne Lejlighed kunde hun imidlertid vanskeligt undgaa at følge sin Faster, da denne var diplomatisk nok til at formulere sin Opfordring som en Indbydelse fra Markis de Caulaincourt.

Man var nu naaet hen i Slutningen af Ventôse (Midten af Marts). Det var en kold og usædvanlig klar Dag med Blæst og straalende Solskin. Tropperne defilerede i Halvbrigader forbi Florapavillonen, hvor Første-Konsulen, omgivet af sin Stab, holdt paa sin hvide Hest, Désiré. Med sin simple, graa Overfrakke over Uniformen og den enorme, brede Hat uden Fjerbusk, blot prydet med den trefarvede Kokarde, siddende langt ned i Panden, virkede han afstikkende ved sin Simpelhed midt iblandt alle disse fjedersmykkede og skrammererede Herrer. Han var bleg, næsten gul og saa forvaaget og anstrængt ud. Han holdt Læberne fast sammenpressede og fulgte hele Tiden i fremadbøjet Stilling med stor Opmærksomhed Troppernes Bevægelser — det saa ud, som om han vilde indprente sig hver enkelt Soldats Udseende i sin Erindring. Da et Par Halvbrigader præsenterede deres krudt-

sværtede, næsten sønderskudte Faner, blottede han Hovedet med en Værdighed og en Alvor, som fik Soldaterne til at udbryde i høje Jubelraab.

Mademoiselle de La Feuillade havde Plads i et aabent Vindue skraas over for ham, ikke særdeles langt borte, saa at hun tydeligt saa ham i Profil hele Tiden. En Gang vendte han Hovedet om og mødte hendes Blik. Straks efter henvendte han et Par Ord til sin Adjudant, der nøjedes med at trække paa Skuldrene og give et kort, som det syntes, benægtende Svar.

Han talte til Soldaterne: nogle faa klare, fyndige og stærkt patetiske Ord, i hvilke «Ære» og «Fædreland» vare Grundakkorderne. Sagte med hans Røst, med hans levende Ansigtsudtryk og dybe Alvor, fik de i dette Øjeblik og i disse Omgivelser en saa heroisk Klang og Betydning, at Edmée, grebet af patriotisk Henrykkelse og smittet af Jubelen omkring sig, pludselig følte sine Øjne fyldes af Taarer og lidenskabeligt, med Haanden trykket mod Hjertet, bøjede sig fremad ligesom for at deltage i Soldaternes Hyldest.

Lidt efter var Defileringen endt, og da Generalen vendte sin Hest, saa Edmée ham lige ind i Ansigtet. Han holdt Øjnene sænkede, bøjede sig en Smule ned mod Hestens Hoved og klappede den. Det forekom hende da, at han saa mærkværdig ung ud.

Madame de Châteauneuf havde regnet rigtigt. Næste Dag gav hendes Broderdatter efter nogle spagfærdige Indvendinger, nærmest for Honnørens Skyld, endelig efter for Slægts og Venners Overtalelser og blev enig med Abbed Bernier om, at han, saa snart han selv havde haft Avdiens hos Første-Konsulen og talt med ham om Sagen, skulde føre hende til Tuilerierne.

I Mellemtiden spekulerede Edmée en hel Del over, hvad hun skulde tage paa, og hvad hun skulde sige for at gøre et korrekt Indtryk ved denne vigtige Lejlighed. Det faldt

hende ikke ind at spørge sig for hos andre; der var intet, der nagede hendes ungdommelige, provinsielle Stolthed saaledes som den Bevidsthed, at hun var saa ganske uvidende om Skik og Brug i Paris — hjemme havde hun været vant til at blive anset for ufejlbar og den første i alt. Hun havde endnu ikke deltaget noget i Selskabslivet; ti der var kun faa af Familierne i Faubourg St. Germain, der havde Raad til at holde aabent Hus, eller som ansaa det for rigtig raadeligt, og den eneste Forestilling, hun havde medbragt hjemmefra om repræsentativt Liv, var Madame de Beaurolliers Fortællinger fra Ludvig XV's Hof, ved hvilket hun var blevet præsenteret i Treserne, og som hun aldrig var bleven træt af at beskrive. Den Tids Ceremoniel vidste hun altsaa ganske god Besked med; men naturligvis forstod hun ogsaa, at det ikke i mindste Maade kunde hjælpe hende under Nutidens Forhold. Hun var ogsaa skarpsynet nok til at forstaa, at til Trods for alle Menneskers tilsyneladende Ufejlbarhed i disse Sager, var der ingen, som egentlig vidste rigtig Besked. Et nyt Samfund var i Begreb med at danne sig; men det var endnu saa usikkert paa sig selv, saa sammensat af forskellige Samfundsklasser og Partifraktioner, af Sansculotter, der ekstravagerede som «*incroyables*» og af tilbagevendte Emigranter, der forsøgte at spille romerske Republikanere, at der endnu ikke kunde være Tale om rigtig faste Regler for det passende, end mindre om en givet Etikette. Hun besluttede derfor at gøre, hvad hun selv fandt rigtigst, og blot at stole paa sin egen medfødte Takt, og da Abbeden kom igen med den Besked, at næste Septidi vilde Første-Konsulen vente hende til Avdiens, straks efter at han havde modtaget nogle Medlemmer af Corps diplomatique, svarede hun med paatagen Ligegyldighed, at hun nok skulde være færdig til den fastsatte Tid.

Om Aftenen foretog Edmée en længere og meget samvittighedsfuld Prøvelse af sine faa, ikke særdeles luksuriøse

Toiletter. Endelig efter megen Vaklen faldt hendes Valg paa en lang, hvid Musselinskjole, der var broderet med en smal Bort i Grønt og Guld. Det var ikke frit, at hun skammede sig en Smule for sig selv over den Betydning, hun tillagde denne sin første Optræden overfor Republikens unge Chef; men den grønne Bort beroligede hendes royalistiske Samvittighed ligesom ogsaa Bevidstheden om, at hendes sorte Silkestrømper var broderede med Lillier. Det var ganske vist en yderlig svag Demonstration, eftersom Lillierne var anbragte omtrent i Højde med Knæet; men en Demonstration var det dog, og hun var naiv nok til at anse det for sin «Pligt» at demonstrere.

Abbed Bernier og Mademoiselle de La Feuillade maatte vente en rum Tid i Salonen udenfor Første-Konsulens Arbejdsværelse — «Kongens store Kabinet» — medens han i Dianagalleriet modtog Spaniens og Hollands Gesandter. Edmée var ikke videre urolig — Abbeden var det næsten mere paa hendes Vegne. Det laa i hendes Karakter, naar hun først en Gang havde bestemt sig til et Skridt, at hun siden ansaa det for den naturligste Ting af Verden, ja for den eneste mulige, og at hun rolig bar alle deraf flydende Konsekvenser. Og for Resten — hvad Grund havde hun til at være nervøs? Hun skulde jo kun afhandle Forretningssager med en trediveaarig General, der for et Par Aar tilbage havde været lige saa fattig og ubetydelig, som hun nu var, og naar alt kom til alt, var hun ham jo uendeligt overlegen i Fødsel, ligesom hun efter sine Begreber stod højt over ham i god Opdragelse. Hun stod nok saa roligt henne ved det ene Vindue og saa ned i Gaarden, medens Abbeden lidt længere borte underholdt sig med Adjudanten. Det mishagede ikke Mademoiselle de La Feuillade, at denne unge Herre, hvad hun godt mærkede, nu og da tilkastede hende stjaalne Sideblik, øjensynlig imponeret af hendes Prinsesseholdning.

Bourrienne kom ind i Værelset og gik hen til Abbeden

uden at se hende. Første-Konsulen venter Dem, Abbed Bernier, sagde han høfligt, og Medborgerinde Feuillade, hvem han har lovet Avdiens.

Abbeden sendte Edmée et betydningsfuldt, lidt højtideligt Nik og rømmede sig. Mademoiselle de La Feuillade, sagde han med lav Stemme.

Hun vendte sig og gik langsomt over Gulvet, Adjudanten og Sekretæren veg artigt til Side — Døren til Første-Konsulens Arbejdskabinet var aaben.

Da de traadte ind, sad han ved sit Arbejdsbord, men rejste sig straks. Edmée forbavsedes over, at han var saa lille og spinkel, naar han stod op. Hun bemærkede ogsaa ved første Blik, at hans Hoved var for stort i Forhold til Kroppen. Ellers var han slank, godt og kraftigt bygget.

— Her, Medborger-Konsul, sagde Abbeden en Smule højtideligt, idet han faderligt tog Edmées Haand, tillader jeg mig at bringe Dem Medborgerinde Feuillade, hvem jeg allerede har haft den Ære at tale med Dem om.

Edmée akkompagnerede denne republikanske Præsentation med en Reverens, som vilde have gjort hende Ære ved Ludvig den XV's Hof. Saa hævede hun langsomt Hovedet og mødte Første-Konsulens Blik.

Et Par Sekunder saa de hinanden ubevægeligt og dybt ind i Øjnene — saa gled der et svagt, næsten umærkeligt og fuldstændig ubevidst Smil over den unge Piges Læber. Uden at gøre sig Rede derfor, følte hun instinktmæssigt, hvilket Indtryk hun straks ved første Øjekast gjorde paa Bonaparte.

— Jeg har set Dem før, sagde han langsomt, ligesom ufrivilligt. Det var ved næstsidste Revy.

— Ja, Hr. General. Man havde indskærpet hende at sige «Medborger-Konsul» for at understrege sine republikanske Sympatier; men nu glemte hun det fuldstændigt og

talte med ham, ganske som hun plejede at tale med sine ligestillede.

— Mademoiselle — Hr. Abbed, vil De ikke tage Plads? Han gjorde en flygtig Bevægelse med Haanden, idet han selv satte sig paa en Stol ved Bordet.

— De er altsaa en Sønnedatter af den yngre Marskal, Mademoiselle de La Feuillade? begyndte han, som om det gjaldt en Eksamination.

— Hans Sønnesønsdatter, Hr. General.

— Ja, ja — jeg kan tænke det — — Naa, det var altsaa om disse sekvestrerede Godser i Normandiet, De vilde tale.

Edmée gjorde en svag Bøjning med Hovedet.

— Ja, jeg har ladet mig sætte ind i Forholdene, vedblev han. Til min Glæde ser jeg, at de ikke ere solgte.

Edmée bøjede endnu en Gang Hovedet; Udtrykket i hendes Ansigt var uforandret det samme, roligt afventende.

Første-Konsulen blev utaalmodig. Han havde virkelig gjort sig Ulejlighed med at skaffe disse Godser tilbage; deres Historie var langt mere indviklet, end han nylig havde ladet forstaa. Loven bød nemlig, at kun de af de inddragne Godser, der endnu ikke var blevne solgte, skulde tilbagegives til deres tidligere Ejere. Disse Godser var imidlertid allerede gaaet igennem et Par forskellige Hænder; men som en Erkendtlighed mod Abbed Bernier for de Tjenester, denne havde gjort i Vendée, havde Bonaparte allerede for længe siden besluttet, at hans Protegée skulde have dem tilbage (Vilkaaret var kun, at hun personlig skulde henvende sig til ham), og med sin sædvanlige Forretningsdygtighed havde han ordnet Sagen. Officielt gik Godserne nu for usolgte. Han tvivlede ikke om, at hun i Virkeligheden vidste, hvordan Sagen forholdt sig — hvilket imidlertid kun delvis var Tilfældet; ti Abbeden, som kendte sin rebelske Protegée og holdt af hende, havde ikke vovet at sige hende, at Tilbagegivelsen egentlig var en Naade af Regeringen, ikke hendes Ret. Første-

Konsulen havde følgelig ventet, at den unge Dame skulde vise sig overvældet af Taknemlighed.

Han fikserede hende skarpt. «Mademoiselle synes at anse det for ganske utænkeligt, at nogen i disse syv Aar havde kunnet vove at spekulere i Deres smukke Godser,» sagde han ironisk.

Edmée sænkede Hovedet og blev rød helt ned paa Halsen. Hun skammede sig oprigtigt over sig selv, men samtidigt var hun saa sød, som hun sad der — hjælpeløs forvirret og uden at vide et Ord til Svar. Abbeden, som var en flink lagttager, var klog nok til at holde sin Mund og lade hendes Tavshed tale for sig selv.

Bonaparte sad endnu og saa paa hende med sit lysende, ubarmhjertige Blik. Saa gik der pludselig et fint, velvilligt Smil over hans smukke Læber. Som om hun havde følt det, slog hun Øjnene op og mødte hans Blik.

— Jeg takker Dem — Ordene blev sagte undseeligt og saa dæmpet, at kun han kunde høre dem. Men, som om hun fortrød, at hun havde gjort Vold paa sin Stolhed, rejste hun sig i det samme.

Første-Konsulen rejste sig ogsaa. «De kan altsaa naar som helst tage Deres Ejendom i Besiddelse, Mademoiselle. Jeg skal med det første lade min Sekretær tilstille Dem de nødvendige Papirer,» sagde han i kort, forretningsmæssig Tone, idet han fulgte dem til Døren.

Edmée havde, da hun kom ind i sin Vogn, en underlig forlegen og skyldbetynget Følelse af, at der mellem hende og den Mand, med hvem hun nylig havde talt for første Gang, bestod ligesom en hemmelig Forstaaelse. Hun kunde ikke fatte det; men, da hun om Aftenen laa i sin Seng og tænkte paa Dagens Oplevelser og paa sin Samtale med Første-Konsulen, kom hun til at smile i Mørket.

Saa strakte hun velbehageligt Armene op over Hovedet —

og ligesom dreven af en Trang til at forklare sig den Glædefornemmelse, der pludselig gennemstrømmede hende, mumlede hun næsten højt:

— Aa, jeg er rig, Gudskelov, at jeg ikke er fattig mer . . .

Saa kom hun igen til at tænke paa ham, Gud véd, om han altid smilede saadan? . . .

IV.

— Car depuis longtemps, il n'etait plus amoureux d'elle.

Mme La Duchesse d'Abrantès
(sur Bonaparte et Joséphine au temps du 18 Brumaire).

Samme Aften havde Madame Bonaparte arrangeret en lille Soirée for sine og Hortenses Venner — et muntert, borgerligt Selskab uden noget som helst officielt eller politisk Præg. Efter Brumaire, og især efter at de var flyttede fra Luxembourg til Tuilerierne, havde Joséphine ikke saa ofte som før Lejlighed til at se sine gamle Venner — dem hun tidligere Aften efter Aften var truffen sammen med paa Ballerne i *Hôtel Thélusson* eller *Cercle de l'Harmonie*, hos Frascati eller Ruggieri, dem, hvis Selskab mest stemmede overens med hendes Smag og Fordringer. Ved sin Strenghed efter Tilbagekomsten fra Ægypten var det en Tid lykkedes hendes Mand at lægge en Smule Tøjle paa hendes Letsind og Tankeløshed og tvinge hende til i det mindste i det Ydre at iagttage en for Regeringschefens Hustru mere sømmelig Opførsel; hans Familie iagttog hende ogsaa mistænksomt og hadefuldt. Det vidste hun; men for hver Dag, der gik, længtes hun mere og mere tilbage til det frie og glade Liv straks efter

Thermidor, da hun og Madame Tallien havde anført den Sværm af danselystne Bakkantinder, der havde forvandlet Kirkegaardene til Balsale. Begge hendes Børn var nu ganske vist voksne; men Joséphine ansaa sig endnu for ung og var ude af Stand til at fatte, at ikke hun, som for ganske faa Aar siden havde været i Stand til at vække en saa heftig Kærlighed — ikke blot hos den unge General Bonaparte, men ogsaa hos Hoche og Caulaincourt — at ikke hun var berettiget til at valse og tage mod galante Tilnærmelser. Hun var ganske vist ikke langt fra de fyrre og begyndte at vise Tilbøjelighed til Fedme; men set i Afstand og ved Lys tog hun sig endnu henrivende ud — med sine ømme, ildfulde Øjne, sit mørke, kastaniebrune Haar og sit vindende Smil. Hun klædte sig med Smag og forstod at konversere paa en behagelig Maade, om man end snart opdagede, at hendes Begavelse var baade overfladisk og tarvelig. Naar hun blot vilde lade være at agere barnlig og fornærmet, en Rolle, der havde klædt hende i hendes yngre Dage, kunde hun endnu, naar hun vilde, være overordentlig indtagende.

Soiréen i Aften, som hun haabede skulde blive Indledningen til en fornyet og mere regelmæssig Omgang, var tilsyneladende improviseret. Madame Bonaparte havde om Aftenen i Operaen bedt en Del Bekendte drikke Te med sig — det plejede hun saa jævnligt at gøre; men Første-Konsulen havde da altid i Forvejen sagt hende, hvem der skulde indbydes. I Aften havde hun selv ment at kunne vælge sit Selskab. Hun vidste, at Bonaparte lige fra den tidlige Morgen — Bourrienne underrettede hende nemlig om alt, hvad hun vilde vide — havde været optaget af Arbejde og Avdienser, og at nu om Eftermiddagen Berthier og Carnot var bleven kaldt til ham i Anledning af et Brev fra Masséna, som hun beregnede vilde optage ham over den halve Del af Natten, saa at han ikke fik Lejlighed til at blande sig i, hvad der

foregik i Huset. Det begyndte nemlig at gaa op for hende, at han blandede sig i alt.

Hun havde i Forvejen givet Tjenerne omfattende Forskrifter, ligesom ogsaa Gæsterne paa Forhaand havde faaet et Vink, og da hun efter Operaen kom hjem med sine Venner, var Gemakkerne i Stueetagen, hvor hun boede (Marie-Antoinettes gamle Bolig) oplyste, og Teen rettet an. Gæsterne vare kaade og højst ugenerte. Ligesom Værtinden var de temmelig rolige for ikke at træffe den mindre venligt sindede Vært. Alle Mennesker vidste, at efter Generalens Tilbagevenden før Brumaire levede han og hans Gemalinde som Hund og Kat, at han af og til i hele Dage ikke viste sig i sin Familiekres, og at det kun skyldtes Mangel paa Tid og Frygt for en offentlig Skandale, der vilde henlede hele Evropas Opmærksomhed paa hans huslige Forhold og muligvis skade hans Stilling, at han endnu ikke havde foretaget formelle Skridt til den Skilsmisse, som i Særdeleshed hans Brødre ivrigt tilraadede og aabent talte om. Joséphine vidste det lige saa godt som hendes Gæster, men hun var saa vant til at danse paa Kanten af en Afgrund, at Faren kun syntes et Krydderi mere paa Fornøjelsen. Desuden havde hun vanskeligt ved at tro, at det for bestandigt kunde være forbi med hendes Magt over den Mand, der en Gang havde elsket hende saa lidenskabeligt.

Der sad hun nu, glad og fornøjet, i den lange, gule Sofa lige over for Kaminen ved Siden af sin Veninde Madame Tallien og hørte paa de Aandrigheder og Indfald, som Herren, der bøjede sig over Sidelænet, opvartede dem med. Det var «Vennen», Hippolyte Charles, som Bonaparte i sin Tid med saa skandaløs Opsigt havde forjaget fra sit Hovedkvarter i Italien, og som senere — takket være Joséphines fortsatte Protektion — havde faaet en indbringende Plads i Paris i det store Leverancekompagni Louis Bodin. Han optraadte efter den Tid i aller højeste Grad

udfordrende, og under Generalens Fraværelse i Ægypten havde Madame Joséphine saa frækt stillet sit Forhold til ham til Skue, at det endogsaa var bleven Direktoriets toneangivende Krese for meget af det gode. Præsident Gohier og hans Hustru, som var hendes Venner, havde flere Gange formanet hende, ja raadet hende til selv at gøre de indledende Skridt til en Skilsmisse, der dog syntes dem uundgaaelig. Brødrene havde skrevet derom til Bonaparte, og endelig havde General Junot med sin sædvanlige Aabenhjertighed i et fortroligt Øjeblik, da hans Ven gik ham paa Klingen, fortalt den bedragne Ægtemand hele Historien, hvordan Joséphine først plejede dagligt at mødes med Monsieur Charles hos Dansemesteren Despréaux i *Rue Mont-Blanc*, og hvordan hun siden havde gjort sig til Samtaleæmne for det ganske Paris, derved at hun i Sommeren (99) havde haft ham boende paa Malmaison, hvor han i et og alt optraadte som Husets Herre. Nu havde hun efter de voldsomste Scener faaet bestemt og strengt Tilhold, og naturligvis ogsaa højt og helligt maattet love, ikke at tillade Monsieur Charles at vise sig i hendes Mands, af Republiken anviste Embedsbolig. Men i Aften antog hun som sagt, at det kunde ske uden Risiko, og skulde det senere blive opdaget, kunde hun altid finde paa en eller anden Udflugt.

Første-Konsulens lykkelige Rival var en lille, spinkel, sortladen, yderst soigneret Herre, som i hele Kresen gik for at være ualmindelig vittig, og som navnlig ansaaes for uimodstaaelig for Damer. Han talte altid i de mest skruede Brandere — Branderen var Direktoriets Form for Esprit — og i en Vals kunde han rivalisere med selve Monsieur de Trénis, «Salonernes Vestris». Som han nu stod der smilende, bøjet hen over Damerne, medens han med sin bløde Barnestemme læspede den moderne Nattergalejargon, var han *pa-ôle-sup-ême* — det mest fuldendte Eksemplar af en *incroyable*. Han bar en lang, flaskegrøn, stærkt

posende Frakke med høje Ærmer og Perlemorsknapper saa store som Femfrancsstykker. Et uhyre Halstørklæde af hvidt Musselin var mange Gange viklet om Halsen, naaede helt op til de store Guldørenringe og rørte ved hans Underlæbe, naar han talte. Paa Benene havde han tætsluttende, gule Nankins-Pantalons og Kravestøvler — en Mode, Republikens sejrende Generaler havde faaet indført i Salonerne. Paa begge Sider af Ansigtet hængte Haaret frem i to kolossale *oreilles de chien*.

Han var yderst galant mod begge Damerne; men det saa alligevel ud, som om Madame Tallien var godt paa Vej til at fortrænge Veninden af hans Hjerte. Den henrivende Teresa kunde ogsaa nok tage en Kamp op med hvem det skulde være. Hun bar i Aften en Kjole eller snarere en Chemise — thi ingen kunde vel for Alvor tro, at hun havde mere end det ene Klædningsstykke paa — af gulgrøn, indisk Silke, nedentil bredt broderet med Sølv. Hvert Øjeblik gled den paa den mest indiskrete Maade ned over Skuldrene — over hvilke den kun var løst sammenhæftet med Agraffer — og faldt frit som en Tunika ned over Brystet. Under Armene var den atter let sammenfæstet, og længere nede sammenholdtes den paa to Steder paa hver Side af Sølvspænder. I Haaret, der for Øjeblikket var kulsort, og som hun bar kortklippet *à la Titus*, lyste et smalt Dobbeltdiadem af Brillanter, indfattede i Sølv. Et ironisk Medlem af Selskabet udtalte den Formodning, at det rimeligvis var hendes Hensigt med denne Dragt at forestille den kyske Diana. Hun holdt venskabeligt den ene Arm om Joséphines Liv og bøjede sig ømt imod hende. Det kunde ikke undgaa nogens Opmærksomhed, at hendes ganske vist modne, men endnu helt ungdommelige Skønhed var vel egnet til at fordunkle Venindens.

Hortense de Beauharnais sad et Stykke fra dem i ivrig Samtale med en Herre, som det heller ikke — om end af

andre Grunde — var videre klogt at modtage i Tuilerierne. Det var den unge, ivrige Royalist, Adrien de Montbreton, om hvem Gud og hver Mand vidste, at han en Gang i Palais d'Egalité — det var for Resten ikke længere siden end i Forfjor — for sin sorte Kraves Skyld var bleven tiltalt af en Jakobiner med de uforskammede Ord: Hvem bærer Du Sorg for, forbandede Chouan? hvortil han havde svaret: For Dig! idet han samtidig havde affyret sin Pistol mod Fornærmerens Tinding. Som Sollicitant havde han fornyet sin Slægts afbrudte Forbindelse med den tidligere Vicomtesse de Beauharnais, og plejede ofte — ligesom flere Royalister, der alle vidste, at Madame Bonaparte i Grunden havde Sympati for deres Sag — at gøre Formiddagsvisiter i Tuilerierne, da man kunde være temmelig sikker paa aldrig at træffe Første-Konsulen. I den sidste Tid kom han hyppigere end før, tiltrukken af den blonde Mademoiselle de Beauharnais, som han for hver Dag, der gik, fandt mere og mere indtagende.

Størstedelen af Selskabet havde imidlertid omringet Sangeren Garat, som i en affekteret Tenorstilling stod midt paa Gulvet, med Haanden stukket indenfor sin Vest. Man bestormede ham med Bønner om at synge en Romance. — En eneste lille Romance! tiggede en sværmerisk Blondine, der var klædt eller rettere draperet i søgrønt som en Nereide og vildt friseret *à la coup de vent*, idet hun næsten knælede ned for ham. Romancen, argumenterede hun følsomt med Blikket rettet opad mod Lysekronen, er for mig, Monsieur Garat, saaledes som De synger den, ligesom et Forsoningssuk til Ofrenes Skygger, den er Naturens Hymne til Gravenes Fred.

Hun snublede over Ordene og vidste ikke længere, hvad hun selv sagde. Garat bukkede med et Smil og begyndte:

Un jour de cet automne — —

Damerne begyndte at fnise bagved deres Vifter, Herrerne lo højt. Det var den berømte og dristige «*la Gasconne*». Den sværmeriske Dame, som havde ventet en sentimental Romance, trak sig ud af Kresen, blaarød af Raseri over, at man havde gjort Nar ad hende.

Men Selskabet lønnede Sangeren med stormende Applavs. Han maatte synge igen. Denne Gang var det Pagens Arie af «Figaros Bryllup», som atter var kommet paa Mode.

I dette Øjeblik blev Fløjdørerne slaaede rask op og Første-Konsulen, ledsaget af sin Adjudant, Duroc, traadte uventet ind.

Garat, der lige saa godt som hele det øvrige Paris, vidste Besked med de huslige Forhold i Tuilerierne, havde Aandsnærværelse nok til at lade, som om han ikke bemærkede de indtrædende, og fortsatte sin Sang. De øvrige Gæster begyndte at flytte sig uroligt paa Stolene, Damerne hviskede sammen bag Vifterne og vekslede betydningsfulde Blik. Joséphine var bleven helt bleg. Hun rejste sig halvt, som om det var hendes Hensigt at gaa sin Mand imøde. Han syntes imidlertid ikke at tage den fjerneste Notice af hende. Med en tvær, hovmodig Bøjning af Hovedet, og uden at hilse paa nogen enkelt af Selskabet, gik han med rynkede Øjenbryn og fremskudt Underlæbe langsomt over Gulvet og satte sig — stadig med Duroc bag sig — i en højrygget Lænestol, der stod i Nærheden af Joséphines Sofa.

Garat fortsatte ugenert sin Sang. Det saa næsten ud, som om han aldeles ikke havde lagt Mærke til de nye Tilhørere. Aldrig var de sidste Strofer af den skælmsk-sentimentale Vise bleven paahørte under en saa uhyggelig Spænding. Et Par af Gæsterne, der sad i Nærheden af Døren, listede sig bort saa ubemærket som muligt.

Hortense de Beauharnais fulgte med Angst enhver af Stedfaderens Bevægelser. Straks hun saa ham i Døren, blev det hende klart, at han kun var kommet for med en ekla-

tant Scene at gøre Ende paa Forholdet til Monsieur Charles. Saa ung hun end var, havde hun dog saa ofte maattet tjene som Mægler mellem Moderen og hendes Mand, at de ingen Hemmeligheder havde for hende, og hun gjorde sig ingen Illusioner om sin Moders Uskyld. Hun saa Gæsternes halvt ængstelig nyfigne, halvt ironiske og skadefro Blikke — de ventede med Spænding paa Skandalen. Den maatte afværges. Hun rejste sig, og i samme Øjeblik Garat sluttede, lagde hun sin Haand paa Stedfaderens Skulder.

Han vendte sig og maalte hende med et saa iskoldt, barsk forundret Blik, at hun straks modløs lod Haanden synke og vendte sig bort. Naar han havde dette Udseende, vidste hun, at det var haabløst at forsøge paa at paavirke ham.

Nu rejste han sig: Jeg beklager — han talte med saa udfordrende Ringeagt, at selv de mest forhærdede i Selskabet rødmede — at jeg desto værre altfor sent forstyrrer Fornøjelsen for min Hustrus Gæster. Jeg har imidlertid ikke kunnet komme før, da man har glemt at give mig Underretning om denne Sammenkomst og for Resten heller ikke synes at have ventet mig. Da Klokken er mange — han bevarede stadig den samme uforskammede, ironisk forekommende Mine, medens han saa paa sit Ur — er der formodentlig ingen, der tager det ilde op, at jeg nu er saa fri at opløse Selskabet. Jeg har alvorlige Sager at tale med Madame Bonaparte om. Duroc — han vendte sig til sin Ledsager — vil Du gøre mig den Tjeneste at følge Gæsterne til Døren. Du kan begynde med Monsieur Hippolyte Charles. Jeg har en Gang selv vist ham den Ære, nu kan min Adjudant overtage den.

Uden et Ord fjærnede Gæsterne sig. Første-Konsulen blev staaende med Haanden paa Stolens Ryg og fulgte dem ubarmhjertigt med Øjnene. Af de Hilsener, han i Forbifarten fik, besvarede han de fleste høfligt, men yderst overlegent og med et ironisk Anstrøg.

Joséphine havde grædende kastet sig ned i Sofaen. Hun holdt begge Hænderne for Øjnene og vuggede sig hulkende frem og tilbage. Hortense vovede ikke at gaa hen og trøste hende; hun stod rystende ved Døren, da Duroc kom ind igen.

— Gaa ind paa dit Værelse, Hortense, sagde Bonaparte noget mildere. Du havde gjort bedst i at holde Dig der hele Aftenen. Tak, Duroc! Vent mig ovenpaa, og kommer der nogen Kurer fra Moreau, saa lad mig det straks vide.

Duroc og Hortense gik. Første-Konsulen blev alene med Joséphine.

— Se saa, min kære Joséphine, lad nu os tales ved. Det er paa høje Tid, hvis vi skal naa til en Afgørelse af vort Forhold, førend jeg rejser.

— Aa, tilgiv mig, Bonaparte! Jeg forsikrer Dig — hun tog Lommetørklædet fra Øjnene og saa bønfaldende op paa ham — der er intet, intet om det, Du indbilder Dig . . .

— Jeg indbilder mig aldrig noget, afbrød han hende barsk . . . Aajo, for Resten — den Gang jeg giftede mig med Dig, havde jeg dog vist et helt Oplag af Indbildninger. Men nu! Du har udmærket forstaaet at plukke dem ud af mig . . . Han talte dæmpet, men med en Stemme, der var saa ladet med Vrede, at hun kom til at ryste. Naa — det skal vi nu ikke tale om; jeg elsker Dig ikke mer og er helst fri for din Kærlighed. Men, hvis Du bilder Dig ind, at det gaaer an at trodse mine Befalinger, saa . . . Hvor kan det falde Dig ind? Jeg forlanger fremfor alt Respekt for mit Navn, som nu er det første i Frankrig — ja i Evropa. Desuden — naar en Kvinde er fyrretyve Aar og har en voksen Datter, burde hun vænne sig af med den Slags Narrestreger.

Joséphine hulkede blot. Hun vovede ikke mere at se op.

Han stod foran hende med Hænderne paa Ryggen, med udspærrede Ben og gyngede Kroppen frem og tilbage.

— Nu har jeg da med Glans kastet din Skødehund paa Døren — ligesom jeg i sin Tid gjorde med Fortuné, som Du ogsaa forlangte, at jeg skulde afstaa min Sengeplads til. Hele Paris vil sladre om det i Morgen; men det faaer ikke hjælpe! Du har selv sørget for at give denne Historie en Publicitet, som . . . Viser han sig paa Tuileriernes Grund, medens jeg er borte, forskyder jeg skaanselsløst baade Dig og dine Børn. Det forbavser mig — hans Stemme var som Is — at Du endnu vover at tirre mig, da Du véd, at mine Tanker Dag og Nat sysle med Skilsmisse. Du, en kreolsk — han saa paa hende og undertrykte det Ord, der laa ham paa Læben — er egentlig mindst af alle skikket til at dele min Skæbne. Den, jeg trængte til, var en Kvinde som min Moder, modig og stærk, en jomfruelig Datter af et ædelt Hus . . . Hans Stemme lød ikke længer vred; han talte roligt, koldt overvejende, som om han talte med sig selv.

— Det var dog mig, som først af alle hjalp Dig frem paa din Vej, hulkede hun vredt. Overkommandoen i Italien . . .

— Har jeg hverken Dig eller din «Ven» Barras at takke for, afbrød han hende brutalt. Du véd meget godt, at jeg aldrig har kendt til Protektion. Om jeg ikke husker fejl, var det efter den 13de Vendémiaire, at Du behagede at kaste dine Øjne paa mig.

— Aa, Bonaparte, Du er virkelig et Uhyre, som Folk siger om Dig . . . Hun slog fortvivlet ud med Haanden.

— Glem ikke, nu stampede han i Gulvet som rasende, hvad Du lod mig lide i Italien! Husk vel, hvordan jeg tryglede Dig om en Smule Ømhed, en Smule Skaansomhed overfor min Ære. Du haanlo ad min Naivitet; Du flygtede for min Kærlighed, som Du nu flyer for min Vrede. Nu er min Taalmodighed til Ende! Hør mit Ord: Du har gjort mig nogle Tjenester den 18. Brumaire — Du véd, jeg plejer at betale min Gæld — nu giver jeg Dig til Gengæld et Aars Respit. Opfører Du Dig ikke rigoristisk anstændigt i

denne Tid, saa . . . Du forstaaer nok, at jeg ikke er at spøge med. Jeg forlader Frankrig nu om et Par Dage, men Joseph og Lucien skal holde Øje med Dig — Du véd, de beundre Dig ikke saa særdeles i Forvejen . . .

Han gik en Vending rundt i Værelset. — Det er da en hæslig Parfume, den Teresa bruger! Ja, jeg har jo allerede sagt Dig flere Gange, at hun ogsaa er en af dem, som jeg helst ser, Du lader være at indbyde i mit Hus.

Han gik hen og kyssede hende paa Panden. Hans Øjne mødte hendes med et foragteligt og tvetydigt Smil — et Slag i Ansigtet kunde ikke have krænket hende dybere end dette Kys. Saa sagde han koldt:

— Ja, Godnat, min smukke Joséphine. Det er ikke nødvendigt, at vi oftere mødes i Enrum forinden min Afrejse. Jeg har kun daarlig Tid til Scener. Gaa nu og se at faa Hortense beroliget.

V.

A cette époque il était fort jeune, son cœur battait vivement sous le régard d'une femme, et dans ce moment il aima.

Mme La Dsse d'Abrantès
(de Napoléon).

Hele Ventôse og Germinal viste Første-Konsulen sig næsten ikke en eneste Gang i Selskabslivet i Paris. Dag og Nat arbejdede han med Bourrienne og holdt Raadslagninger med Berthier og Carnot, som nu igen havde overtaget Krigsministeriet. Han skrev selv Brev paa Brev til Moreau ved Rhinen og Masséna i Ligurien, han drog Omsorg for enhver Enkelthed med Hensyn til Tropperne, og sørgede for deres Udrustning og Forplejning samtidig med at hans Tanker uophørligt kredsede om hans store Yndlingsplan: Oprettelsen af den hemmelige Reservearmé, som var bestemt til under hans egen Anførsel at gaa over Alperne for at overrumple og med ét Slag knuse Koalitionen, naar Moreau og Masséna tilstrækkeligt havde forberedt Sejren. Og medens hele Verden — i første Linie Kabinetterne i London og i Wien — vuggede sig ind i den Forestilling, at denne med saa megen Ostentation omtalte Reservearmé virkelig bestod af de ynkelige Invalider og Drenge, som

man for et Syns Skyld samlede i Dijon, sendte han og Berthier i al Hemmelighed den ene Brigade efter den anden af veludrustede og hærdede Tropper i Smaaafdelinger til Svejts, hvor de samlede sig omkring Genève og Lausanne, medens de ventede paa videre Ordrer.

Bonaparte gik som i Feber, fordi den langsomme og forsigtige Moreau ikke vovede at aabne Felttoget, medens Masséna og hans ulykkelige Soldater laa og sultede i Genua. Hvis jeg blot kunde faa ham til at krybe, den Skildpadde! sagde han i Raseri til Duroc. Jeg kunde have Lyst til at stoppe ham i en af hans egne Kanoner og fyre den af imod Østerrigerne, saa kom han da en Gang over Rhinen.

Endelig den 5. Floréal (25. April) lod Moreau sine Tropper rykke ud. Saa kom Slag i Slag Rapporterne om Overgangen over Rhinen og om Sejrene ved Engen og Mösskirch. Man begyndte igen at trække Vejret. Naar nu blot Masséna en Maaned til kunde holde Melas Stangen!

Fra den haardt medtagne liguriske Armé kom Kurer paa Kurer — med iturevne Uniformer, plettede og tilstænkede, holdt de udenfor Tuilerierne paa sveddryppende, skælvende Heste. Første-Konsulen modtog øjeblikkelig personligt ethvert Budskab fra Italien, og hans Folk havde Befaling til at vække ham, om han saa lige var falden i Søvn, hver Gang der kom Nyheder fra Masséna.

Han indtog de fleste af sine Maaltider i sit Arbejdskabinet og sad den halve Dag bøjet over Italienskaartet, hvor han utrættelig med Fingeren fulgte de røde og blaa Mærker, der betegnede de tvende Armeers Stilling og Bevægelser. Se her, Bourrienne — sagde han ivrigt — den gamle Melas bilder sig ind, at han over Turin kan trække sig tilbage til Alessandria — forstaaer Du? Men jeg gaaer over Po, jeg indhenter ham paa Vejen til Piacensa, paa Scrivias Sletter, og dér slaaer jeg ham — dér! Og med

sin Negl skar han heftig et dybt Mærke mellem San Guiliano og Marengo.

En Dag — det var en af de første Dage i Floréal — havde Første-Konsulen i Selskab med Berthier og sin uadskillelige Ledsager Duroc inspiceret en Del Artillerirekvisiter, som i Anledning af den paatænkte Overgang over Alperne var bleven forarbejdede paa en særegen Maade efter Bonapartes egne Tegninger, og som nu ved første Lejlighed skulde sendes til Svejts. Paa Tilbagevejen kom de til *Jardin des Plantes*, og, da det var et fortryllende Foraarsvejr med mild, klar Luft og halvt udsprungne, lysegrønne Træer, blev de enige om at efterlade deres Heste ved Indgangen og gaa en Vending rundt i Haven. Første-Konsulen havde i de sidste Dage neppe faaet en Mundfuld frisk Luft.

De tre Herrer spadserede langsomt med deres Kapper løst hængte over Skuldrene gennem de brede, foraarsfriske Alleer. Det havde regnet om Natten, og en fugtig stærk Duft steg op af Jorden og bredte sig fra det unge Græs. Saa tidligt om Morgenen var der i Reglen ingen spadserende i Haven; men pludseligt, ved en Svingning af Gangen, fik de Øje paa et lille Selskab, en Herre og to Damer, der morede sig med at made Svanerne i en af de store Damme.

En af Damerne — den ældre — sad paa Bænken et Stykke derfra. Den unge Pige stod helt ude ved Dammen og bøjede sig dybt ned over Vandet — hendes fine, elegante Skikkelse aftegnede sig kækt og blødt mod de lyse Træer paa Bredden. Den unge Herre holdt under Latter hendes tilbagestrakte Haand fast og forsøgte at trække hende bort fra Vandet.

Duroc saa dem først. Han puffede let til Første-Konsulen med Albuen. Se dér, General — er det ikke den lille Vendéeprinsesse fra forleden Dag?

— Jo, svarede Bonaparte lakonisk. Han afbrød plud-

selig sin Samtale med Berthier og gik rask hen til Gruppen. De to andre Herrer fulgte ham i langsommere Tempo.

— Godmorgen, Mademoiselle! Saa tidligt ude?

Edmée de La Feuillade rettede sig hurtigt i Vejret og vendte sig om. Hun havde straks genkendt hans Røst.

— Aa, Hr. General, i Vendée plejede vi at staa tidligere op.

Hendes Stemme klang friskere end selve Lærkens over deres Hoveder.

Louis de Châteauneuf havde trukket sig et Par Skridt tilbage. Edmée vendte sig nu om.

— Tillader De, General, sagde hun ugenert, at jeg forestiller Dem min Tante, Madame de Châteauneuf og min Fætter, Monsieur de Châteauneuf. Edmée kunde aldrig vænne sig til at sige «Medborger» og «Medborgerinde», som det endnu fordredes officielt.

Louis de Châteauneuf hilste dybt men stift paa Regeringens Chef, Bonaparte noget kort men høfligt. De havde for Resten gjort hinandens Bekendtskab før gennem Monsieur de Talleyrand. Madame de Châteauneuf havde rejst sig.

Louis præsenterede Berthier og Duroc for sin Moder, der hilste dem med et graciøst Smil. Hun var ikke intransigent Aristokrat — *Madame la cidevant comtesse de Châteauneuf* — hendes eneste Drøm var, at hendes Søn skulde gøre Karrière; men om det blev under det gamle eller det ny System, var hende nu saa temmelig ligegyldigt. Hun respekterede det bestaaende.

De vendte alle i sluttet Selskab tilbage gennem Parken. Berthier underholdt med megen Artighed Madame de Châteauneuf, Duroc og Louis, som tidligere var truffet sammen nogle Gange, passiarede ret livligt om Krigen i Tyskland og om fælles bekendte fra Selskabslivet.

Første-Konsulen gik bagefter med Edmée. Han gik

saa langsomt, at hun havde den største Vanskelighed ved at holde Trit med ham.

— Hvor det er længe siden, jeg har set Dem, Mademoiselle de La Feuillade. Hvorfor ser man aldrig Dem og Deres Tante i Tuilerierne? Er De for royalistisk til at ville omgaaes os? Han smilede og saa paa hende under den store Hatteskygge. Den graa Kappe, som hængte løst over Skuldrene, holdt han let sammen med begge Hænder.

Edmée rødmede. Hun gik et Par Øjeblikke tavs uden at svare. Han betragtede vedholdende fra Siden hendes ungdommeligt bløde Profil med de lange Øjenvipper mod den røde Kind og det yppige, krusede Haar, der faldt ned under den hvide Kaleschehat. Hun var ikke forfrossen af sig som han, men havde kun et kort, grønt, pelsværkkantet Fløjelsslag over Skuldrene.

— Naa, De svarer ikke? Han talte lavmælt, indsmigrende, drillende, som om han talte til et Barn.

Med en pludselig Beslutning hævede hun Hovedet og saa fast og frit paa ham. — Aa, De véd ikke . . . Der er noget, jeg saa gerne vilde sige; men jeg véd blot ikke, hvordan jeg skal udtrykke det . . . Hun stansede og sænkede Blikket igen. Jeg fortjener ikke, at De skaffede mig Belles-Rives og Mivry tilbage — jeg véd nok, at De gjorde det for Abbedens Skyld, tilføjede hun med kvindelig Finhed; men . . . jeg fortjener det ikke. Straks da jeg var kommet hertil, vilde jeg ikke se Dem, jeg vilde ikke bede Dem om noget, jeg foragtede de Folk af gammel Adel, der som Ansøgere trængte sig omkring Dem — jeg syntes, at De som en Røver havde tiltaget Dem den gode Konges Plads. Jeg vilde hellere være fattig — skønt Gud skal vide, at det er forfærdeligt! — end have Dem at takke for noget.

— Og saa fik man Dem dog overtalt trods alt? . . .

— Man overtalte mig ikke — hun bøjede sit Hoved

og hendes Overlæbe krusede sig stolt. Saa kom Ordene sagte og sky:

— Jeg forstod, at jeg havde taget fejl.

General Bonaparte gjorde en Bevægelse som for at gribe hendes Haand, men beherskede sig.

— Naar og hvordan forstod De det?

— Straks første Gang jeg saa Dem, sagde hun troskyldigt, aabenhjertigt med Øjnene løftede mod hans. Da jeg saa Dem den Morgen sammen med Soldaterne og hørte Dem tale, saa forstod jeg, at De var den Mand, som Frankrig trængte til, og at De alene kunde give os Sejer og Fred.

Han vedblev at gaa langsomt ved hendes Side uden at bryde Tavsheden. Hendes Stemme havde ved de sidste Ord haft en Underklang af undseelig, inderlig Beundring, af ubevidst Varme; han tænkte slet ikke paa at svare hende, at sige hvad han følte i dette Øjeblik. Det kunde umuligt udtrykkes i Ord. Det var Ungdommen, Foraaret, Friskheden, som endelig kom ham imøde — ham, som stod i Begreb med at fortære sig selv i umaadeligt Arbejde, i ærgerrige Planer og himmelstormende Drømme, i Lede og Bitterhed mod en utro Hustru, der var fordærvet af Verden.

Nu var de ganske nær ved Udgangen. Han bøjede sig hurtigt frem imod hende:

— Om nogle faa Dage forlader jeg Frankrig og begynder paa det farligste, men, som jeg haaber, ogsaa det ærefuldeste Foretagende, jeg har udført i mit Liv. Vil De da tænke paa mig?

Hendes Hjerte slog saa voldsomt, som skulde det sprænge hendes Bryst; men hendes Stemme havde en Dronnings stolte, beherskede Ro:

— Der er ikke den Kvinde i Frankrig, Hr. General, hvis Tanker ikke Dag og Nat vil følge Dem og Deres tapre Hær.

Han svarede stolt og lidenskabeligt:

— Men der er kun én Kvinde i Frankrig, som jeg beder derom, og oven i Købet beder jeg hende kun om at tænke paa mig.

Edmée gik raskere til for at indvinde det Par Skridt, hun var bleven bagefter de andre. Madame de Châteauneuf sad allerede i Vognen og vinkede ad hende. Louis stod ved Vogndøren og hjalp hende ind med ceremoniel Artighed.

De tre Herrer blev staaende og saa efter Ekvipagen. Saa sagde Duroc:

— Det er en statelig Brud, han faaer sig, Châteauneuf. Og nu bliver hun jo ogsaa rig.

Første-Konsulen saa langsomt op. Saa—aa — skal hun giftes med den opløbne Dreng?

— Intet Under, han ser saa opblæst ud, tilføjede Berthier og lo.

Om Aftenen den 16. Floréal (6. Maj) forlod Første-Konsulen Paris, ledsaget af Duroc og Bourrienne. Han havde taget en ligegyldig og flygtig Afsked med Joséphine, som i sidste Øjeblik græd og bad ham om Forladelse. Han svarede hende ikke uvenligt, men adspredt, og forlod hende hurtigt for at give sine sidste vigtige Instrukser til sine Kolleger Cambacérès og Lebrun. Rejsen gik over Dijon og Genève til Lausanne. De fleste antog, at Første-Konsulen kun vilde blive borte et Par Dage for at inspicere Tropperne.

Saaledes fortalte Madame de Châteauneuf Sagen til Edmée. Det foregik ved Middagsbordet, og Louis var ogsaa tilstede. Han var bedre underrettet om Sagens virkelige Sammenhæng og sagde, hvad han vidste.

Edmée anede ikke, at Bonaparte havde forladt Paris. Hun kom til at ryste saa stærkt, at hun maatte sætte det Glas fra sig, som hun netop var i Begreb med at hæve til

sine Læber. Louis betragtede hende skarpt over Bordet. I sin Forvirring mærkede hun det dog og søgte at fatte sig.

— O Gud, sagde hun, naar skal da dette ulykkelige Land faa Fred!

— Du synes at tage Dig Reservearméens Skæbne meget nær, kære Kusine. For Øjeblikket har den saamænd ingen Nød. General Bonaparte, tilføjede han spotsk, lader nok Masséna og Moreau om at rage Kastanierne af Ilden.

Edmée pressede sine Læber haardt sammen. Hun sænkede sit Blik og skar sin Steg i Stykker med en saadan Kraft, at Kniven hvinede mod Tallerkenen.

Madame de Châteauneuf slog Hænderne sammen og rystede fortvivlet paa Hovedet. Efter Revolutionen mistænkte hun altid sine Tjenere for at være Spioner og ventede hver Dag, at «Børnenes» Uforsigtighed skulde føre dem i Fængsel. Med et forskrækket og meget betydningsfuldt Blik i Retning af Lakajen, der netop forsvandt ud af Døren, sagde hun hurtigt:

— Men Louis, hvor kan Du tale saadan? Du véd jo, at det er ham, der har skaffet os alle vore Sejre.

— Alle? Nej, Mama. Han har foretaget et ganske heldigt Felttog i Parises Gader, et andet i Italien og endelig et temmelig overflødigt i Ægypten. Kellermann og Pichegru — ja, selv Moreau er større Feltherrer end han.

— For Resten, fortsatte Madame de Châteauneuf ganske umotiveret, synes jeg, han er rigtig elskværdig. Man mærker straks, at han ikke er nogen *roturier*.

— Det var Barras heller ikke, Mama. Louis de Châteauneuf smilede udfordrende og saa skarpt paa Edmée hele Tiden, medens han talte med Moderen.

Edmée sagde ikke et Ord. Hun var meget opbragt paa sin Fætter; men da hun ikke i Øjeblikket kunde finde nogen passende Anledning til at lade ham føle det, var hun klog nok til at tie. En Gang var hendes Taalmodighed lige ved

at briste — hun knyttede sin Haand, der laa paa Dugen, og saa truende op. Han smilede ironisk — det var tydeligt nok hans Mening at drille hende.

— Det er for Resten mærkværdigt, saa meget Væsen Folk gør af *en* lille Artillerigeneral, der har slaaet sig op ved at gøre Statskup. Som om vi ikke havde haft det ene Statskup efter det andet i de sidste ti Aar! Og efter hvert Statskup en kortvarig Diktator! Han her ender omtrent som Danton, Robespierre eller Barras endte.

Edmée skød sin Tallerken fra sig, og idet hun lagde begge sine Arme paa Bordpladen — de vare faste og hvide som Marmor — bøjede hun sig frem over Bordet og sagde med tilstrøbt Kulde:

— Du synes at have noget bestemt imod Første-Konsulen, Louis. Han har dog vist lige saa megen Retfærdighed som Velvillie mod vor Familie.

— Min Moders Ejendom kunde man ifølge Loven umuligt forholde hende, efterdi hun bevisligt aldrig har været udenfor Landet — det har han slet ikke haft noget at gøre med. Og hvad Belles-Rives og Mivry angaaer, saa . . . Ja, jeg for min Del har aldrig syntes om, at Du modtog denne — Gave.

— Hvad der har tilhørt min Fader, tilhører ogsaa med Rette mig, svarede Edmée stolt. Første-Konsulen har kun paa den mest ridderlige Maade hjulpet mig til min Ret. Finder Du det da saa mærkeligt, at jeg er ham taknemlig? Jeg kan ikke fordrage at være nogen noget skyldig.

Louis de Châteauneuf foer i Vejret fra sin Stol saa hurtigt, at den faldt om paa Gulvet. Edmées Kinder, der nyligt havde været ganske blege, blev nu flammende røde.

— Du kan tage imod et Par store Godser som en fremmed Mands vilkaarlige Gavmildhed skænker Dig, paa samme Tid som Du aabent tilstaaer, at et Par Maaneders økonomisk Afhængighed af din vordende Mand eller hans

Moder trykker Dig. Hvad er din Mening med at fornærme os saa dybt?

— Men Børn dog! Børn dog! . . . Den stakkels Madame de Châteauneuf hævede begge sine Arme mod Himlen og vuggede sig i sin Fortvivlelse frem og tilbage paa sin Stol.

Ogsaa Edmée havde rejst sig. Hun kæmpede haardt for at holde sine Taarer tilbage.

— Ak, Louis . . . Og pludselig gav hun efter for den stærke, nervøse Spænding, hun i den sidste Tid havde levet i. Med en Hulken saa voldsom, at den næsten lignede et Skrig, sank hun, idet hun gemte Ansigtet i sine Hænder, ned paa sin Stol.

Louis kastede sig paa Knæ ved Siden af hende. Han havde i disse Maaneder fattet en lidenskabelig Kærlighed til sin Kusine, hvem han altid havde betragtet som sin tilkommende Hustru.

— Edmée, dyrebareste Hjerte — han drog med Magt hendes Hænder bort fra hendes Ansigt, der var vaadt af Taarer. Jeg er en brutal Usling — jeg véd det — men tilgiv mig. Du skulde blot vide, hvad jeg lider! Hans Stemme sank til en Hvisken.

— Du? hulkede hun med uforstilt Forbavselse. Hvad Grund havde han vel til at lide?

— Jeg elsker Dig, mumlede han dæmpet og hurtigt med sit Hoved hvilende mod hendes Knæ. Han undsaa sig ved at aflægge denne lidenskabelige Tilstaaelse til den Kvinde, hans Familie havde valgt til ham, til hans unge, jomfruelige Barnekæreste.

En varm Rødme steg langsomt op til Edmées Kinder og bredte sig atter helt ned over hendes Hals. Uvilkaarligt gemte hun sit Ansigt i Hænderne, og hende Hjerte bankede saa voldsomt, at han, der laa bøjet ind imod hende, kunde høre det slaa. Det var første Gang, en Mand havde talt

til hende om Kærlighed. Opmuntret af hendes Forvirring vilde han endnu en Gang trække Hænderne bort fra hendes Øjne. Hun gjorde haardnakket Modstand.

— Louis, mumlede hun svagt, jeg beder Dig — gaa! Og idet hun tittede frem imellem sine Fingre med et vaagnende, neppe beregnet Koketteri, medens den bløde, friske Mund surmulende fortrak sig, tilføjede hun: «Du har været ond imod mig, Du har gjort mig Fortræd.»

Et Øjeblik kom Fristelsen over ham til at tage hende i sin Favn og kysse denne friske Mund; men han besejrede den — hun var hans forlovede! Han rejste sig leende, let om Hjertet.

Hun stod ogsaa op og gik henimod Døren — endnu bestandig med den ene Haand for Øjnene.

— Sig i det mindste, at Du tilgiver mig, hviskede han.

— Jeg tilgiver Dig, mumlede hun hurtigt og smuttede ilsomt ud af Døren, som han holdt aaben for hende.

VI.

Un triple printemps — celui de l'année,
celui de la vie, celui de la gloire!

LE COMTE DE SÉGUR.

Edmée fandt, hun havde tilbragt en yderst fornøjelig Eftermiddag. Først havde hun været ude med sin Faster og Madame de Contades og gjort store Indkøb i Anledning af Foraarssæsonen hos Leroi og Parfymehandleren Fargeon; paa Hjemvejen vare de stansede for at nyde en Is hos Frascati, og dér havde de truffet Louis og begge Brødrene de Rastignac. Saa havde de alle i Enighed fattet den Beslutning at spise Middag ude, og da Edmée endelig, varm og træt, den smukke Majaften traadte ind paa sit Værelse i Rue du Bac, tænkte hun egentlig mere paa Louis de Châteauneuf og Hippolyte de Rastignac end paa noget andet i Verden. Af og til smilede hun endnu ved sig selv over nogle Taabeligheder, de havde sagt hende.

Det var saa sent, at det allerede var mørkt, og Byens Larm var saa godt som ophørt. Fra Gaden paa den anden Side af Havemuren hørte hun en ensom Nattevandrers Skridt og skimtede Skinnet fra hans Lygte som en smal, bevægelig Lysstribe. Gennem de aabne Vinduer, som vendte ud mod Haven, strømmede en stærk Duft af tidlige Roser ind

i Værelset. Edmée gik hen til et af Vinduerne og bøjede sig ud med Armene hvilende i Karmen.

Saaledes stod hun længe, og medens hendes Øjne lidt efter lidt vænnede sig til den blaanende Nats Mørke og Buskenes Skygger, der tegnede sig paa Havens Gange, fortog hele Aftenens muntre Stemning sig, og hendes sædvanlige Tanker vendte tilbage — en efter en — som naar man lægger en fremmed Dragt og Stykke for Stykke ifører sig sine daglige Klæder. Det var, som om hendes Sjæl udvidede sig i den Ensomhed og Tavshed, der omgav hende, og hun følte, at Livet, Naturens store Alliv, det, som Menneskene hele den lange Dag vise fra sig med Civilisationens tusinde Kunster og Bukkespring, traadte hende saa nær, saa forunderlig nær . . .

Pludselig greb hun med begge Armene om den gammeldags solide Vinduespost, og idet hun bøjede Hovedet imod den Klematis, som slyngede sig op ad den, brast Mademoiselle de La Feuillade i hæftig Graad.

Saadanne Stemninger og Anfald overfaldt hende hyppig i den sidste Tid. Hun kunde aldrig, ikke engang overfor sig selv, gøre sig rigtig Rede for Grunden dertil. Det var, som om den gærende, brydende Vaar, Paris' glade, forventningsfulde Vaar, gød sin Feber i hendes Blod og avlede i hendes Sjæl en Længsel, der af og til blev saa voldsom, at hun, naar hun var alene, kunde knytte Hænderne og skrige højt. Og stundom kunde hun synke sammen i pinefuld Angst, i Tvivl og Sorg over sig selv. Intetsteds var der Trøst at hente. For Kirken, ja selv for den hellige Jomfru vedblev hun at være fremmed. Naturligvis gik hun nu som før til Messen, naar der tilbød sig en Lejlighed; men hun følte det, som havde hun intet rigtigt at bede om. Hvad Magt laa der vel for hende paa Kongens Tilbagekomst og Kirkens Sejr? Hun tænkte jo kun paa den gudsfornægtende Republiks Armeer, og om deres Fremgang

kunde hun ikke vel bede nu — hun, der saa tidt i tidligere Tid havde bedt til deres Undergang. Desuden havde hun i al Hemmelighed en stolt Følelse af, at Republikkens Chef nok skulde vide at hjælpe sig selv — hun syntes, det var ligesom en Forringelse af hans Ære at tigge Gud som en Naade om Sejr for hans Vaaben.

Døren blev aabnet langsomt og forsigtigt — Valentine kom ind.

Edmée foer op og vendte sig om. Hendes Ansigt saa endnu ud, som om en Regnbyge var gaaet over det.

— Hvad vil Du? spurgte hun skarpt. Jeg har jo ikke kaldt paa Dig.

— Aa, Mademoiselle, bliv ikke vred — Pigen holdt ydmygt og ligesom afværgende den bøjede Arm op for sig — men der er kommet et Bud til Mademoiselle, et Brev . . . Hun trak langsomt og med en vis Omstændelighed det omtalte, stærkt emballerede Dokument frem af sit Livstykke. En hemmelighedsfuld Person — jeg tænker, han maa være et eller andet ved Politiet — hun formelig hviskede og saa sig angst omkring i Værelset — stak det til mig i Dag, da jeg stod udenfor Porten. Og han forlangte, at jeg skulde sværge en hellig Ed paa, at jeg ikke vilde sige et Ord derom eller overlade det til nogen anden end Mademoiselle selv. Aa Gud, nu har det ligget som en Sten paa mit Bryst hele Eftermiddagen! Mademoiselle skal se, vi bliver puttede i Fængsel eller deporterede — de siger, at naar man har været i Vendée, saa er man fortabt. Gode Gud, hvad har vi da gjort? Hun hulkede fortvivlet.

— Saa — saa — fat Dig, Valentine. Edmée tog Brevet og vejede det et Øjeblik i sin Haand. Du kan tro, det er nok en Mystifikation af Monsieur Louis for at skræmme mig. Skynd Dig nu blot at tænde Lys.

Valentine gik og vendte straks efter tilbage med et Vokslys i en stor Sølvstage. Hun pudsede omhyggeligt

Vægen med Fingrene, førend hun satte det frem for sin Frøken.

Edmée vendte og drejede Brevet, medens hun nysgjerrigt betragtede det. Saa fik hun pludselig Øje paa Seglet — det var nemlig forseglet. Hun rødmede saa stærkt, at hun instinktmæssigt vendte sig om og gik hen til Vinduet.

— Gaa din Vej, Valentine, sagde hun med en Stemme, der i sin Hast næsten snublede over Ordene. Og da Pigen allerede var halvt udenfor Døren, tilraabte hun hende:

— Kom ind igen. Laas Døren af! Du — hun gik hen til hende og tog hende haardt om Haandledet. Hvis Du siger et Ord til nogen, hvis Du blot med den mindste Antydning lader nogen forstaa, at jeg har faaet dette Brev, jager jeg Dig bort som en Hund, og Du skal aldrig se *les Fougères* mere.

— Jeg skal nok tie, Mademoiselle, hulkede hun. Ved Gud! Jeg lover det — —

— Saa gaa! Gaa!

Edmée stod og ventede, til Valentine var ude af Døren. Derpaa gik hun langsomt hen til Lyset og saa paa Brevet endnu en Gang. Med en ganske uvilkaarlig Bevægelse af overstrømmende Taknemlighed, næsten Andagt, førte hun det til sine Læber og kyssede Udskriften og Seglet.

Det var fra ham — fra Første-Konsulen selv. Kun et Par Ord skrevne i al Hast, daterede Martigny den 28de Floréal — Dagen før han selv med Arrière-Garden skulde paabegynde Overgangen over store St. Bernhard. Det var lidenskabeligt, patetisk, urimeligt og uberettiget dristigt. Han gav ingen Grund, ingen Undskyldning, fordi han saa voldsomt, saa hensynsløst trængte ind i hendes Liv og uden Forlov gjorde Krav paa hendes unge, jomfruelige Kærlighed. Der var ingen sentimental Ømhed, ingen forelsket Smiger i dette Brev; det var en Mand, der, i det Øjeblik han stod i Begreb med at drage ud til sit Livs dristigste Vovestykke,

tilkastede den Kvinde, han allerede ejede i sin Tanke, og som han ikke for nogen Pris vilde miste, et Ord til Farvel, en Trusel og et Løfte. Det saa ud, som om han længe havde værget sig imod at skrive dette Brev, men i sidste Minut havde han, overvældet af skinsyg Frygt, af Øjeblikkets og Farens eksalterede Stemning, brudt overtvært med alle Betænkeligheder og ladet sin hæftige Følelse tale. «Da jeg tænkte paa Dem, den Gang De var borte» — hed det et Sted i Brevet — «mærkede jeg, at min Tanke, i samme Øjeblik, den fødtes, allerede var Lidenskab.»

Med skjælvende Hjerte og Kinder saa røde som Roserne paa sit Bord havde Edmée læst Brevet til Ende — én Gang, to Gange. Hun havde megen Møje med at tyde den hurtige, næsten ulæselige Skrift; men hendes Villie, hendes Ømhed, hendes Angst kom hende til Hjælp — og desuden: en Elsker skriver altid saadan, at hans elskede kan forstaa ham.

Langsomt og omhyggeligt foldede hun endelig Brevet sammen og stak det indenfor Kanten af sit Kjoleliv. Et Par Gange gik hun med uregelmæssige, langsomme Skridt op og ned i det halvmørke, dybe Værelse, hvoraf kun det ene Hjørne var sparsomt oplyst. Hun stansede ved Vinduet — stod lidt med Hovedet bøjet mod Brystet — og sank pludselig med et Suk ned paa Knæ med Hænderne foldede i Vindueskarmen.

Hun bad ikke — ikke om Beskyttelse, ikke om Forladelse, hun takkede ikke. Hvad vedkom den uendelige, blide og hede, paa en Gang bange og overmodige Lykke, hun følte, vel Madonna eller den hellige Ludvig, hendes Skytspatron. Hun vovede ikke at tænke, ikke at bede, ikke at forsøge paa at klare sig de Følelser, som nu rørte sig i hendes Sjæl. Hun var ikke konventionel, ikke velopdragen nok til at betænke, at hun havde al mulig Grund til at føle sig krænket over hans uhørte, uberettigede Dristighed, hun følte kun

hans uimodstaaelige, skælvende, lidenskabelige Attraa. Den gjorde hende undseelig, næsten skamfuld — men hun følte, at fra det Øjeblik, den havde klædt sig i Ord, var hendes formløse Længsel, hendes unge Livslyst, hendes entusiastiske Beundring og de sidste Dages pinlige Længsel ved dens Magt krystalliserede til Kærlighed. Hvad hun havde nægtet for sig selv, ikke vovet at tilstaa, skudt til Side som Fantasi og Umulighed, det havde han nu med ét Ord overbevist hende om. Det syntes hende pludseligt den naturligste Ting af Verden, at hun elskede denne fremmede Mand, som hun kun havde set to, tre Gange i sit Liv — det kunde ikke være anderledes, hele hendes Liv havde kun været en Forberedelse til denne Stund.

Tankeløs, og dog ligesom med en Stjernetaage i Hjernen, af formløse, nye, frembrydende Tanker laa hun stille, ubevægelig med Hovedet hvilende paa sine Arme — lige til Himlen hen imod Morgenstunden begyndte at lue med et rosenrødt Skær bag Parises Tage og mørke Kirkespir. Saaledes steg hans Kærlighed frem over hendes hidtil meningsløse Tilværelses Skumring og Taage. Straalende lys, varm og mægtig som Majsolen, gik den op over hendes Ungdom, modnede hende i nogle Timer til Kvinde.

De hvide og forgyldte Møbler med deres perlegraa, skinnende Silkebetræk fik lidt efter lidt i Solopgangen ligesom et nyt, rosenrødt Skær, medens Edmée langsomt klædte sig af, og i sin hvide Natdragt med de blottede Arme gemte under Haarets Bronzebølger, endelig slumrede ind under Bevogtning af de lueforgyldte Rokokoengle, som med deres Basuner vendte mod alle fire Himmelhjørner bar den mægtige Sengehimmel.

VII.

Gloire au maître! . . .
Gloire à ce grand audacieux!

VICTOR HUGO.

I Paris talte man nu ikke om andet end om Begivenhederne i Italien og om Reservearmeens Skæbne. I de fleste Krese ansaa man den for tabt, og man hviskede om, at der var Folk, som allerede tænkte paa at sætte sig i Første-Konsulens Sted. At Masséna havde maattet rømme Genua den 15de Prairial, og at det den Gang havde set fortvivlet ud, saa meget vidste man; men siden den Tid havde man ikke hørt noget som helst.

Det var sent om Aftenen, en af de aller første Dage i Messidor. Châteauneufs havde tilbragt Dagen ude hos nogle Venner i Nærheden af Vincennes og kørte nu hele Vejen hjem i aaben Vogn. Madame de Châteauneuf sov med Hovedet mod sin gamle Kammerjomfrus Skulder, Edmée sad tilbagebøjet paa Sædet lige over for, indsvøbt i sit lyse Sjal, og med store, vidtaabne Øjne, der intet saa af den virkelige Verden omkring hende, stirrede hun tankefuldt ud i den milde, halvlyse Juninat. Som i en Drøm hørte hun de taktfaste Hovslag af Louis de Châteauneufs Hest, der travede ved Siden af Vognen.

Det var hende en Nydelse atter at være ene og ikke at behøve at lægge Baand paa sig. Hele Dagen havde hun ikke hørt tale om andet end om Armeens Skæbne og General Bonaparte; hun havde hørt hans Navn, til det næsten ringede for hendes Øren, og hun var halvt syg af Angst, saa at hun til sidst blev grebet af Længsel efter at komme bort fra alle disse Mennesker, der var saa indbildske og skadefro, for at faa Lov at tie og græde i Fred.

Hun havde i Aften truffet en Kvinde, der — om ogsaa paa en anden Maade — syntes at være lige saa optagen af den italienske Armé og dens Fører, som hun selv var. Det var den svenske Ambassadrice, Madame de Staël.

Medens det øvrige Selskab var optaget af at høre Greven af Sabran deklamere sine berømte Fabler, havde Edmée, der var alt andet end litterær og ikke tilstrækkeligt «*merveilleuse*» til at give sig Mine af at være det, sagte listet sig ud paa Terrassen for at trække frisk Luft og nogle Øjeblikke være fri for den søde, kvalmende Duft af Parfyme, som de mange Damer udbredte i Salonen. Pludselig hørte hun Skridt bag sig, og da hun vendte sig om, genkendte hun Madame de Staël og hendes Veninde, Madame Récamier.

Edmée beundrede — som næsten alle Datidens unge Piger — i høj Grad Madame Récamier og ansaa hende for et næsten uopnaaeligt Ideal af Gratie og Elskværdighed. Hendes rene, poetiske Skønhed, hendes blufærdige og stille Væsen gjorde hende i Selskabslivet til en ligesaa letfattelig som sympathetisk Skikkelse, og det var ligefrem en Modesag at «være væk i hende.» Om hende var der aldrig delte Meninger — hun stod for alle som «den guddommelige, den uforlignelige Juliette.» Edmée, som kun flygtigt var bleven præsenteret for hende og ikke havde faaet videre Lejlighed til at tale med hende, glædede sig nu ved at være hende saa nær og gik undseelig et Par Skridt henimod de tvende Damer.

Madame de Staël saa ud til at være meget ophidset, hendes klodsede, groftskaarne, men udtryksfulde Ansigt skinnede højrødt under den perleomsnoede Turban, og Rødmen naaede helt ned paa hendes Skuldre, hvor den dannede en stærk Kontrast til det mørkeblaa Kashemirssjal. Hun saa fornemt prøvende, en Smule koldt paa Mademoiselle de La Feuillade og afbrød Samtalen et Øjeblik. Derpaa vendte hun sig igen til Madame Récamier og — ligesom for at vise, at hun ikke tillagde den nylig tilkomne nogen Betydning — fortsatte hun Samtalen:

— Jeg siger Dig, Juliette, jeg hader ham. Af hele min Sjæl ønsker jeg, at han nu maatte lide et afgørende Nederlag . . .

Hendes Tone var saa lidenskabelig bitter, at det var Edmée paafaldende, og skønt intet Navn var bleven nævnet, forstod hun øjeblikkeligt ved Intuition, hvem det var, Madame de Staël talte saaledes om. Hun mærkede, at hun blev rød lige til Haarrødderne.

Madame Récamier smilede med et blidt, træt, ligesom overbærende Skuldertræk, der var hende ejendommeligt. Ingen af Damerne syntes at skænke Edmée ringeste Opmærksomhed. De gik forbi hende uden at stanse, og da de var kommet et Par Skridt længere bort, hørte hun endnu en Gang Madame de Staëls dybe, lidenskabelige Stemme:

— Og Du véd, at jeg har elsket ham! At der har været en Tid, da det blot havde beroet paa ham, og jeg havde ofret ham alt. Men han! At vise mig — mig — denne fornærmende Ligegyldighed . . .

Det var Bonaparte, hun talte om. Var der vel nogen anden Mand i Verden, man talte saaledes om? Idet Mademoiselle de la Feuillade saa de tvende Damers Musselinsdraperier forsvinde bag Træernes kulørte Lygter, knyttede hun sine Hænder og bed sig saa haardt i Læben, at der kom Blod, blot for ikke at briste i Graad.

Resten af Aftenen havde hun saa meget som muligt søgt at undgaa Selskabet og givet Hovedpine og den stærke Varme som Grund for sit forpinte Udseende. Nu endelig var hun fri for disse Menneskers ligegyldige Spøg og hadske politiske Antydninger, og den Vrede, hun havde følt imod dem, slog om til en trist Modløshed. Hele Vejen havde hun ikke sagt et Ord: naar hun mærkede, at Louis saa paa hende, lukkede hun Øjnene for at undgaa at tale — hun ønskede, han skulde tro, at hun sov.

Nu nærmede Vognen sig rask til Paris. Allerede i nogen Afstand havde de lagt Mærke til det stærke Lys, der syntes at udstrømme fra Staden og talt om, hvor vidt det kunde skyldes en stor Ildebrand. Men da Vognen nu kom indenfor Bommen, kunde de tydeligt skelne flere hundrede Festblus, som brændte højt i den rolige Sommernat og sendte deres flammende Skær ud over utallige Menneskemasser, der fra alle Kanter strømmede imod den gamle Bastilleplads og Beaumarchais' Hus. Floden var fuld af Baade og Fakler, og Dansen gik paa Gaderne som paa en Hvidetirsdag under Kongedømmet, og — baaret af tusinde Stemmers Jubel — hørte Edmée et Navn, som hun aldrig havde hørt før, men som nu, sammenknyttet med Første-Konsulens, atter og atter gentoges af alle Læber — uophørligt — Marengo.

Vognen kom kun fremad Fod for Fod. Hun følte det, som blev hun ført i Triumftog af dette Folk, som hun havde vænnet sig til at betragte som sin Kastes og sin Slægts Fjender, og idet hun rejste sig op med Sjalet løst hængende over Armene og Hænderne uvilkaarligt fremstrakte, som til Hilsen og Tak, følte hun pludseligt i jublende Lykke, hvor højt hun elskede sit Frankrig, hvor stolt hun var over at være dets Datter.

— Leve Republikken! Leve Arméen! Leve Første-Konsulen!

— Leve Første-Konsulen! gjentog Edmée hviskende, smilende uden rigtig at vide, hvad hun sagde. Og medens Luften omkring hende bestandig gjenlød af Navnene St. Bernard, Montebello og Marengo — disse Navne, som intet Menneske kendte i Gaar, og som nu pludseligt vare blevne det franske Folk lige saa fortrolige og dyrebare som Pyramiderne og Rivoli — greb hun hurtigt den store Buket af fine Roser, de havde faaet med i Vognen, sønderrev det Baand, hvormed den var bundet sammen, og idet hun med begge Hænder kastede Blomsterne ud blandt Mængden, istemmede hun jublende med sin klare, unge Stemme: Leve Frankrig!

Louis de Châteauneuf var uden smaaligt Had til Sejrherren lige saa henrykt og beruset af Sejren som hun. Han greb sin Kusines Haand over Kanten af Vognen og trykkede den haardt, entusiastisk.

Madame de Châteauneuf havde set saa meget. Hun trak sin Broderdatter i Kjolen og bad Kusken, om muligt, køre raskere til.

Edmées Sindsbevægelse var saa stærk, at hun, da hun endelig naaede hjem i Rue du Bac, ikke vilde profanere denne Dags store Oplevelser, ved at gøre dem til Genstand for Samtale. Hun sagde Godnat allerede i Forstuen og begav sig straks op paa sine Værelser bagefter Valentine, der bar Lyset for hende.

Straks da hun kom ind i Værelset, saa hun, at der paa Bordets mørke Mosaikplade laa et Brev. Hun vendte sig om og saa spørgende paa Kammerjomfruen.

— Ja det er overleveret mig af samme Mand som det tidligere . . . Jeg lagde det her, fordi jeg ikke vovede at gaa med det paa mig — jeg var bange for, at nogen skulde se det . . .

Edmée vinkede utaalmodigt med Haanden, at hun skulde gaa. Hun havde straks lagt sin ene Haand over Brevet

ligesom for at gemme det eller holde paa det. Den anden pressede hun nu haardt mod Hjertet.

Hun havde ikke svaret paa hans Brev fra Martigny — hun havde ikke vovet, ikke villet — og nu sendte han hende et nyt med samme Kurer, der bragte Sejrsbudskabet fra Marengo! Han havde altsaa tænkt paa hende dér. Hans Sjæl, der var svimmel af Sejrens Rus og Valpladsens Smerte, havde i dette Øjeblik søgt hendes. Og med en Lykkefølelse, saa overvældende stærk, at hun øjeblikkelig sank ned paa Knæ, hvor hun stod, mumlede hun som i en Ekstase: Han elsker mig!

VIII.

«En amour comme en guerre, pour conclure, il faut se voir de près!»

MOT DE BONAPARTE
(à l'époque du Consulat).

Det havde længe været bestemt af Familien Châteauneuf, at de, naar det for Alvor begyndte at blive varmt, skulde rejse til Mademoiselle de La Feuillade's Ejendomme i Normandiet, som de alle længtes efter at gense. Edmée gjorde ingen Indvendinger mod at forlade Paris — tværtimod var hun næsten glad ved at komme bort fra Hovedstaden, før Armeen vendte tilbage fra Italien; hun vidste, at Første-Konsulen ventedes om ikke før saa til Republikens Fest den 25. Messidor (14. Juli). Modtage hans Breve, kunde hun vel, læse dem, elske dem — men se ham selv igen, høre hans Stemme, møde hans staalblaa Øjne! Blot hun tænkte derpaa, var det, som om hendes Hjerte stansede.

De rejste altsaa den første Uge i Messidor. Edmée havde kun bevaret et afbleget Erindringsbillede af Belles-Rives. Som ganske lille havde hun boet der med sine Forældre; men senere — efter Revolutionens Udbrud — var hun bleven sendt til sin Moster paa det mørke Fougères, som hun ikke havde forladt saa meget som en eneste Dag,

førend Abbeden tog hende med til Paris. Belles-Rives var en smuk, vidtløftig Bygning i graciøs, lidt søgt Rokokostil. Mod den straalende blaa Julihimmel rejste den sin hvide Façade og sine brede, solbelyste Trapper midt paa Normandiets grønne Sletteland. Som næsten alle Herregaarde var den forfaldet under Sansculotregimentet og først nu i disse Foraarsmaaneder igen bleven en Smule istandsat til at modtage Ejerinden. De skyggefulde Alleer, hun dunkelt mindedes fra sin Barndom, vare nu borthuggede af Revolutionens Plyndringsmænd, og det samme gjaldt den smukke Park; men det hele gjorde alligerel ikke noget trist eller forfaldent Indtryk; ti nye Skud myldrede frem over alt og dækkede de rodhuggede Stammer med deres friske Yppighed. Edmée var egentlig glad over, at man kunde se saa frit og saa langt — langt ude i Horisonten skimtede man Rouens Kirketaarn — hun havde faaet nok af de mørke Skove omkring *les Fougères*.

De levede meget ensomt paa Belles-Rives. Der var ingen Naboer i Omegnen, med hvem de kunde pleje Omgang; ti Adelens Slotte stod endnu øde, eller de vare beboede af Bønder og af Revolutionens Parvenyer, der for Spotpris havde afkøbt Staten dem. Edmées største Fornøjelse var i den tidlige Morgen at sætte sig paa sin stærke, normanniske Hest, at give den frie Tøjler og saa uden bestemt Maal at galoppere afsted hen over de grønne Sletter — Markerne laa for Størstedelen endnu udyrkede hen. Af og til ledsagedes hun paa disse Udflugter af sin Fætter; men han blev snart træt af denne ensformige Fornøjelse, han forstod ikke, hvor det kunde more hende.

En Morgen aller bedst som hun med Slæbet af sin Ridekjole i Haanden langsomt steg ned af den store Trappe, saa hun en fremmed Mand staa ved Foden af denne og holde hendes Hest ved Bidslet.

Det var tidlig Morgen — Klokken var neppe over fem. Monsieur og Madame de Châteauneuf sov endnu, og der var faa Folk paa Gaarden. Kun den gamle Jeanot plejede at følge hende paa hendes Morgenture; men i Dag var han ikke at se. Hun var alene med den fremmede.

— Deres Rideknægt er desværre forhindret i at ledsage Dem, Medborgerinde, sagde den fremmede med et ærbødigt Buk. Vil De tillade mig at træde i hans Sted?

Edmée var ikke bange af sig. Hun blev staaende paa Trappen og betragtede skarpt den hende ganske ubekendte Mand, idet hun hævede Ridepisken.

— Med hvilken Ret? Hvem er De?

Manden sænkede sin Stemme: I Første-Konsulens Navn lover jeg Dem — De skal ikke savne Beskyttelse.

Mademoiselle de La Feuillade gik roligt Trappen til Ende, og idet hun anbragte sin Fod i den fremmedes udstrakte Haand, svang hun sig rask op paa Hesten:

— Naa, saa følg mig da som Rideknægt, siden Første-Konsulen har befalet Dem det. Hils og tak ham for den Omsorg, han viser Frankrigs Damer.

Edmée var vred. Hun trak heftig Hestens Tøjler til sig og foer i rask Galop ud af Gaarden, uden at den fremmede, der ved Bestikkelse eller Trusler maatte have skaffet Jeanot til Side, fik Tid til at følge hende eller sige hende et Ord.

I den Ophidselse, hvori hele den uventede Scene og Nævnelsen af Første-Konsulens Navn i denne Sammenhæng havde hensat hende, betænkte hun ikke straks, hvilket Vovestykke det var for en ung Pige i denne tidlige Morgentime at ride alene ud i Landet. Da hun var kommet et Stykke henad Vejen, bestemte hun sig dog til at vende om, men mærkede da, at hun allerede var forfulgt. I den stille, endnu lidt disede Morgenluft hørte hun stærke, hurtige Hovslag af en Hest i fuld Karriere bag ved sig. Hun vendte

sig ikke om, drejede af fra Vejen og red ind paa en vidtstrakt Eng, der skraanede ned mod Floden og var bevokset med højt Græs og Markblomster.

Forfølgeren drejede ogsaa af; i en skraa Bue jog han sin Hest ind over Engen.

Edmée indsaa, at hun havde handlet overilet — dernedenfor løb Aaen, hun turde ikke vove et Forsøg paa at sætte over den. Hun svingede da hurtigt sin Hest helt omkring og vendte sig med løftet Ridepisk imod Forfølgeren.

Han red tæt hen til hende og holdt Hesten an. Et Øjeblik talte ingen af dem — de var begge stærkt forpustede efter det voldsomme Ridt. Han bøjede sig ned og klappede mekanisk Dyret paa Halsen.

Saa løftede han sit Hoved med et stolt, vredt bebrejdende Blik:

— De vil altsaa ikke høre mig, ikke engang se mig, Mademoiselle de La Feuillade?

Edmée tav. Om det skulde gældt hendes Liv, havde hun ikke kunnet faa et Ord frem.

— Ingen uden min Staldmester véd, at jeg er her; jeg har kun en lille halv Time til min Raadighed, saa maa jeg afsted. Natten og de tidlige Morgentimer har jeg stjaalet fra mit Arbejde og min Hvile for Deres Skyld. Jeg sender Dem Bud, at jeg i al Høviskhed og Respekt ønsker at tale et Øjeblik med Dem, da der netop tilbyder sig en Lejlighed. Og De — De. Han huggede forbitret Ridepisken gennem Luften, saa det hvinede, og hendes Hest forskrækket gjorde et Spring til Siden.

Paa tvende Kanter vare de indestængte af Floden, som netop her gjorde en Svingning. Paa den anden Side af denne var der Skov. Bagved dem skraanede Engen saa stærkt opad, at den ganske skjulte dem for Iagttagelse fra Landevejen.

Edmée sad stiv og stille paa sin Hest; hun foer ikke

engang sammen, da Ridepisken hvinende skar gennem Luften saa nær ved hendes Hoved, at den tog en af Fjerene i hendes Hat med sig. Han sprang af Hesten og gik hen til hende.

— Hvorfor taler De ikke? Hvorfor værdiger De mig ikke et Ord? Hvorfor har De ikke svaret mig paa mine Breve, Mademoiselle de La Feuillade?

Han stod tæt ved hendes Knæ, med Haanden støttet mod Hestens Ryg og saa truende paa hende. Hun sad bleg og stille i Sadlen, stolt og strunk, men med sænkede Øjne.

— Eller indbilder De Dem maaske — hans Tone var ironisk — at jeg er kommet for at bede Dem om Forladelse, fordi jeg tager mig den Frihed at elske Dem, eller for at staa Deres forlovede til Regnskab? Hvis De har forstaaet mig, hvis De er en Mands mandige Kærlighed værd, saa véd De, at mellem os kan der ikke være Tale om sligt. De er fri, jeg er ikke overdreven stærkt bunden — ingen kan vel indbilde sig, at jeg har frasagt mig min Ret til at kæmpe med andre Mænd om den Kvinde, som fremfor alle behager mig, som jeg elsker.

Hun saa langsomt op. I samme Nu slog han — med et Udraab — Armene om hendes Liv og trykkede sit Hoved mod hendes Knæ.

— General Bonaparte — hun prøvede at tale ham strængt til, hun forsøgte at værge sig.

Han rev hende jublende ned af Hesten og holdt hende et Øjeblik ud fra sig, med begge sine Hænder om hendes Liv. Stolt og ømt hvilede hans Herskerblik paa denne Kvinde, som han, fra det første Øjeblik han havde mødt hende, saa lidenskabeligt og bestemt havde attraaet. Og idet hans Øjne pludseligt fyldtes med Taarer, mumlede han sagte:

— Hvor jeg har tænkt paa Dig! . . .

Betagen, forvirret lod hun sig drage ind i hans Favn;

først da hun følte hans varme Læber mod sine, forsøgte hun skrækslagen at gøre sig fri.

Men han holdt hende fast. Hans smilende, ubarmhjertige Blik hvilede straalende paa hende.

— Jeg har ladet mig fortælle, at dit Bryllup med Louis de Châteauneuf allerede skulde være bestemt. Jeg er kommen for engang at faa et ærligt Svar. Er det sandt?

Hun hævede langsomt og alvorligt sit Blik imod hans og rystede paa Hovedet.

— Aldrig nogensinde bliver jeg Louis de Châteauneufs Hustru, sagde hun stille.

— Hvorfor ikke? Fordi . . .? Han vilde friste hende, tvinge hende til at skrifte i Ord.

— Fordi . . . Hun sænkede paany sit Blik. Saa rettede hun sig pludseligt i Vejret og sagte og undseeligt, men samtidig med en Dronnings selvbevidste Stolthed over at bortskænke en kongelig Gave, lagde hun begge sine Arme om hans Hals og saa ham dybt rødmende, men fast og modigt ind i Øjnene.

Han saa paa hende med et langt, ejendommelig dvælende Blik, saa frigjorde han sig sagte, men bestemt for hendes lette Omfavnelse.

— Jeg har allerede opholdt mig her altfor længe. Myndighederne og mit Rejseselskab maa ikke vente paa mig i Gisors — det vilde vække Opsigt. Ikke en Minut længere tør jeg tøve. Men Du er m i n — ikke sandt, Edmée? Han tog hende igen i sine Arme og saa hende fyrigt, bydende ind i Øjnene. Jeg kunde begære Dig nu, og Du vilde svare . . .

Hendes kvindelige Modstandslyst, hendes pigeagtige Koketteri vaagnede pludseligt, og idet hun med en dæmpet, lykkelig Latter unddrog sig hans altfor sejerssikre Arm, sagde hun skæmtende, men med sænket Blik:

— Nej, nej, nej!

Han smilede overmodigt.

— Naa saadan! — Naar Du kommer til Paris, skal jeg spørge Dig en Gang endnu — jeg skal gøre det straks, saa snart jeg ser Dig, uden Spor af Barmhjertighed. Indtil da . . . Du har givet mig et Kys, nu tager jeg to til. Du er min, min, min.

Han sad allerede paa Hesten og bøjede sig endnu en Gang ned mod hende.

— Lov mig, ikke at lytte til, hvad nogen siger — hverken til Raad eller til Trusler eller Bønner. Forestil Dig, at alle ere dine Fjender og mine. Betro Dig ikke til nogen.

Hun svarede kun med et stolt Smil. Hun var sikker paa sig selv.

— Og nu — han maalte hende med et langt, henrykt Blik, som hun stod der smilende med den grønne Ridedragt over Armen og Henri IV-Hatten med de hvide Fjær skraat siddende paa Hovedet, frisk og rødmende i det skarpe Morgenlys.

— Vogt Dig for at blive smukkere end Du er!

Hun lo glad og smigret — modig ved at vide, at han allerede sad paa Hesten — og nu fandt hendes slagfærdige franske Tunge Ord:

— Har Første-Konsulen sat et «Maksimum» ogsaa for Skønhed? Jeg skal gøre mit bedste for at overskride det.

— Første-Konsulen har for sit Vedkommende intet derimod — hans spøgende, dristige Blik jog atter Blodet til hendes Kinder — tværtimod! Men han vil, at andre f. Eks. Monsieur Louis de Châteauneuf skal have en Smule af sin Forstand i Behold. Han vil faa Brug for den!

Med et lille Smil lagde han Fingeren paa Munden, og idet Hesten nu rejste sig paa Bagbenene, førte han hilsende Haanden op til Skyggen af sin Hat:

— Mademoiselle de La Feuillade — vi ses snart igen i Paris!

Man var nu et godt Stykke inde i Vendémiaire (Aar IX), og endnu var der ikke Tale om, at Mademoiselle de La Feuillade kunde tænke paa at forlade Belles-Rives. Madame de Châteauneuf var nemlig væltet paa en Køretur og havde brækket sit Ben. Nu var hun ganske vist i Bedring; men Lægerne afviste dog indtil videre al Tanke om en Flytning.

Edmée led under denne nødtvungne Opsættelse; hun fortæredes af Længsel efter at se Første-Konsulen, og af Frygt for, at han, naar hun ikke kom til Paris, skulde blive vred paa hende, glemme hende, ville glemme hende. Da Ulykken indtraf — det var i Midten af Thermidor — og man forberedte hende paa at maatte tilbringe hele Efteraaret paa Landet, blev hun som fuldstændig ude af sig selv. Hun havde kun én Tanke: at underrette ham om Opsættelsen og Aarsagen til denne. Hun havde neppe i hele sit tidligere Liv skrevet et Brev, med Undtagelse af nogle tørre Redegørelser, som hun af og til havde sendt til de gamle paa *les Fougères;* nu stod hun pludselig overfor den, som det syntes hende, tvingende Nødvendighed at maatte skrive til ham. En halv Nat anvendte hun til at skrive Kladder og med at fortvivle over sine store, uøvede Bogstaver. Til sidst skrev hun blot:

Belles-Rives, 28. Thermidor Aar VIII.

Min Faster er syg. Jeg er nødt til at blive her, uagtet jeg hellere vilde være i Paris.

Edmée-Louise de La Feuillade.

Dette lille, lakoniske Brev, som hun naivt undertegnede med hele sit aristokratiske Navn, blev overleveret til Valentine, der stod sig godt med en Postillon, som kørte ad Rouen til, og som efter mange Omstændigheder lovede at besørge det i største Hemmelighed.

Hun fik ikke noget Svar. Og i den vaandefulde Angst hun udstod i denne Tid, da hun hver Dag maatte sige til sig selv, at han — den store og mægtige — i sin Vrede over, at hun ikke havde hørt ham, maaske havde glemt eller vilde glemme hende, voksede hendes unge Kærlighed til en Lidenskab saa stærk, saa overvældende, at hun følte, hvordan den mere og mere tog Magten fra hendes Fornuft og tilintetgjorde al hendes Modstandskraft.

Mod Slutningen af Vendémiaire kom Louis, som ellers i denne Tid mest opholdt sig i Paris, hvor Talleyrand gav ham fuldt op at bestille, paa et kort Besøg til Belles-Rives. Edmée havde længtes meget efter sin Fætter — nu kunde hun da i det mindste spørge nyt fra Tuilerierne.

Det var en mild og stille Efteraarsaften lige efter Middagen. Indsvøbt i sit Sjal havde Edmée længe siddet bøjet frem over Brystværnet paa Terrassen og set ud ad Vejen, der maanebelyst som et bredt, blaaligt Sølvbaand bugtede sig hen mellem de aabne Marker. Pludseligt opdagede hun langt ude en Rytter — han kom nærmere — paa Hovedets Holdning og Rejsningen kendte hun Louis de Châteauneufs Fuks.

Louis' og Edmées Maade at omgaaes paa havde altid været *à l'anglaise*, d. v. s. særdeles fri og utvungen og meget afvigende fra den Omgangstone, som var paabudt af Skik og Brug blandt unge franske forlovede. Som Børn var de selv faldet paa at kalde hinanden for Broder og Søster, og da Louis senere var bleven opdragen i England efter engelske Sæder og med stor Sympati for engelske Samfundsforhold, og Edmée slet ikke var bleven opdraget eller rettere havde faaet den Opdragelse, der kunde falde af midt blandt Oprørsskarer i et Land, der befandt sig i en permanent Belejringstilstand, var deres Forhold heller ikke senere bleven underordnet det franske Samfunds konventionelle Regler. Til Trods for Giftermaalsbestemmelsen saa

de ofte hinanden i Enrum og talte med hinanden om alt — endogsaa om Kærlighed.

Hun ilede ned ad Trappen og kom ham imøde ved Indkørselen.

Han blev glad og overrasket ved at se hende dér. Leende vinkede han til hende fra Hesten.

— Det er en dejlig Aften; jeg har slet ikke Lyst til at staa af, sagde han og klappede sit Dyr. Vi er blevne saa vel forplejede i «*Les trois frères*», «Monsieur» og jeg.

Edmée fik en Idé, nu kunde hun faa Lejlighed til at tale med ham i Enrum og maaske udspørge ham.

— Lad mig faa Lov til at ride et Stykke med Dig, Louis. Jeg kan sidde paa Saddelknappen ligesom hos Monsieur de Châtillon, da vi rejste til Paris. Her er vist ingen, som falder paa at opholde sig derover!

Hun satte sin Fod paa hans Støvlespids og svang sig hurtigt op i Sadlen foran ham. I rask Trav sprængte han afsted ind mellem Buskene paa de smalle, næsten tilgroede Stier, der tilkendegav, hvor Parken tidligere havde været.

Med den ene Arm holdt han hende fast ind mod sig; varm som han var efter sit Ridt følte han hendes kølige, fine Kind næsten strejfe sin, den mildt svalende Duft, der i Aftenluften syntes at udstrømme fra hendes Kjole. I dette Øjeblik syntes hun ham saa nær — hun var igen den lille «Edmette», hans «Søster» og Barnekæreste.

— Har Du længtes efter mig, Edmée? hviskede han ømt og dæmpet i hendes Øre.

Hun blev ved at se ned og opfangede ikke det varme, forventningsfulde Blik i hans mørke Øjne. Og da hun i nøjeste Overensstemmelse med Sandheden svarede Ja, gjaldt hendes Tanke en anden.

— Og Du er glad ved at have mig her igen?

— Javist, Louis! Du kan ikke tænke Dig, hvor her har været ensomt.

— Naa, til Gengæld har vi haft saa meget mere Postyr i Paris — i Særdeleshed i den diplomatiske Verden! Berthier er rejst til Madrid for at underhandle, Monsignor Spina er kommet fra Rom for at underhandle, Duroc er kommet tilbage uden at have underhandlet — Du kan tro, Bonaparte og Talleyrand have været rasende paa St. Julien og Kejseren. Nu ser det alligevel ud til, at det skal blive til noget; ti i Forgaars fik vi da Vaabenstilstanden forlænget. Med England og de nevtrale Magter underhandle vi ogsaa.

— Hold op, Louis! raabte Edmée leende. Jeg kan umulig holde Rede paa alle disse Underhandlinger. Er der ellers noget nyt?

— Ja, Gudbevares! Stort Attentat paa Første-Konsulen i Operahuset . . .

Et Øjeblik forekom det Edmée, at hendes Hjerte helt ophørte at slaa. Han følte, hvordan hun næsten stivnede i hans Arme. I samme Øjeblik holdt han Hesten an og ruskede hende kraftigt i Skulderen.

— Edmée, hvad fejler Du dog? Og da han saa hendes blege Ansigt og Udtrykket om Mund og Øjne, raabte han fortvivlet: «Hvad betyder da dette forbandede Menneske for Dig? Hvad skal jeg tro?»

— Lad mig komme ned, Louis, hviskede hun svagt med næsten klangløs Stemme. Jeg befinder mig ikke vel.

— Nej — han holdt hende som i en Skruestik. Du slipper ikke fra mig, førend Du har svaret mig. Aa, denne Anelse, som jeg fandt saa forrykt!

— Er han frelst? Lever han? Vær barmhjærtig, sig mig alt, tiggede hun angst.

Han saa et Øjeblik alvorligt, med spændt Opmærksomhed ind i det blege, smertelig fortrukne Ansigt. Ja, svarede han langsomt, han er frelst. Der var saa godt som ingen Fare.

Edmée sukkede lettet. Han kunde mærke, hvordan hun ligesom rettede sig igen efter den ulidelige Spænding.

— Sig mig, Edmée — han saa alvorligt paa hende — hvad vil Du, at jeg nu skal tro? Saaledes som Du nu tager paa Veje, blot man nævner dette Menneskes Navn i Forbindelse med en Fare. Du, som ellers ikke kender til Frygt!

Hun svarede ikke — hun kunde endnu ikke samle sine Tanker. Hans Blik blev endnu mørkere og han fortsatte i en mistænksom, ironisk Tone:

— Det er aldrig før faldet mig ind: men, om han ikke var saa ugalant som han er, kunde man næsten tro, at det var et Galanteri mod Mademoiselle de La Feuillade, at han — netop nu — lader vor gamle *Place Royale* rydde og forskønne. Alt faar Betydning efter den Opmærksomhed, han viste Dig i Foraaret — og da Du tier, maa jeg selv forsøge at gætte mig til, hvad der kan være mellem Dig og ham. Jeg har altid tidligere betragtet det som en Fornærmelse imod Dig blot i min Tanke at forbinde dit uskyldige, stolte Navn med hans, men nu! — Tro ikke jeg slaaer mig til Ro, førend jeg faaer alt at vide, tilføjede han truende.

Hun tav endnu; men hans Ord om Place Royale havde vakt hendes Opmærksomhed. Aa, det var naturligvis Vanvid! . . . Men han havde dog et Øjeblik haft i det mindste hendes Navn i Tankerne!

— Det behager Dig endnu ikke at svare mig, Edmée? Han bøjede sig over hende og saa hende ind i Øjnene med et mørkt, forskende Blik. Glem ikke, at det er din tilkommende Mand, der taler til Dig.

— Louis! — der var et bønligt, næsten grædefærdigt Træk om hendes Mund, og hun strakte svagt afværgende Hænderne frem. Tænk ikke mere paa disse gamle Historier. Vi passe ikke for hinanden, Du og jeg — jeg bliver aldrig din Hustru.

— Hvad er nu det for Snak, Edmée, sagde han utaalmodigt og skarpt. Fordi Du paa en fantastisk Maade har forgabet Dig i en Person, Du neppe har set to Gange i dit Liv, skulde vi bryde alle Familiebestemmelser, ødelægge vor Fremtid og vort Liv. Ja — for Du har jo kun set ham nogle faa Gange?

— Det er ikke mange Gange. Lad os nu ikke tale mere om den Ting, Louis! Men glem ikke, hvad jeg i Dag har sagt Dig.

De var begge stegne af Hesten og gik nu langsomt ved Siden af hinanden hen imod Slottet. Han havde kastet Tøjlen om sin Arm.

— Dette er ikke aabent Spil. Du giver mig ingen Grunde. Hvad vil Du, jeg skal tro?

— Ingenting. Hvad Du vil. Du véd meget godt, at jeg aldrig har brudt mig det mindste om Dig som Fæstemand.

— I visse Henseender er Du i det mindste ærlig, sagde han bittert.

— Du vilde blive forfærdelig ulykkelig med mig. Hun var nu fuldstændig rolig og ønskede kun at faa talt helt ud med ham. Du kan jo aldrig taale, at jeg har min egen Mening — og det har jeg altid.

— Til der kommer én, som Du elsker, hvem Du da fuldstændig underkaster Dig, svarede han mismodigt med Kærlighedens Skarpsynethed.

Hun rystede paa Hovedet. Jeg har altid været som en vild Fugl, sagde de hjemme paa les Fougères. Din egen Moder og alle vore bekendte i Paris er af samme Mening. Jeg troer ikke, at jeg nogensinde vil du til at sættes i Bur.

— Men, om jeg blot kunde begribe denne din Uvillie mod at gifte Dig med mig! Ti dette Fantasteri kan da umuligt være den eneste Aarsag. Du holder jo af mig?

Hun lo overgivent. Hendes Spænding og Angst var pludselig slaaet over i overmodig Munterhed. Den vaagnende Kvinde nød ubevidst sin Triumf ved at se den Mand, der gik ved hendes Side, lide af Skinsyge, ved at høre ham tigge og trygle om hendes Kærlighed.

— Jeg elsker Dig, Louis — som en Broder! Nej, bliv nu ikke rasende. Maaske kan vi, naar vi blir gamle, og jeg har glemt mine «Sværmerier» — hun smilede halvt spotsk, halvt vemodigt — ende med at slaa vore Pjalter sammen. Monsieur de Talleyrand har sagt, at jeg vil blive en glimrende Ambassadrice!

Hun rettede sig i Vejret og gjorde skælmsk en gratiøs Bøjning for ham ved Foden af Trappen. Nu gaaer jeg op og forbereder Grevinden. Stakkels Faster — hun har hørt Hesten trave hele Tiden og kan ikke begribe, hvor Du er bleven af!

Madame de Châteauneuf kunde ikke forstaa, hvorfor Edmée og Louis gjorde saa mange Omstændigheder med det en Gang fastsatte Giftermaal. Det er ikke Louis' Skyld — beklagede hun sig for Kammerjomfruen, gamle Marie, som i alle Stykker ejede hendes Fortrolighed. Til mig siger han ingenting; men det er jo noget, enhver kan se, at han tilbeder selve den Jord, hun træder paa. Men Edmée . . . Om nogen i vore Dage har faaet en gammeldags Opdragelse, saa maa det være hende! Hun har næppe været et Par Maaneder i Paris — jeg ser hende næsten aldrig aabne en Bog, hendes Veninder har jeg selv valgt — og dog! . . . Hun er propfuld af alle disse nymodens Ideer om Kærlighed i Ægteskabet og om Individets Ret og Frihed — man skulde virkelig tro, at hun mindst havde læst *La nouvelle Heloïse*. Det er dog, som jeg altid har sagt: Man kan ligesaa godt opgive alle Forsøg paa at stænge den nye Tid

ude, det er forgæves at ville fly for den — den trænger ind til os gennem Sprækkerne i Væggene. — Hun sukkede og rystede resigneret paa Hovedet. Det var hendes Stolthed, at hun aldrig havde været at formaa til at emigrere, at hun, som hun sagde, havde «forstaaet Revolutionen» lige fra den første Dag, da hun i Hertugen af Orleans' Salon havde hørt Madame de Genlis udgyde sig i Lovtaler over Rousseau.

Hun havde saa stor Respekt for sin Søn, at hun sjældent talte med ham om Forhold, som hendes fine Takt og moderlige Instinkt lod hende ane, at han kun nødigt udtalte sig om. Sin Broderdatter bearbejdede hun derimod hyppigt.

— Men Faster, plejede Edmée at svare; jeg er jo altfor ung og har jo slet ikke set noget af Livet endnu.

— Altfor ung! Du er jo næsten nitten Aar — to Aar ældre end Laure Permon, som i næste Maaned skal giftes med General Junot. Altfor ung! I min Ungdom var man næsten gammel Jomfru, naar man ikke var gift i Tyveaarsalderen.

— Men Louis, Tante, er jo da heller ikke selv saa ivrig, svarede hun lystigt. Han har vist heller ikke bedt Dig om at skynde paa Giftermaalet — vel?

Madame de Châteauneuf rystede paa Hovedet. Gud skal vide, at jeg forstaar mig ikke paa Louis, sagde hun. Han har ikke Øjnene fra Dig, naar I er sammen, og til mig siger han ikke et Ord. Det er sagtens alle disse nymodens Idéer — enhver ung Pige er en Julie, enhver ung Herre en St. Preux! I min Ungdom var Kærligheden praktisk — den handlede; nu drømmer den og filosoferer. Gudbevares, jeg er selv saa moderne — jeg forstaar det saa udmærket. Men i det daglige Liv . . . . Ser Du da ikke, at Louis elsker Dig? Han er kun for fintfølende, han vil ikke lægge noget Baand paa din Frihed, ikke tvinge dine Følelser.

Edmée gik smilende hen og lagde sig paa Knæ foran

den gamle Dame. Vær nu sød, kæreste Faster, og tal ikke mere om den Ting. I denne Vinter vil jeg være ung, jeg vil være i Paris — jeg vil danse. Hvem véd, Monsieur Talleyrand kan faa i Sinde at sende Louis til Petersborg eller Konstantinopel i Morgen. Er der nogen, der troer, at jeg vil følge med derhen?

Edmée var i straalende Humør. Hun vidste nu, at de snart skulde rejse til Paris, de havde lovet at komme til Mademoiselle de Permons Bryllup først i November. Hun skulde giftes med Første-Konsulens Vaabenbroder og Ungdomsven, Parises Kommandant, General Junot, og Laurette havde skrevet, at hele Familien Bonaparte havde lovet at komme til Bryllupet. Aa, der laa en berusende Angst alene i den Tanke at skulle se ham igen! Mon han var vred? Havde han helt glemt hende? Nej, nej! Nu, da hun vidste, hun skulde gense ham, svandt alle Bekymringer som Sne for Solen.

En af de sidste Dage de vare paa Belles-Rives fik Edmée gennem Tjenestefolkene fat i Fontanes Flyveskrift, der var forfattet i Anledning af Cerachis Attentat den 18de Vendémiaire: «Sammenligning mellem Cæsar, Cromwell, Monk og Bonaparte.» Med stigende Interesse læste hun disse logisk afmaalte, retorisk afrundede Fraser, som paa en altfor iøjnespringende Maade søgte at godtgøre, at Første-Konsulen var nødvendig for Frankrig, for Statens Bestaaen, at han og kun han var værdig til at bære Kronen — Landets Fremtid fordrede, at han skabte et Dynasti. For hende vare de anførte Bevisgrunde fuldkomment tilstrækkelige, og vel forberedt som hun var, behøvedes der ikke mere for absolut og for bestandig at ødelægge hendes Tro paa Bourbonernes Sag. Hun syntes, det var saa soleklart, at han, som med sine fabelagtige Sejre havde grundlagt et helt nyt Frankrig indenfor og udenfor det

gamles Grænser, — at han og kun han, var berettiget til at indtage Landets første Hædersplads, til at repræsentere Nationen i sin Person. Med vemodig Undren tænkte hun paa, hvor mange tapre Chouaner der havde ofret deres Liv for Kongens Sag. Hvor var det muligt, at disse — Mænd — kunde være saa forblindede?

IX.

«Le diamant seul doit parer
Des attraits que blesse la laine.»
Mot sur les modes du Directoire.

L'Empereur désire en concevant; sa pensée devient une passion en naissant.
L'Abbé de Pradt.

Gammeldags Kareter og lette, nymodens Kabrioletter holdt i Kø udenfor Madame Permons lille Hotel i Chaussée d'Antin. Op ad Trappen, der i Dagens Anledning var prydet med levende Vækster, saa at den dannede en løvrig Allé op til Forsalen, der i Overensstemmelse dermed var omdannet til en Løvhytte — begge oplyste af en Mængde kulørte Lygter i Nationalfarverne — gik der en jævn, uafbrudt Strøm af civile og militære Kavallerer og unge «*merveilleuses*», som, førend de gik op, kastede Sjaler og Pelskraver til Tjenerne og derpaa med bare Halse og Arme, i antike Frisyrer og Musselinsdraperier, leende og konverserende skyndte sig op i Balsalen. Dér kom Madame Permon dem imøde statelig i sin græske Tunika og sin med hvide Strudsfjær smykkede *toque* over de endnu ravnsorte Lokker. Til Højre og Venstre for hende stod General Junot og Madame Junot og hilste paa Gæsterne.

Mademoiselle de La Feuillade kom noget sent. Madame de Châteauneuf havde pludselig faaet et Ildebefindende, og i sidste Øjeblik var der bleven sendt Bud til Madame de Caseaux, som boede ikke langt derfra i Hotel de Périgord, *Rue de l'Université*, med Anmodning om, at hun vilde hente Edmée og tage hende under sine beskyttende Vinger. Louis kørte alene derhen i sin *wiski* — det ansaaes ikke for passende i Faubourg St. Germain, at han fulgtes med sin Kusine.

Da de kom, var Madame Permons ikke overdrevent store Lejlighed stuvende fuld af Mennesker, og Dansen var allerede begyndt. Inde i Salonen sad Hædersgæsterne: Madame Bonaparte, Madame Lætitia Bonaparte og hendes Døtre tilligemed flere Damer af det gamle, fornemme Aristokrati, der ikke rigtigt vidste, hvilken Mine de skulde anlægge overfor *la famille consulaire*, som den nu begyndte at kaldes. Edmée havde aldrig før set Første-Konsulens Familie. Med en Rødme, der var saa generende dyb, at den næsten maatte vække Opmærksomhed, blev hun af Værtinden forestillet for hans Hustru og Moder og for hans Svigerinde, Madame Joseph — Søstrene vare allerede optagne af Dansen. Hun fandt Madame Bonaparte fortryllende, yndefuld og elskværdig, og da hun saa hurtigt som mulig trak sig tilbage fra hendes Nærhed, var det med en Følelse af saa tyngende et Mismod, af saa heftig og haabløs Fortvivlelse, at hun maatte bide sig i Læberne og gøre Vold paa sig selv for ikke at briste i Graad.

Madame Leclerc og Madame Bacciocchi vare paa Gulvet og dansede — Madame Murat, som var højtfrugtsommelig, havde ikke kunnet komme med. Der var en umaadelig Trængsel af Herrer omkring Madame Leclerc, hun var Ballets selvskrevne Dronning. Hendes Toilette vakte Sensation blandt Damerne og Entusiasme blandt Herrerne. Hun havde Haaret opsat *à la grecque* med to Bandeletter af en Slags kostbart,

tyndt Pelsværk, oversaaede med Tigerpletter og prydede med Vindrueklaser i Guld — en omhyggelig Efterligning af Billedet af en Bakkant paa en antik Kamé. Hendes Kjole var af usædvanlig fint indisk Musselin, broderet forneden med et flere Tommer bredt Guldbroderi, der forestillede en Vinranke. En Tunika i reneste græsk Stil var draperet over Brystet — i Kanten var den broderet med Vinløv og over Skuldrene sammenhæftet med tvende kostbare Kaméer. Bæltet, som sad lige under Brystet, var af gammelt Guld og forsynet med et Spænde, der var forfærdiget af en uforlignelig graveret Sten. Hendes hvide, skønt formede Arme og Hænder vare ubehandskede, kun prydede med flere Guldarmbaand og Kaméer. Hendes Ansigt lignede Broderens — hun havde det samme forføreriske Smil i Øjnene og omkring Munden, kun var hun langt skønnere som Kvinde, end han som Mand.

Elisa Bacciocchis Toilette vakte ogsaa Opmærksomhed, men blev mindre beundret end Søsterens. Omkring Hovedet bar hun et Musselinsslør, gennemvævet med Guld og broderet med Silke i alle Farver, og ovenpaa det igen en forgyldt Lavrbærkrans à la Petrarca. En lang Tunika over en halvlang, ærmeløs Slæbekjole, og et mægtigt, flagrende, tyndt Sjal, der lignede et Slør eller en Kaabe, slængt over Skuldrene, fuldendte hendes Dragt.

— Det er et symbolsk Toilette, forklarede Albert Permon, Laures Broder, smilende Edmée, da de indtog deres Plads i Kontradansen ganske tæt ved Første-Konsulens Søstre. Det er hendes Ønske, at man gennem dette Kustyme skal kunne skimte hendes litterære Interesser.

Edmée trak sig ud af Dansen saa snart hun kunde. Hun var næsten syg af Spænding, af Forventning — hun vidste, han havde bestemt lovet at komme — og Udsigten til at mødes med ham i disse Omgivelser betog hende alt hendes Mod. Tusinde Gange bebrejdede hun sig selv

som en Svaghed, at hun overhovedet havde indladt sig paa at komme, og havde det ikke været af Hensyn til Louis, hvis Øjne ikke veg fra hende, havde hun for længe siden forsøgt at liste bort fra det hele under et eller andet Paaskud.

Madame Junot gik omkring til sine Veninder og beklagede sig — hendes Moder forlangte bestemt, at hun skulde følge Aristokratiets Traditioner, og som det anstod sig en Brud danse «Dronningens Menuet». I flere Uger havde ingen ringere end Gardel selv indøvet den med hende; hun vidste, hun dansede den som en Alf, men — det var saa «flovt»! Et Øjeblik haabede hun at slippe: Monsieur de Trénis, som havde lovet at være hendes Kavaler, var ikke til at finde; da opsøgte hendes Moder Monsieur Lafitte, den eneste, som kunde maale sig med «Salonernes Vestris», og han blev henrykt over, at der tilbød sig en Leilighed til at slaa den forgudede Rival af Marken. Nu var der ingen Undslippen mulig længer for Laurette — hun maatte til det! Gæsterne trak sig tilbage og trængte sig sammen langsmed Væggene, og Albert de Permon gav Musiken et Tegn til at spille op: «Dronningens Menuet».

Edmée sad for sig selv længst tilbage i Baggrunden af Salen — et Stykke fra de andre. Med det blege Ansigt, skraat tilbagelænet mod den gamle, højryggede Louis XIII-Stol, der egentlig lige saa lidt passede til det øvrige Møblement, som hun til det sorgløse Selskab, med Armene slapt hængende ned i Skødet og Hænderne foldede om Viften sad hun dér ensom midt i Lysglansen fra Lampetterne paa Væggen. Hendes snehvide Dragt, som hverken havde Bort eller Broderi, og som kun holdtes sammen over Skuldrene af et Par store Juvelagraffer, faldt i bløde, dybe Folder helt ned over Fødderne, der neppe kunde ses under Kjolen.

Ingen tænkte i Øjeblikket paa hende. Louis de Châteauneuf, som ellers plejede at vaage over hende med en Broders og en Elskers Omhu, var i Øjeblikket ærbødigt op-

taget af at lytte til den smukke Madame de Constades' misundelige Jeremiader over Madame Leclercs Toilette. Laure de Caseaux, som ellers ogsaa holdt sig trofast ved hendes Side, var nylig bleven engageret af den genopdagede Monsieur de Trénis, der gav sin Misfornøjelse, over ufrivilligt at være gaaet glip af Bruden, Afløb i ironiske Bemærkninger om Monsieur Lafittes Dans. Mademoiselle de Caseaux var højlig fængslet af hans Sagkundskab.

Gratiøs, indtagende som en lille Fedronning dansede den unge Madame Junot den obligatoriske Menuet alene med sin Kavaler — en svag, konventionel Æresbevisning til Versailleshoffets Skygger! Hun holdt Øjnene nedslagne, og idet hun med den ene Haand løftede Slæbet paa sin Kjole, rakte hun med en dyb Reverens sin Kavaler to Fingre.

I dette Øjeblik — Klokken kunde vel være henimod elleve — hørte den tavse Edmée midt gennem Musikken og de mange summende Stemmer Larmen af Hestene, som eskorterede Første-Konsulens Vogn. Hun saa Junot gøre Tegn til sin Svoger. Et Par Minutter efter blev Fløjdørene slaaede op paa vid Gab, alles Blik vendte sig derhen: Første-Konsulen traadte ind mellem General Junot og Albert de Permon.

Mademoiselle de La Feuillade blev siddende i sin Stol uforandret i samme Stilling som før, endskønt hun saa, at de fleste af Damerne rejste sig. Det blev næsten sort for hendes Øjne, og uden selv at vide det trykkede hun Haanden mod Hjertet. Hun havde jo vidst, at han skulde komme — hele Aftenen havde hun ikke tænkt paa andet — og dog . . . da hun nu saa ham . . .

Han skred hurtigt gennem Salen hen til Madame de Permon, som kom ham imøde.

— Kære Signora Panoria — han tog begge hendes Hænder og førte dem til sine Læber med denne overstrøm-

mende, lidt søgte, italienske Venlighed, som han af og til vilde vise. De ser, jeg kommer trods alt!

— Ingen kan være mere velkommen, General . . .

— Og nu er jeg dog kommen for sent til at se Laurette danse! Man har sagt mig, Madame, at Deres Datter danser som Mademoiselle Chameroi. Min Gud, hvor Tiden gaaer! Jeg synes, at det ikke er længere siden end i Gaar, at jeg bar hende paa mine Arme.

— Det er længe siden, General. Madame Permon smilede. I Mellemtiden har De tegnet Evropakortet om.

Bonaparte hørte hende ikke, han saa sig ivrigt omkring i Værelset. Dér sad Joséphine paa sin Hædersplads ved Kaminen, indolent, smilende under sine Rosenguirlander, draperet i et guldbroderet, indisk Sjal. Han nikkede adspredt, og hans Blik gled videre — ligesom søgende. Pludseligt opklaredes hans Ansigt — han smilede med dette lyse, ømme Smil, som kun han ejede, og sænkede Blikket.

Han afbrød lidt brat sin Samtale med Værtinden og tog General Junots Arm.

— Lad os kigge en Smule paa Markedet! hviskede han muntert. Hvide Halse, Juveler og Musseliner . . .

Han trak ham med sig ned gennem Salen hen mod det Hjørne, hvor Mademoiselle de La Feuillade sad.

Et Øjeblik tænkte hun paa at rejse sig og blande sig med det øvrige Selskab — det var saa rent umuligt, syntes hun, at tale med ham her, mellem alle disse fremmede Mennesker, efter den Samtale, de sidst havde haft med hverandre, efter det Brev, hun havde skrevet i Sommer og hvorpaa hun intet Svar havde faaet. Men hun blev siddende. Hendes knyttede Haand laa ubevægelig under Hjertet, og hendes Blik — et vidtaabent, stivnet Blik ligesom en fangen Fugls — hang ved Bonapartes Ansigt. Ingen gav Agt paa hende; man var jo allerede saa vant til, at Første-Konsulen fængslede alles Blik, naar han viste sig.

Han styrede langsomt, men bestemt sin Kurs hen imod hende; nu og da stansede han undervejs for at henvende et Par Ord til en eller anden bekendt. Nu var han naaet helt hen til hendes Stol.

— Mademoiselle de La Feuillade — han bøjede sig frem imod hende, og hun følte hans ejendommelige, lysende Blik helt ind i Sjælen. Ingen kunde se hans Ansigt uden hun og General Junot, som endnu var ved hans Side. Mademoiselle, det glæder mig at træffe Dem igen.

Hans Blik og Stemmeklang gjorde de banale, intetsigende Ord for hende til tusind ømme Forsikringer om Længsel og om Lykke. Hendes Angst forsvandt sporløst i samme Øjeblik hun blot hørte hans Røst; hun smilede, hendes Blik udvidede sig og hvilede i hans.

Junot studsede. Han saa et Øjeblik skarpt paa dem begge og trak uvilkaarligt, med en umærkelig, men energisk Bevægelse Bonaparte tilbage. Han kendte sin gamle Kammerat fra deres første, eventyrlige Ungdom i Paris, fra hans Scener med Joséphine i Italien og nu sidst fra Felttoget i Ægypten, fra Affæren med Madame Fourès — han vidste, hvor liden Selvbeherskelse han raadede over, naar det gjaldt Elskov.

— For Satan, tænkte han pludseligt, hvis han nu, ligesom den Gang i Kairo, pludseligt midt iblandt dem allesammen...

— General, sagde han hurtigt. Jeg synes, jeg ser Madame Bonaparte gør Tegn . . .

Første-Konsulen kastede Hovedet tilbage med en ejendommelig, nervøs Bevægelse, som var karakteristisk alene for ham, og smilede ironisk til Junot: Det er godt, min Dreng! Gaa Du hen og hør, hvad hun vil. Mademoiselle de La Feuillade, som jeg længe har ønsket at træffe, er nok saa god imens at meddele mig, hvad hun véd af nyt fra Vendée. Man har ladet mig forstaa, at hun har vigtige Forbindelser dér og maaske Oplysninger at give mig.

Junot gik med et Buk. Han rystede paa Hovedet ad sine egne stille Tanker.

De omkringstaaende havde hørt Bonapartes sidste Ord, som han udtalte højt. Alle trak sig straks tilbage og der blev et tomt Rum omkring ham og Edmée.

Han satte sig paa en lav Stol lige over for hende med Ryggen vendt til Salen. Han stak sin Kaarde ind mellem Benene, støttede Albuen mod Knæet — han havde beholdt sin graa Overfrakke paa udenpaa Uniformen — og hvilede Hovedet i Haanden. Han sagde ikke et Ord, blot saa paa hende.

Pludselig vaagnede Kvindens sociale Selvopholdelsesinstinkt hos Edmée — hun forstod, at de maatte tale. Og halvt med Barnets bedende, halvt med Verdensdamens konventionelt tvungne Smil bøjede hun sig frem imod ham, medens hun i sin Forlegenhed mumlede nogle Ord, som hverken han eller hun selv fandt nogen Mening i. Men hun bevægede i hvert Fald Læberne, hun talte.

Han sad blot og saa paa hende, hvorledes Udtrykket vekslede i dette yndige, unge Ansigt, hvor Blodet kom og gik under den hvide Hud. Det var gennemsigtigt som et sart Rosenblad. Han var lidt efter lidt flyttet hende saa nær, at han næsten kunde fornemme, hvor voldsomt hendes Hjerte bankede under den tynde Dragt.

Edmée, mumlede han, og pludseligt følte hun hans varme, faste Haand paa sin nøgne Arm. I samme Øjeblik havde hun instinktmæssigt skudt sin Stol tilbage og rejste sig heftigt op.

Dansen stansede omkring dem. Fra den anden Ende af Salen mødte hun Louis de Châteauneufs Blik.

— General — jeg beder Dem, hviskede hun hurtigt. Gaa, sig ingenting — ikke her! Man iagttager os.

Han rejste sig. De har Ret. Dette gaaer ikke an. Jeg maa se Dem hjemme — i Enrum.

— Umuligt — jeg kan ikke. Hun saa bedende i Vejret og sænkede derpaa langsomt Øjnene, rødmende for hans Blik.

— Naa — Châteauneuf kan jeg tro! Ham skaffer vi vel af Vejen. Lov mig blot, han talte saa sagte og utydeligt, at hun mere følte end hørte Ordene, at Du vil lyde mig.

Hun gjorde en ubestemt, afværgende Bevægelse, og med Opbyden af al sin Kraft gik hun rask et Par Skridt ud paa Gulvet. Hun mærkede, at nogen talte til hende, og hun svarede avtomatisk; siden efter kunde hun slet ikke huske, hvem det havde været, og hvad hun havde sagt.

Senere paa Aftenen talte Første-Konsulen længe med Talleyrand. De øvrige Gæster ofrede han kun ringe Opmærksomhed og tog — efter sin Sædvane — tidligt hjem.

X.

Qui ne sait que la seule victoire contre l'amour, c'est la fuite?

MOT DE NAPOLÉON.

Edmée og Louis havde ikke talt med hinanden hin Aften efter Ballet. Hun havde undgaaet ham, hvad han tænkte og hvad han frygtede, havde hun allerede læst i hans Blik. Nu ved Middagstid Dagen efter, da hun sad med sit Broderi inde i Madame de Châteauneufs Kabinet og efter bedste Evne gjorde Rede for Ballet, traadte Louis pludseligt ind. Han kom lige ude fra og der strømmede Kulde fra hans Klæder. Hun vovede ikke at se op, da han straks gik lige hen til hende.

— Moder, sagde han med sin almindelige Stemme, kun Edmée kunde høre, hvor tvungen den lød — vil Du tillade mig at tale et Øjeblik alene med min Kusine. Jeg har en stor Nyhed at meddele hende.

Madame de Châteauneuf rejste sig og gjorde Tegn til gamle Marie, som altid sad inde i Stuen hos hende. Støttet til Pigens Skulder gik hun langsomt, haltende ud af Værelset. Hun gjorde ingen Indvending — ogsaa hendes Moderøre havde opfanget den ejendommelige Klang i Louis' Stemme,

og da hun saa op paa ham, forfærdedes hun over hans Ansigts stive Bleghed.

Louis gik selv hen og laasede Døren efter hende. Han gik et Par Gange op og ned ad Gulvet uden at tale — Edmée kunde mærke, at han kæmpede for at beherske sig. Til sidst stansede han sin Gang, satte sig ved Bordet lige over for hende og gav sig til at tromme med Fingrene paa Bordpladen.

— Véd Du, at jeg af Udenrigsministeriet bliver sendt til London for at være Otto til Hjælp med mit Kendskab til de engelske Forhold! Han lo højt og haanligt og slog den knyttede Haand haardt i Bordet. Jeg har Ordre til at forlade Paris endnu i Dag — Bonaparte har Hast!

Edmée bøjede sig dybt ned over sit Broderi og ledte avtomatisk blandt Silkedukkerne paa Bordet. Hun havde en Følelse, som skulde hun kvæles.

Han rejste sig halvt og greb voldsomt hendes Hænder tværs over Bordet. Med sit brændende Blik tvang han hende til at løfte sit.

— Véd Du Besked derom? han næsten hvæsede hende ind i Ansigtet. Var det det, Du talte med ham om i Gaar?

Hans utæmmede Raseri vakte Edmées Vrede. Med et kraftigt Ryk sled hun sine Hænder ud af hans og rejste sig fra sin Plads.

— Gaa din Vej, Louis! Du véd jo ikke, hvad Du siger.

— Aa, nu gennemskuer jeg alt — alt! Han sank fortvivlet ned med Hænderne for Øjnene. Han har trængt sig ind paa Dig — vundet Dig, Gud véd ved hvilke Djævelskunster! Og nu — nu er der ingen, der staaer ham i Vejen uden jeg. Hvor har jeg dog haft mine Øjne, at jeg intet har set. Eller rettere: jeg har ikke villet se det — det forekom mig saa urimeligt. Men i Gaar paa Ballet! . . .

Havde jeg ikke været den Verdensmand, man nu en Gang har dresseret og opdraget mig til — jeg havde slaaet ham i Ansigtet, da han sad og stirrede paa Dig med sine glubske Øjne! Hans Stemme slog over i Ironi: Man maa tilstaa, at hvad den Fyr vil, det vil han — og nu er det Dig, han vil. Bort, bort med hendes Beskyttere. General Bonaparte har allerede engang vist, at han véd, hvordan den Slags Affærer ordnes. Aa, havde jeg bare gjort det — det, som jeg i Nat i Vanvid tænkte paa og med Afsky forkastede! Jeg skulde have trængt mig ind til Dig — han gik helt tæt hen til hende og greb hende haardt om Armen, medens han hvislede Ordene ind i hendes Ansigt — jeg skulde have taget Dig med Vold, tvunget Dig til at tilhøre mig. Og senere — jeg kender Dig — vilde Du aldrig have vovet at vise dit Ansigt for dette fordømte Menneske. Du er min forlovede, vi skulde have paaskyndet vort Bryllup, rejst ud af Landet — og naar mit Barn var født, vilde Du elske mig. Hvorfor gjorde jeg det ikke? Han stødte hende voldsomt fra sig og vendte sig bort med Haanden for Øjnene. Den Gang vidste jeg ikke, at man kun levnede mig en Nat til at handle i. Havde jeg vidst, hvad jeg nu véd — jeg skulde ikke have betænkt mig! Man opdrager os til Gentlemen — hans Stemme voksede i Styrke — til at vise fintfølende Respekt for andres Ære, Ejendom og Frihed — og saa! Lige for vore Øjne kommer den dristige, den frække, den samvittighedsløse og røver os Raadigheden over vort eget Land, vore Kvinder, vor Ære. Med Rette haaner man os, Frankrigs gamle, stolte Adel, som finder os i alt dette og ikke rører en Haand til vort Forsvar!

Edmée stod ganske stille. Hun sænkede ikke Hovedet, men Øjnene holdt hun ubevægeligt nedslagne.

— Men jeg rejser ikke, hører Du — ikke uden Dig. Hvad bryder jeg mig om Karrière og Fædreland, naar jeg skal købe det med denne grænseløse Skam! Skal jeg, en

Greve af Châteauneuf, krybe som en Hund for denne Korsikaner og frivilligt lade ham trampe min Ære under sine Fødder! Den Skændsel er for stor, for aabenlys — ingen Mand i Kristenheden vilde taale den. Med mig maa de gøre, hvad de vil — jeg bliver her og skal vide at beskytte min forlovedes Ære, ifald — hans Stemme fik en Klang af skærende Haan — ifald hun endnu har nogen!

Edmée rettede sig. Hun stod ubevægelig med knejsende Hoved, hendes Læber krummede sig stolt, og de store Øjne flammede i ubehersket Vrede.

— Bliv, om Du vil! Ødelæg kun din Fremtid, din Moders Forhaabninger; det angaaer ikke mig. Men det skal Du vide — hun gik et Skridt frem imod ham og kastede i udfordrende Overmod sit Hoved tilbage, idet hun foldede de stærke, blottede Arme under sit Bryst — at hverken Du eller nogen anden kan holde mig borte fra ham. Stænger Du mig inde, saa kryber jeg ud gennem et Rottehul.

— Saa vidt er det altsaa kommet med Dig! Saaledes taler altsaa Edmée de La Feuillade — en Bonapartes Frille!

Hun mødte hans Blik stolt uden at blinke. Spar dine haanende Ord, Louis, — jeg er ikke det, som Du troer.

— Men Du bliver det — i Dag, i Nat, i Morgen! raabte han ude af sig selv.

Hendes Læber dirrede svagt; men hun sænkede ikke sit Blik, idet hun svarede:

— Hans Villie er min.

Med et Hyl som et saaret Dyrs lod Louis de Châteauneuf sig med Hovedet begravet i Hænderne falde ned mod Bordpladen. Saa sprang han rasende op og sparkede til Stolen, saa den faldt om paa Gulvet.

— Jeg befaler Dig at følge mig, Mademoiselle. Kan

Du endnu frelses, saa skal Du blive frelst — med eller mod din Villie.

— Hør, hvad jeg nu vil sige Dig, Louis. Hun gik hen til ham og lagde kraftigt og med Myndighed sin Haand paa hans Skulder. Du taler ikke med et Barn. Mod min Villie fører ingen mig bort. Paa en eller anden Maade — og Du har selv sagt, at jeg er baade snedig og frygtløs — lader jeg General Bonaparte vide, hvad Du har i Sinde med mig. Du er klog og betænksom, Louis, og Du véd, at Du her sætter hele din Fremtid paa Spil. Du vil indse, at stillet overfor min Villie og imod ham og hans Magt, vil Du intet formaa.

Han blev staaende stille, med sænket Hoved. Hun havde Ret — selv nu, saa ophidset han var, kunde han indse det. Den Generation, Louis tilhørte, havde lært at tænke — at resignere og græmme sig. Han stod stille — pludselig kastede han sig paa Knæ foran hende og greb hende om begge Armene.

— Men, hvis jeg nu beder Dig, Edmée — hvis jeg trygler Dig i vor Slægts, i din Faders, i min Kærligheds Navn . . . Ti jeg elsker Dig — tusind Gange mere end han, elsker jeg Dig. Jeg kender Dig, din Natur er min, Du er for mig den eneste af alle Kvinder — min Søster, min Brud, min elskede. Ødelæg ikke vor Fremtid for et Lune af Tyrannen — følg mig og spar Dig selv for Skam og Anger.

Hun stod og saa ned paa ham. Og paa en Gang fyldtes hendes Øjne med Taarer — hun kom til at græde saa heftigt, at han forskrækket sprang op og maatte tage hende i sine Arme, for at hun ikke skulde falde.

— Edmée, Du vil? Sig, at Du vil, hviskede han fortvivlet, ømt.

Hun kunde ikke faa et Ord frem for Hulken; men

hun rystede paa Hovedet saa haabløst bestemt, at han straks slap hende med et Suk.

— Tænk Dig om, Edmée, sagde han tungt og klangløst, idet han halvt vendte sig bort fra hende, lige træt paa Sjæl og Legeme af den voldsomme Spænding og alle de Sindsbevægelser, han uafbrudt havde gennemlevet siden den foregaaende Aften. Tænk Dig om endnu en Gang — Livet er saa langt og saa sørgeligt.

Hun saa op fra den Stol, hun sad paa, og idet hun tog Lommetørklædet fra sine vaade Øjne, svarede hun med sine skælvende Barnelæber:

— Døden løber ikke fra os.

Han sukkede, træt af denne ørkesløse Kamp mod en Villie, som han følte var stærkere end hans. Et Øjeblik blev han staaende — ligesom uvis — saa vendte han sig pludselig om og forlod Værelset.

Edmée fik Ret: da Louis rigtig havde tænkt sig om, og han manglede hverken Klogskab, Ærgerrighed eller Skarpsind, tog han sit Parti og rejste til den af Ministeriet fastsatte Tid. Ved at blive risikerede han alt; hans Stilling som tilbagevendt Emigrant var altfor usikker og farlig, den indbød til alle mulige Vilkaarligheder fra Regeringens Side; indlod han sig i en Kamp mod Diktatoren, vidste han, at Grunden vilde vakle under hans Fod. Desuden havde han ikke Hjerte til at tilintetgøre sin Moders Forhaabninger — til med ét Slag at ødelægge hele det Arbejde, som hun med uendelig Taalmodighed og under endeløse Farer havde udført for hans Fremtid i alle disse Aar. Og han følte, at der var intet Haab — Edmée vilde ikke frelses! Da denne Tanke paatrængte sig ham, følte han sig fristet til at hade hende for de Kvaler, hun voldte ham, til at unde hende den Skæbne, han frygtede skulde blive hendes Lod, — i bitter Skinsyge, Vrede og Trods opgav han hende.

Til sin Moder sagde han kun, at han af Regeringen uopholdelig var beordret til England i diplomatiske Anliggender og skulde rejse allerede samme Aften. Han formaaede ikke nu, da hans første voldsomme Opbrusning havde lagt sig, overfor en anden at gentage de Beskyldninger, som han for et Par Timer siden saa lidenskabeligt havde udslynget mod hende selv. Han bad kun sin Moder i almindelige og svævende Udtryk om at «tage Vare paa Edmée», og idet han udtalte disse Ord blev han sig for første Gang de store ydre Vanskeligheder bevidst, som nødvendigvis maatte stille sig i Vejen for Første-Konsulen, og som Edmée i sin Uerfarenhed ikke vilde kunde være ham behjælpelig med at fjerne. Men alle disse Tanker, al denne Grublen, hele dette afmægtige Raseri, hans bitre Had, hans fortærende Angst og ynkelige Haab plagede og sønderrev ham til ingen Nytte. Han maatte under alle Omstændigheder rejse. Hvis han ikke for anden Gang vilde tabe Fædreland og socialt Fodfæste — og det vilde han ikke, dertil vidste han altfor godt, hvad de var værd — maatte han rejse; han havde intet andet Valg.

Hele Huset kom paa Benene i Anledning af den pludselig bestemte Afrejse. I en nedtrykt og bekymret Stemning indtog Moder og Søn det sidste Middagsmaaltid alene. Edmée undskyldte sig med Træthed og Hovedpine efter Ballet — hun vilde ikke se ham mere.

Men da hun om Aftenen hørte Vognen køre frem for den store Trappe, da hun hørte Lyden af Fodtrin, der fra alle Kanter af Huset skyndte sig ned mod Forsalen, og til sidst Louis' egen klangfulde, bydende Stemme — da kunde hun ikke længere blive paa sit Værelse. Hun stod hurtig op fra sin Seng, hvor hun havde hvilet sig uden at sove, og uden at ofre sit uordentlige, forgrædte Udseende en Tanke aabnede hun Døren og ilede ned ad Trapperne.

Det gav et Sæt i Louis de Châteauneuf, da han

pludselig øverst paa Trappen saa hendes hvide Kjole; med et ubevidst spejdende Sideblik til Tjenestefolkene vendte han sig rask om. Saa gik han hende resolut i Møde og naaede hende midtvejs paa Trappen.

Lyset fra Forsalen trængte kun afdæmpet derop, og de var saa godt som alene. I Folkenes Paasyn kyssede han knælende den Haand, hun rakte ham.

— Louis, hviskede hun med Haanden for Øjnene, tilgiv mig, glem mig!

Han saa op, og i det dæmpede Lys mødtes deres Øjne. Aldrig glemte Edmée hans stolte, sorgfulde Blik.

— Kan jeg vel tilgive? Jeg tvinges til at fly med Skam og lade min Ære i Stikken. Jeg foragter mig selv og dog — jeg har intet Valg! Du har ladet mig opleve Øjeblikke, der for en Mand ere bitrere end Døden. Sig da, at der er Haab, at Du selv vil kæmpe — og jeg vil endnu blive og trodse alt. Denne fejge, nedværdigende Flugt fra Kamp er værre end noget andet.

Hun vendte sig bort og trak sin Haand ud af hans. Der er intet Haab, Louis, sagde hun fast og stille. Rejs med Gud.

XI.

— — «J'allais épouser une Française; j'aurais choisi un des premiers noms de la monarchie, c'etait même là ma première pensée, ma veritable inclination» — —

NAPOLÉON
(à Ste Hélène)

«L'amour doit être un plaisir, non pas un tourment.»

MOT DE NAPOLÉON.

Dagen efter Louis' Afrejse — det var den 22. Brumaire — kom den unge Madame Junot paa Visit. Hun blev helt forfærdet, da hun saa, hvor elendig og bleg Edmée saa ud.

— Min Gud, Madame, sagde hun til Madame de Châteauneuf, dér kan man se, hvad Kærlighed vil sige! Monsieur Louis vilde saamænd have al Grund til at være tilfreds, om han saa hende.

Madame de Châteauneuf lo tvungent, Edmée vendte sig bort. Mere end alt andet pinte det hende, naar Louis' Moder saa paa hende med dette forskende, bekymrede Blik. Laurette fik pludseligt en god Idé.

— Jeg har en Bøn, Madame — hun bøjede sig fremad paa sin gratiøse, indsmigrende Maade — lad Edmée komme

hjem til mig et Par Dage og hjelpe mig en Smule med at arrangere. Alting ser saa ubarmhjertigt nyt ud derhjemme, Edmée har saadan en fin og sikker Smag. Jeg skal nok opmuntre hende, tilføjede hun sagtere.

— Edmée maa for mig gøre, som hun vil, sagde Fasteren lidt køligt. Saa meget kunde hun forstaa, at der var noget alvorligt i Vejen mellem Edmée og Louis, og at Skylden var Edmées.

— Ja, hvis Faster tillader det — begyndte Edmée. Hun saa taknemligt paa Laurette. Alene at slippe bort herfra, vilde være en Lettelse.

Alt blev da afgjort, saaledes som de unge Damer ønskede. Valentine fik skyndsomst Ordre at pakke det nødvendigste ind, og da Madame Junot tog bort, førte hun Edmée med sig hjem i sin Vogn.

— Kun til i Overmorgen, Faster, sagde hun næsten muntert, idet hun til Afsked bøjede sig ned og kyssede Madame de Châteauneuf paa begge Kinderne. I Morgen sender jeg Valentine for at spørge til Dig, eller maaske jeg kommer selv paa en kort Visit — hvor morsomt at komme her paa Visit! Hun lo en Smule tvungent. Og — idet hun betænkte sig tilføjede hun hviskende — skulde Du faa noget Brev eller Bud fra Louis, saa lad mig det vide.

— Jeg kan ikke forstaa det, Marie, sukkede den stakkels Madame de Châteauneuf, da de to unge Damer var vel ude af Døren. Hun tænker dog paa ham og hun græder for hans Skyld. Men det vil jeg sige — hun nikkede bekymret, dog med en vis Selvfølelse — Edmée skulde ikke let finde nogen, der saa liberalt respekterede hendes Hemmeligheder som jeg.

Morgenen efter — saa tidligt, at man lige netop havde faaet spist Frokost hos Junots — overraskedes Paris' Kommandant ved et Besøg af Første-Konsulen.

Bonaparte var i udmærket Humør. Han talte med Junot om Vinterfelttoget mod Østrig, hvortil alt nu var forberedt og i Orden. I Begyndelsen af Frimaire kunde — efter hans Beregning — Fjendtlighederne aabnes. Med sin Kaarde tegnede han paa Gulvet strategiske Udkast af de fem Hæres Stilling og af de Manøvrer, som han tænkte sig, at Moreau skulde foretage ved Isar.

— Hvis det var mig selv, sagde han, vilde jeg gaa anderledes til Værks; men Moreau og Brune véd ikke, hvad Hastværk er. De er paalidelige — men Satans forsigtige! Det har jeg ogsaa baseret Felttoget paa.

Han tav lidt, saa sagde han med et Smil, som Junot ikke forstod — Nej, i Vinter har jeg ikke Tid til at være med! Han rejste sig og tilføjede alvorligere:

— Man kan risikere, at Intrigerne fra Prairial begynder paany. For Øjeblikket er det vigtigere at holde Tuilerierne end baade Ulm og Mantua.

— Apropos Tuilerierne! Jeg har et Ærinde fra Madame Bonaparte til din Hustru. Er hun staaet op, lille Madame Loulou? Formodentlig — han kneb leende Junot i Øret — siden Du er oppe.

— Min Kone er i Dagligstuen — hun har Besøg af en Veninde, Mademoiselle de La Feuillade. Da Junot nævnte Edmées Navn kunde han ikke lade være at iagttage Første-Konsulen temmelig skarpt.

Bonaparte forandrede ikke en Mine. Han havde ikke Lyst til at have nogen fortrolig i sine intimeste Anliggender, og uagtet han godt vidste, at Junot — der kendte ham saa nøje — havde draget visse Slutninger af hans Opførsel paa Ballet, og at han for Resten i alle Henseender kunde stole paa denne Ungdomsven, faldt det ham dog ikke ind at indvie ham i denne Sag. Han sagde ganske roligt:

— Saa meget bedre! Mademoiselle de La Feuillade er en Dame, som jeg altid har Lyst at træffe — hun er

fortryllende! Jeg troer ogsaa, at hun kan være mig til Nytte. Hun har staaet i Berøring med de fleste Vendéer og kan, uden selv saa meget som at ane det, give mig vigtige Oplysninger. Fouché troer jo stadig — men det er vel hans onde Samvittighed der slaaer ham — at Faren skal komme fra den Kant.

Edmée havde haft al sin Selvbeherskelse behov for at lade som ingenting, da hun hørte, at Første-Konsulen var inde hos General Junot. Laurette, der ogsaa var en Smule febrilsk i Anledning af den store Mands første, uformodede Besøg i hendes Hjem, gav imidlertid kun lidet Agt paa hende. Hun ventede hvert Øjeblik, at han skulde komme ind og hilse paa hende; men efterhaanden som Tiden gik og han ikke kom, blev hun misfornøjet.

— Jeg troer, jeg gaaer min Vej, da det ikke behager ham at lægge det aller mindste Mærke til mig. Kan Du tænke Dig noget saa uhøfligt? Han, der har kendt mig, lige fra jeg var ikke større end som saa — hun viste med Haanden — og som er kommet daglig hjemme hos os!

Edmée troede ikke, at General Bonaparte kunde være vidende om, at hun var i Besøg hos Junots, og vilde helst undgaa at træffe ham sammen med disse fremmede Mennesker. Hun svarede derfor straks sin Veninde:

— Ja, gaa Du blot, Laurette. Han har vist ikke Tid til at gøre Visitter hos Damer. Han er naturligvis blot kommet for at tale med din Mand om Armeen — af og til behøver han jo ogsaa en Mundfuld frisk Luft! Jeg gaaer ind i dit Kabinet saa længe, min Ven — det maa jeg vel nok? Jeg er saa forfærdelig træt og befinder mig ikke rigtig vel.

Edmée forlod Stuen med et Smil og et Kys til Veninden. Madame Junot blev siddende i Salonen. Hun vilde da i hvert Fald ikke ved nogen Fejl fra sin Side lade Lejligheden undslippe sig.

Ventetiden blev ikke lang. Et Øjeblik efter kom han ind sammen med Junot. Idet han traadte ind, saa han sig ivrigt, ligesom søgende om i Værelset. Junot, som lagde Mærke til hans Bevægelse, spurgte, medens Gæsten hilste paa Værtinden:

— Hvor har Du gjort af Mademoiselle de La Feuillade, min Ven? General Bonaparte ønskede at tale med hende.

— Saa skal jeg lige straks kalde paa hende. Hun bad nylig om Lov til at gaa ind i mit Kabinet og hvile sig en Smule. Hun er ikke rigtig vel efter Ballet, den søde Edmée. Hun gik henimod Døren til Kabinettet. Bonaparte foer op.

— Nej, nej, Madame — forstyr hende ikke! Lad mig gaa ind til hende — det er kun et Par Ord, jeg har at sige hende. De tillader vel?

Rask, uden at afvente videre Indvendinger, gik han ind i Kabinettet og trak — ligesom i Distraktion — Døren i efter sig. Junot og hans Hustru saa paa hinanden.

— Du skal ikke tage det saa nøje med Bonaparte, sagde Junot dæmpet, lidt forlegen. Nu har han Lyst til at tale med Mademoiselle de La Feuillade — Herregud! I Felten har vi andre Manerer end dem man lærer i din Moders Salon. For Resten skal Du ikke tale videre om dette, Laurette — tilføjede han et Øjeblik efter — han vilde ikke synes om det.

— Gud véd, hvad han kan have at sige hende! bemærkede Madame Junot lidt ironisk.

— Ja, Gud véd! svarede Junot uskyldigt med Øjnene vendt opad mod Loftet.

Midt i det klare, kølige Vintersolskin, der i en bred, skraa Stribe faldt ind gennem Vinduets smaa blyindfattede Ruder sad Edmée paa den spinkle Løjbænk, der var en Efterligning af antike Mønstre imod en Baggrund af gammelt, stærkt forgyldt Gobelinstapet. Hun var iført en simpel, graabrun

Silkekjole, der var aaben i Halsen og næsten uden Ærmer, og som under Brystet blev holdt sammen af et smalt gyldent Belte, hvorfra den i bløde Folder faldt ned over Hofterne. Paa Grund af sin Hovedpine havde hun, straks da hun kom ind i Værelset, helt løst sit rige, tunge Haar, der nu frit bølgende strømmede ned over Skuldrene og Ryggen. Da hun hørte Bonapartes Skridt udenfor Døren — hun kendte dem — rejste hun sig hurtigt op fra sin hvilende Stilling, og med den ene Haand støttet mod Sædet paa Bænken, den anden løftet for at stryge Haaret til Side — Hovedet paa skraa mod den lidt optrukne Skulder — sad hun ventende, lyttende. Han skød varsomt, men bestemt Døren op og traadte ind.

Hun rørte sig ikke. Hendes Hoved sænked sig kun maaske en Smule dybere, og Fingrene klemte om Kanten af Sofaen. Den blege, fine Profil og Haaret, der glinsede som Bronze i Solskinnet tegnede sig skarpt belyst mod en Baggrund af gammelt Guld. Hun lignede et Helgenportræt paa en Kirkerude, naar Solen skinner.

Bonaparte gik langsomt hen imod hende. Mer end noget andet elskede han hendes frie, fyrstelige Skønhed, som Tilfældet nu havde givet et saa fuldendt Relief. Betagen bøjede han sit ene Knæ mod Gulvet og førte den Haand, hun nylig havde ladet synke, til sine Læber.

— Edmée, sagde han sagte med lidenskabelig Alvor. Aldrig har jeg bejlet saa længe til nogen Kvinde. I Maaneder har jeg nu sukket for Dig som en Page for en Dronning — det er en Rolle, som jeg aldrig havde tiltroet mig selv, og som vist passer daarligt for mig. Nu skal Du høre mig.

Hun saa op. Der var en varm, fugtig Glans i hendes Øjne, og de smukke Læber skælvede som et Barns, der er paa Nippet til at briste i Graad. Med en henrivende Bevægelse, undseelig og dog øm, bøjede hun sig

ned over ham og lagde langsomt, kærtegnende en Finger paa hans Læber.

Deres Øjne mødtes — smilende, veltalende. Han rejste sig hurtigt og tog Plads paa Løjbænken ved hendes Side.

— Edmée, hviskede han hurtigt og dæmpet, idet han greb begge hendes Hænder. Dette er jo kun at spilde Tid! Tiden er saa kort — i Morgen kan Krigen bryde ud paany, jeg kan blive tvungen til at forlade Frankrig. Du véd, at jeg elsker Dig, og jeg véd, at Du elsker mig. Du er stolt nok til ikke en Gang at forsøge at nægte det. Jeg véd ogsaa, at andre Mænd kan byde Dig en bedre, mere ærefuld Stilling, end jeg i Øjeblikket formaaer — bunden som jeg nu er paa Hænder og Fødder. Der gled en Skygge over hans Ansigt, og han sænkede sit Hoved dybere mod hendes Hænder. Men hav kun Taalmodighed, lad mig blot faa det værste Arbejde fra Halsen, og lad min Stilling med Tiden blive en Smule mindre farlig og udsat, end den i Øjeblikket er — det maa den, forstaaer Du, før jeg uden Fare tør sysselsætte mig med mine egne huslige Forhold — og jeg lover Dig, at ingen Kvinde i Verden skal blive hædret og ophøjet som Du. Tør Du vove det? Du maa bestemme Dig nu — blindt betro mig din Fremtid, jeg svarer Dig til den med min Ære og mit Liv. Tøver Du, tør Du ikke nu — ja, saa maa vi hver gaa sin Vej for bestandigt! Denne Halvhed er min Natur altfor meget imod. I flere Maaneder har jeg i Ord og Handling bejlet til Dig, Edmée — nu eller aldrig maa Du give mig min Løn.

Edmée saa op — hendes Øjne vare næsten sorte, gaadefulde i deres dybe, blide Alvor.

— Og det er afgjort, at hvis jeg i dette Øjeblik siger «gaa», saa vil De gaa og ikke elske mig mere?

— Du siger ikke «gaa», og heller ikke gaaer jeg, om Du saa sagde det tusinde Gange, udbrød han. Edmée, hvad

skal dette betyde. Du véd, at om det havde været mig muligt, saa havde jeg for længe siden opgivet Dig — den Gang Du ikke skrev mig til efter Marengo, og den Gang Du flygtede for mig, da jeg kom til Paris. Men — jeg kan ikke undvære Dig! Hvad skal det hjælpe at tale saadan til Dig, som jeg nylig talte? Naar en Mand saa heftigt og bestemt attraaer en Kvinde, fra det første Øjeblik han ser hende, som jeg har attraaet Dig, saa . . . Du maa elske mig, Du kan ikke andet, og jeg maa vinde Dig.

Hun rejste sig og lagde begge sine Hænder paa hans Skuldre — som hun stod dér, var hun næsten lige saa høj som han, og hendes Øjne saa fast ind i hans. Tag mig! hviskede hun med sagte, men tydelig Stemme. Du skal vide, jeg har ingen Vilje, som ikke er din, intet Ønske, som ikke gaaer til Dig. Jeg . . .

Han trykkede hende saa heftigt ind til sig, at Ordet kvaltes paa hendes Læber.

— En Dronning er Du, hviskede han henrykt — saaledes kaldte jeg Dig i min Sjæl første Gang jeg saa Dig. Ingen Kvinde er som Du! Uden Letsind og uden Anger bortskænker Du i selvbevidst Stolthed din guddommelige Gave. Han tog hendes Hoved mellem sine Hænder og saa hende ildfuldt, sjæleglad ind i Øjnene. O, Edmée, hvor jeg nu skal elske Dig! Du er min Ungdom, som jeg troede, at Livet havde bedraget mig for, og nu er den kommet, netop som jeg ønskede den — nu, da min Hjerne er fuld af Planer, mine Hænder af Arbejde, nu, da jeg ser min Stjerne stige, og min Bane endelig begynder at jævnes en Smule foran mig.

— Men, hvor jeg har intrigeret og spioneret for at træffe Dig her i Dag. Junot aner Uraad. Nu gaaer han som paa Naale derude, og jeg er vis paa, at han opfinder de frygteligste Røverhistorier for at tilfredsstille sin lille, nysgerrige Kone, hvem jeg for Resten er meget taknemlig for hendes gode Indfald at skaffe Dig herhen! Herefter maa

vi være to om at intrigere, saa gaaer det lettere. Aa, hvorfor kan jeg nu ikke tage Dig i mine Arme, som Du staaer og gaaer, sætte Dig op paa min Hest og ride ind med Dig i Tuileriernes Gaard og sige til Franskmændene: Se her eders Skytsgudinde, Sejrens Madonna, eders Herres Hustru.

De hørte en diskret Larm ved Døren. Edmée frigjorde sig hurtigt for hans Arme og gik hen til Vinduet. Hvad er der? raabte Første-Konsulen skarpt.

Junot kom ind — han gjorde det højst modstræbende efter sin Hustrus udtrykkelige Ønske. Han saa noget flov ud og kiggede usikkert fra Siden paa Edmée, der vendte Ryggen til. Bonaparte saa straks, at Junot troede, hun havde afvist ham; næsten i samme Øjeblik tog han sine Forholdsregler for at bestyrke ham i denne Tro.

— Mademoiselle de La Feuillade, sagde han tørt, nægter haardnakket at kende noget som helst til Chouanernes Skjulesteder og vil — hvad saa Fouché end siger — paa ingen Betingelse høre Tale om en Sammensværgelse. (Han vidste nok, at Junot, der kendte ham saa nøje og havde lagt Mærke til dem begge paa Ballet, ikke et Øjeblik troede, at de virkelig havde talt om Chouaner; men han sagde dette for at give Edmée lidt Tid til at samle sig og noget at holde sig til, naar Madame Junot senere krydsforhørte hende.) Det kan naturligvis ikke falde mig ind at mistro en saa stolt og fornem Dame *(une si haute et puissante dame)*, naar hun siger det.

De sidste Ord henkastede han med ironisk misfornøjet Betoning. Edmée studsede og vendte sig om — hun mødte hans straalende, ømme, skalkagtige Blik, og forstod straks det hele.

Han hilste flygtigt paa Madame Junot, idet han gik gennem Salonen. Han kunde se paa hende, hvordan hun formeligt fortæredes af urolig Nyfigenhed, og gottede sig drengeagtig derover — glad og sejersstolt, som han følte sig. Deres smukke Veninde, Madame, sagde han med vel

ageret Misfornøjelse, er en højst karakterfast, ung Dame. De maa overtale hende til at modtage Madame Bonapartes og Hortenses Indbydelse til Frokosten i Morgen. Jeg er bange for, at hun er saa vred paa mig, at hun ikke vil høre mig.

Junot var nu fuldstændig desorienteret. Han fulgte Første-Konsulen ud, medens Edmée med bortvendt Hoved stille gik igennem Værelset.

XII.

Il était amoureux alors dans toute l'étendue du mot, dans toute la force de sa plus grande acception.

MARMONT
(de Napoléon).

Det var i Tuilerierne Dagen efter. Madame Bonaparte gav en af sine smaa berømte Frokoster, hvortil — efter Første-Konsulens udtrykkelige Ønske — aldrig nogen Herre fik Adgang. Selskabet var, før man gik til Bords, samlet inde i den store Modtagelsessalon — den stive, nymodens møblerede Salon af Palisander og gul Silke, hvor alle Datidens unge Damer med bankende Hjerte første Gang havde gjort deres Reverens for Frankrigs nye Suveræn.

Madame Bonaparte selv tronede midt i den ene gule Sofa. Hun var iført en hvid Dragt med Guldborter og — — artistisk draperet over den venstre Skulder — det uundgaaelige Purpursjal. Hun saa allerede noget falmet ud ved Dagens Lys, i Dag havde hun oven i Købet Poser under de smukke Øjne, og hendes Hud var graalig. Hun bestræbte sig ogsaa for saa meget som muligt at vende Ryggen til Vinduerne, naar hun paa sin sædvanlige indolente, men altid elskværdige og indtagende Maade under-

holdt sine unge Gæster. Nu og da løftede hun den lille Elfenbensvifte og gned tankefuldt sin Kind eller sine Læber med den. Hendes Øjne antog da et adspredt og ligesom misfornøjet Udtryk.

Mademoiselle de La Feuillade var nylig kommet i Selskab med Madame Junot, som allerede var ganske som hjemme i Tuilerierne, og de stod nu begge i Nærheden af Kaminen og talte med Eugène de Beauharnais. Han var endnu ganske ung — neppe tyve Aar — men mandigt skøn, gratiøs, elegant, skælmsk, galant mod Damer. I sin Maade at være paa mindede han mere om det tidligere Hofs *grand-seigneurs* end om Øjeblikkets «*incroyables*». Det paastodes ogsaa, at han meget lignede sin Fader, Vicomten.

For Øjeblikket saa han ud til at være op over Ørerne indtaget baade i den unge, livlige Madame Junot, der tiltrods for sine sytten Aar behandlede ham som en Grevinde Almaviva en Cherubino, og endnu mere i Mademoiselle de La Feuillade. Dennes statelige, fornemme Prinsesseskjønhed, der i Dag havde en Nuance af Skyhed og Kølighed — næsten som noget fjendtligt — imponerede ham øjensynligt. Hendes fuldendte, lidt stive Elegance og noget forældede *grandes manières* stak virkningsfuldt af mod de øvrige Damers mere moderne og frie Væsen.

De tog sig for øvrigt prægtigt ud de to, som de stod der — Edmée de La Feuillade og Eugène de Beauharnais — han galant bøjet frem mod hende med et skælmsk, straalende Smil, hun høj og slank lidt afvisende tilbagelænet mod den monumentale Kamin af grønt ægyptisk Marmor, der saa ypperligt fremhævede hendes blonde Haar og hvide Skuldre.

Første-Konsulen kom ind og hilsede paa sine Gæster — velvilligt, brysk jovialt, som det var hans Vane, naar han var i rigtig godt Humør. Det varede noget, før han fik Øje paa den lille Gruppe ved Kaminen — pludselig

skiftede han Farve og rejste sig. Hvor her er varmt, udbrød han utaalmodigt, umotiveret.

Edmée passiarede muntert med Monsieur de Beauharnais — maaske lidt forceret, men ikke paafaldende; hun havde nu allerede erhvervet sig betydelig Selskabssikkerhed, og Nødvendigheden havde lært hende Selvbeherskelse. Denne store, fortvivlede og dristige Forelskelse havde i Løbet af kort Tid modnet hende til en erfaren og snarraadig Kvinde.

Bonaparte stod og saa paa dem; han rynkede Øjenbrynene og skjød Underlæben frem. Edmée lod, som om hun ikke bemærkede ham. Hendes leende Profil, det lille, tilbagekastede Hoved paa den lange, fine Hals tegnede sig beundringsværdig mod det mørke Marmor. Rødmen paa hendes Kind blev en Smule dybere, da hans Blik hvilede paa hende, ellers mærkedes der ingen Forandring.

— Pokker til Race, tænkte han halvt misfornøjet, halvt beundrende — hun har allerede en Hofdames Selvbeherskelse. Det ligger i Blodet.

Han fik pludselig en rasende Lyst til at sige hende noget haardt, ubehageligt og nærmede sig hende med et ironisk Smil. I samme Øjeblik drejede hun Hovedet en Smule om og saa stjaalent paa ham fra Siden. Der laa i hendes Blik et saadant ømt, overmodigt Skælmeri, en saadan smittende og straalende Glæde, at den fuldstændigt afvæbnede ham.

— Madame Loulou — det var Madame Junot, han talte til, mens hans Blik henrykt smilende hvilede paa Edmée — hvad troer De vel, Deres Mand vilde sige, hvis han nu saa Dem staa der og fordreje Hovedet paa Drengen? Han kneb Eugène i Øret — maaske lidt haardt og ikke fuldt saa venligt, som det skulde have Udseende af.

— Anklag ikke mig, General! Monsieur Eugène, De maa virkelig forsvare mig. Som om jeg ikke stod her

blot for at tjene som Forklæde for Dem og Mademoiselle de La Feuillade!

— Det er altsaa Dem, Mademoiselle, som . . . Han vendte sig om og saa paa hende.

— Monsieur de Beauharnais er saa god at gøre Kur! Hun bøjede sit Hoved gratiøst til en ironisk Taksigelse. Han spilder sin Tid, General!

— Min stakkels Eugène! Første-Konsulen lo. Han tog uden Omstændigheder Edmées Arm og lagde den under sin, Madame Junot fulgte bagefter med Eugène. Og dog kan det ikke nægtes, at han er en smuk Fyr.

— De er smukkere, General! Den skelmske Inderlighed, den aabne, smigrende Beundring, hendes Stemme udtrykte, lader sig ikke gengive. Og med Kærlighedens varme, tankeløse Dristighed trykkede hun et Øjeblik hans Arm ind til sit runde, unge Bryst. Han kunde føle hendes Hjærte banke under det lette Tøj.

— Edmée, mumlede han, hør Du — Du skal . . . Hans Stemme druknede i en Opbrusning af voldsom Lidenskab, der steg i ham.

Hun var kun en Ubetydelighed mindre end han. Et Øjeblik bøjede hun lynsnart sit Hoved ind mod hans — hendes Haar og Kind rørte ved hans Ansigt. Hun svarede intet.

Madame Bonaparte var meget venlig mod Edmée. Hun vilde have hende ved Siden af sig ved Bordet og talte næsten uafbrudt med hende — om Caulaincourts og Rastignacs og andre fælles bekendte fra Faubourg St. Germain. En Gang førte hun Samtalen hen paa Louis de Châteauneuf, idet hun med et diskret Smil lod forstaa, at hun vidste, han var hendes forlovede. Edmée besvarede alle Spørgsmaal smilende, sikker, fuldstændig uberørt. Hendes unge, berusende, forhaabningsfulde Lykke bar hende over

alle Skær, den gjorde hende usaarbar overfor Indtryk, der under andre Omstændigheder vilde have været hende pinlige.

Første-Konsulen sad mellem de to unge, nygifte Fruer — Madame Junot og Madame Lannes. Han spøgede muntert med dem, ofte en Smule nærgaaende og fik dem et Par Gange til at rødme. Han var i fortræffeligt Humør, og den, hans faste, lysende Blik og frie, straalende Smil i Øjeblikket gjaldt, følte sig som ved en Trolddom straks hensat i samme lykkelige, overmodige Stemning.

Efter Frokosten havde Madame Bonaparte arrangeret «Mystifikationer», og endskønt Første-Konsulen, som alle vidste, i Reglen afskyede denne moderne Underholdning, blev han dog siddende. Til sidst kom der en bekendt Spaakvinde ind, der for Effektens Skyld var forklædt som Zigøjnerske. Hun spaaede flere af Damerne og udbad sig derpaa i al Ærbødighed at maatte se Første-Konsulens Haand. Efter først at have nægtet det, gav han efter for Selskabets forenede Bønner.

— Men jeg har hørt i Orienten, at naar man lader sig spaa, skal man se at komme til at støtte Haanden mod en Kvindes Hjerte, saa vender Skæbnen sig til det gode.

— Det har jeg ogsaa hørt, sekunderede Eugène de Beauharnais. Formodentlig skal det symbolsk udtrykke, at en Kvindes Kærlighed gør Manden saa stærk, at naar han støtter sig til den, kan han besejre sin Skæbne.

Medens Eugène talte, havde Første-Konsulen vendt sig om og hans Blik gled søgende hen over Damerne, der stod samlede i en lys Gruppe.

— Mademoiselle de La Feuillade, sagde han pludseligt i en Tone, der skulde være spøgende. De, som endnu er fri og ikke har nogen skinsyg Ægtemand — vil De laane mig Deres lille Hjerte?

Edmée rødmede dybt — hun vovede ikke at løfte

Øjnene fra Gulvet. Men stille, yndefuldt, med løftet Hoved traadte hun ud af Gruppen og stillede sig ved Siden af Første-Konsulen. Med begge Hænder tog hun den Haand, han rakte hende, og lagde den mod sit Hjerte. Det slog Stormmarsch. Bonaparte smilede under de sænkede Øjenlaag og rakte Zigøjnersken sin anden Haand.

— Naa, Madame, prøv saa, om De kan læse min Skæbne. Den har for Resten endnu aldrig været stærkere end min Villie, tilføjede han overmodigt med et Blik paa Edmée.

Joséphine var bleven meget bleg. Hun smilede tvungent med tæt sammenknebne Læber og viftede sig. Hortense støttede sig mod Moderens Stol med den ene Arm om hendes Hals. Men Eugène stod paa den anden Side af Første-Konsulen og fulgte Spaadomsprocessen med Interesse.

— Politiske Forudsigelser frabeder jeg mig, afbrød Bonaparte hurtigt Sybillen, da hun saa op og vilde til at tale. Hun bøjede sig ned igen.

— Jeg ser en lang Livslinie, Lykke, Ære og Kærlighed . . .

Han trak hurtigt Haanden til sig. Tak! Nu véd jeg alt, hvad jeg vil vide. Det er godt, og det er nok.

Han vendte sig til Mademoiselle de La Feuillade, som havde sluppet hans Haand.

— Tillad mig at takke Dem, Mademoiselle. Deres unge, uskyldige Hjertes Slag har uden Tvivl afvæbnet det onde i min Skæbne. Nu kan jeg jo have Lov til at se en straalende Fremtid imøde — ikke sandt?

Edmée smilede under hans betydningsfulde Blik og trak sig tilbage med en let Reverens. Jeg formoder, Hr. General, parerede hun behændigt, at De selv afgjorde, hvilken Fremtid De kunde have Ret til at vente allerede for et Aar siden — den 18de Brumaire.

— Bravo, Mademoiselle de La Feuillade! raabte

Eugène de Beauharnais og klappede leende i Hænderne. Mandens Kraft spaaer hans Skæbne.

Første-Konsulen vendte sig om og saa et Øjeblik skarpt paa sin Stedsøn. Jeg har aldrig før hørt Dig være saa dybsindig, lille Eugène. Det lader næsten til, at Mademoiselle de La Feuillade har smittet Dig med sin Aandrighed.

Første-Konsulen drejede sig paa Hælen og forlod Værelset.

Lidt efter, da Damerne var begyndt at tage Afsked og stod i Begreb med at gaa, kom Bonaparte et Øjeblik ind igen. Han spøgede muntert og trykkede deres Hænder til Farvel. Da Mademoiselle de La Feuillade kom ind i Vognen, bemærkede Madame Junot, at hun saa bleg og anstrængt ud. Hun lo:

— Du er ikke vant til den store Verden endnu, lille Ven! Hun knejsede med en syttenaarig Verdensdames hele Overlegenhed. At være saa medtaget efter en Frokost!

Edmée svarede ikke. Hun knyttede Haanden krampagtigt om den smalle Papirsstrimmel, som hun havde stukket ind i sin Handske. Med Første-Konsulens hurtige, næsten ulæselige Haandskrift stod der: «Jeg kommer i Aften Klokken elleve. Vær beredt. Intet kan hindre mig.»

Inde i sit Soveværelse, længst borte i Gavlen af det gamle Hus i Rue du Bac, sad Edmée de La Feuillade. Det var et stort, gammeldags Gemak med prægtige Loftsmalerier af Boucher, paa hvilke Aurora var fremstillet paa sin gyldne Vogn, omflagret af Amoriner. Aurora havde en fremtrædende Lighed med Hertuginden af Châteauroux. Møblerne — der var for Resten ikke overdrevent mange takket være Revolutionens Plyndringer og «*agiotage*» — vare i pragtfuld Louis XV. Stil med rig Forgyldning og Betræk af perlegraat, stærkt glinsende Silke. Væggene, der vare inddelte i Felter, vare ogsaa perlegraa, sparsomt prydede med smaa Malerier, mest sirlige Hyrdestykker. Mellem

Vinduerne var der et stort ovalt Spejl med bred forgyldt Ramme, stærkt snirklet; for oven var det prydet med Amoriner, der holdt en uhyre, femtakket Krone. Væggen lige overfor var optaget af en bred Himmelseng, ligeledes stærkt forgyldt og drapperet med lyseblaat Brokade.

Edmée bar en Slags Hjemmedragt af gullig, blød Silke. Den faldt løst ned over Brystet som en Tunika og sammenholdtes kun ved Skuldrene af store Kaméer. Paa Fødderne havde hun et Par sandallignende Sko. Over det skødesløst opsatte Haar havde hun kastet en gammel pragtfuld *point d'Angleterre*, som hun havde fæstet under Hagen *à la Pompadour* — saa at den ganske skjulte hendes nøgne Hals. Hun sad ved det store, aflange Bord midt i Værelset og støttede Armene mod dets mørke Plade af florentisk Mosaik; Ansigtet hvilede hun i Hænderne. Klokken manglede nogle Minutter i elleve. Hun følte sig til Mode næsten som en middelalderlig Forbryderske, der ventede den hemmelige Rets Mænd. Hun vidste, at han vilde komme; hun vidste, at intet, hverken Laas eller Slaa, kunde modstaa hans Villie. Hun ventede ham, som Semele ventede Zeus — hun holdt sig for Øjnene for ikke at blændes af Gudens dødbringende Aasyn.

Hvad der foregik i den øvrige Del af Huset, vidste hun ikke og brød sig heller ikke om at vide det. Da hun lige efter Middag var kommet hjem fra Junots, var hun, efter at hun flygtigt havde hilst paa sin Tante, straks gaaet ind i sine Værelser, og havde ikke forladt dem siden. Denne Aften havde de aftalt at gaa i Feydeauteatret sammen med Caseaux' for at se Madame de St. Aubin i et nyt Stykke; men da Madame de Châteauneuf sendte hende Bud og bad hende at gøre sig færdig, lod hun svare, at hun var træt efter Frokosten i Tuilerierne og ikke kunde holde ud til mere. Et Øjeblik havde hun i sin Angst tænkt paa at tage med — men hvad skulde det hjælpe? Det vilde blot vække hans

Mishag, og det frygtede hun i sit inderste Hjerte tusinde Gange mere end dette farlige, vidunderlige ubekendte, som hun vidste vilde træde ind i hendes Liv, samtidig med at han — ensom, stærk — traadte over hendes Tærskel. Hun hørte sin Fasters Vogn rulle over Gaarden. Og efter den Tid — det var længe siden — havde hun siddet, som hun sad nu, ubevægelig, og ventet.

Alle Vokslysene i den store Krone over hendes Hovede vare tændte — de brændte roligt i Værelsets varme, rene Luft. Uret paa Kamingesimsen mellem de femarmede Kandelabre slog elleve — langsomt med fine, sølvagtig klingende Slag. Der gik en let Gysen gennem hende, men hun rørte sig ikke.

Pludseligt gik Døren op bagved hende — hun hørte den blive laaset igen, forsigtigt, men hurtigt. Derpaa et Par hurtige, bestemte Skridt over Gulvet, og hun følte sig bagfra grebet om Hovedet af et Par stærke, kolde Hænder.

— Endelig! hviskede han.

Hun svarede intet, hun gjorde ingen Modstand — han var hendes Herre.

XIII.

L'Empereur disait que Duroc seul avait eu son intimité et possédé son entière confiance.

Mémorial de Ste Hélène.

Chez lui parler est le premier besoin . . .

L'Abbé de Pradt
(sur Napoléon).

Edmée havde opbudt al sin Skarpsindighed for at finde en Udvej til ubemærket at kunne træffe sin Elsker. Bonaparte havde bedt hende derom, befalet hende at være forsigtig. Han var altid bange for at lade nogen kigge ind i sine intime Forhold, selv hvor det kun gjaldt en forbigaaende Kaprice og under Direktoriets vildeste Orgier; her, hvor det drejede sig om en ung, højadelig Pige, som han elskede saa oprigtigt og hæftigt, og som han for fuldt Alvor agtede at knytte til sin Fremtid, var han dobbelt forsigtig. At mødes oftere i Rue du Bac kunde der ikke være Tale om — det var et Guds Under, at det var gaaet godt den ene Gang. Nej, Edmée maatte komme til ham, til Tuilerierne.

Ved en ren Tilfældighed havde Edmée opdaget, at der i det Værelse, der stødte umiddelbart op til hendes Sovekammer, og som Valentine beboede, fandtes en lille, hemme-

lig Trappe — med Indgang fra et gammelt Væggeskab — der førte lige ned i Haven og udmundede i et tæt Buskads udenfor Gavlen. Den var af Træ og forfærdelig stejl. Formodentlig var den bleven tilbygget en Gang i sin Tid for at gøre Tjeneste i et lignende Øjemed, som det hvori hun nu vilde benytte den. Efter Revolutionen var dens Tilværelse helt gaaet i Glemme; saa meget var i hvert Fald sikkert, at Madame de Châteauneuf, som desuden efter sit Fald sjældent eller aldrig mere kom i Lejligheden ovenpaa, ikke kendte den. Med Undtagelse af en gammel Husholderske, som havde været Louis' Amme, og som Terrorismen næsten havde skræmt fra Forstanden, var Edmée og Valentine de eneste, der nu beboede Lejligheden ovenpaa, som altsaa for Størstedelen stod tom. Madame de Châteauneuf fordrede — især nu — mange Folk om sig, og egoistisk som hun var, fandt hun, at det forstyrrede hende mindst at have Edmée boende deroppe.

Gennem denne Trappegang, som naturligvis var yderst forfalden og fuld af Smuds og Spindelvæv, kunde altsaa Mademoiselle de La Feuillade fuldstændig ubemærket komme ned i Haven, og i disse mørke Nætter var der heller ingen fra Huset, som kunde se hende, naar hun langs med Plankeværket listede sig hen til Gaden, hvor Første-Konsulens betroede Kammertjener, Constant, hver Nat mellem elleve og tolv stod posteret i et gammelt, forfaldent Lysthus lige indenfor Havelaagen, til hvilken han havde forstaaet at forskaffe sig en Nøgle. Han og Valentine var de eneste, som det havde været nødvendigt at indvie i Forholdet. I Tuilerierne vidste Første-Konsulens nærmeste Omgivelser nok, at han næsten hver Nat fra Begyndelsen af Frimaire modtog Besøg af en Dame saa vel maskeret og saa tæt tilsløret, at det ikke engang var muligt at have nogen Formodning om, hvem det vel kunde være. Man antog ganske paa det løse, at det var Operasangerinden Madame Branchue; General

Bonaparte havde ofte haft lignende løse Forbindelser og altid holdt dem strengt hemmeligt. Ikke engang Duroc, som dog paa en vis Maade maatte være indviet i Hemmeligheden, eftersom Edmée altid førtes ind gennem den Indgang, der fra Terrassen førte ind i hans Beboelse i Stueetagen, umiddelbart under Første-Konsulens Lejlighed, vidste hvem denne Dame var. Endnu mindre var der nogen anden, aller mindst i deres nærmeste Omgivelser, der i sine vildeste Drømme kunde ane, at den stolte og tilbageholdne Edmée de La Feuillade, Datter af en gammelroyalistisk og højfornem Slægt, hun, som fra sin første Barndom havde været bestemt til at skulle blive Louis de Châteauneufs Hustru, var Bonapartes Elskerinde. Hun kom ganske vist i Tuilerierne, var med til de store Middage hver Quintidi og ved smaa fortrolige Frokoster og Soiréer; men det var der allerede saa mange Royalister der gjorde, og alle Mennesker vidste desuden, at Familien Châteauneuf havde saa godt som erklæret sig for det nye System og gennem Talleyrand stod Regeringen nær. Om hun blev indbudt efter Første-Konsulens særlige Befaling — og det paastod man — saa var der heller ingen, der fandt det saa besynderligt: han var allerede den Gang kendeligt begyndt at favorisere Faubourg St. Germain paa Revolutionsfamiliernes Bekostning, og det var ganske naturligt, at han ønskede at udmærke den fraværende Diplomats forlovede, da dennes Moder som bekendt i denne Vinter ikke deltog i Selskabslivet. Han skjulte ikke sin Beundring for hende; men dels var der saa mange, der beundrede hende, dels vidste man, at han følte en Italieners hede og uforstilte Glæde ved Skønhed, hvor som helst den mødte ham — og Edmée de La Feuillade begyndte i denne Tid mere end nogensinde før at gøre sig bemærket ved sin store og sjældne Skønhed.

Det var saaledes aldrig nogen særligt paafaldende, at han, naar hun i sin lysegrønne Dragt — som Madame Ré-

camier havde lanceret den hvide Farve, havde Edmée haardnakket anlagt den grønne — med sin ejendommeligt frie, kongelige Holdning langsomt traadte ind i Madame Bonapartes Salon, at han da i Reglen afbrød sin Underholdning for med Blikket at følge alle hendes Bevægelser.

— Marie-Antoinette, sagde han en Gang begejstret til Talleyrand, hvem han netop underholdt sig med, saa ikke mere dronningeagtig ud, naar hun i Versailles i Spidsen for sit Hof traadte ind i Spejlsalen for at modtage sin Broder Kejseren.

Talleyrand mønstrede hende, idet hun hilsende skred frem under Lysekronerne. Hun bliver en Ambassadrice, som man kan sætte til at underhandle med Konger, svarede han.

Første-Konsulen aabnede Munden ligesom for at sige noget. Saa smilede han og vendte sig pludseligt om uden at svare.

Det var en kold Snevejrsnat mellem den 2. og 3. Nivôse (Aar IX). Ledsaget af Constant havde Edmée lykkeligt listet sig ind gennem Gitterporten ved *Pont National*, og fra Altanen ind i Durocs Bolig, hvorfra en Vindeltrappe førte op til Kammertjenerens Værelse, der laa ved Siden af Bonapartes Sovekammer. Første-Konsulen beboede den Del af Slottet, som var bygget af Catharina af Medici og Henrik den fjerde, og som laa mellem *Pavillon de l'Horloge* og Florapavillonen; under Kongedømmet kaldtes den «Hs. Majestæts Vinterbolig» og omfattede — foruden Kammertjenerens ovennævnte Værelse — et Sovekammer (det samme som Kongerne af Huset Bourbon havde benyttet) og et Bibliotek, hvorfra en Dør førte ind til «Kongens store Kabinet». Saaledes stod hans Privatværelser i direkte Forbindelse med den egentlige Embedsbolig, der fra den mægtige «*Salle des Cent-Suisses*» i Urpavillonen gennem flere Saloner strakte sig

lige til Dianagalleriet, som ogsaa hørte med til den, og stødte op til Florapavillonen, og som alle — modsat hans Privatbolig — havde Vinduer til Gaarden.

I Constants Værelse kastede hun sin vaade Kappe og Sløret og gik derpaa uden Betænkning hurtigt alene ind i Første-Konsulens Sovekammer. Her behøvede hun aldrig at frygte for at blive overrasket; ti efter Klokken elleve om Aftenen turde ingen, uden efter udtrykkelig Ordre sætte sin Fod dér. Efter den Tid var Værelset til Mademoiselle de La Feuillades Disposition; det kunde nemlig hænde, at hun maatte vente paa ham i Timevis, naar han var optaget af Arbejde.

Lysene var tændte som sædvanligt, og Ilden brændte i Kaminen. Bonaparte stod ofte op midt om Natten, og han holdt af at have det varmt, naar han vaagnede. Edmée gik hen til Kaminen og lagde Brændestykkerne til Rette, medens hun samtidig lyttede for at høre, om han skulde være i Biblioteket, som han anvendte til Arbejdsværelse. Da hun imidlertid ikke kunde høre nogen Lyd, vovede hun forsigtigt at aabne Døren. Der var ikke et Menneske dér; men inde fra «Kongens store Kabinet», hvor hun vidste, at man plejede at holde Ministerraad, lød der derimod Stemmer i livlig Samtale. Hun stod stille et Øjeblik — sukkede — og gik hen til et Spejl for at rette paa sin Dragt. Hun havde spist til Middag i Hôtel de Périgord, og straks da hun var kommet hjem derfra og var skiltes fra sin Tante, var hun gaaet lige igennem sine Værelser og ned ad den hemmelige Trappe uden at give sig Tid til at forandre det mindste ved sin Dragt, uden engang at tage Overstøvler paa. Det Toilette, hun bar, var et saadant, der mindst af alle egnede sig til Promenader en Vinteraften — en Kjole af Valenciennesknipplinger ovenpaa en lysegrøn Underkjole og over Panden et Diadem af Smaragder og Perler.

Hun samlede sin Kjole op fortil og saa ned paa sine Sko, de vare gennemblødte og tilsølede. Endnu lød Stemmerne lige ivrigt derinde — det kunde vare længe! Hun gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet og forsøgte at stampe lidt Varme i sine stakkels vaade og forfrosne Fødder. Til sidst kunde hun neppe holde sig oprejst længer, Klokken var ikke mere end tre Kvarter paa tolv, hun krøb sammen i den store Stol ved Kaminen, tog sine Sko og Strømper af og trak Fødderne op under sine Skørter. Medens hun sad saaledes, overvældede Dagens Træthed hende, og inddysset af den utydelige Summen af Stemmerne, der steg og sank derinde, faldt hun efter et Par Minutters Forløb i Søvn.

Hun sov allerede saa fast, at hun intet mærkede, da Døren kort efter blev aabnet og Første-Konsulen fulgt af Duroc hurtigt traadte ind.

I samme Øjeblik Bonaparte traadte over Dørtærskelen, opdagede han hende. Han vendte sig hurtigt om, som for at smække Døren i for Næsen af Duroc; men det var for sent — han havde allerede baade set og kendt hende.

Som et træt Barn med Haanden under Kinden sad hun dér sammenkrøben i Stolen — den ene blottede Fod stak ud under Sømmen af Kjolen. I sin tynde, fine Dragt med det takkede, kronlignende Diadem om Panden, hvis ene Side belystes af det røde Ildskær, lignede hun en Æventyrprinsesse, der i Vinternatten havde forvildet sig herhen.

De to Mænd blev staaende et Øjeblik tavse foran hende. Saa vendte Bonaparte Hovedet lidt om og saa fra Siden paa sin Adjudant. Hans Ansigt havde paa én Gang et Udtryk af selvtilfreds, triumferende Stolthed og af sky, forlegen Undseelse. Duroc forstod øjeblikkelig det hele — han bøjede sig ned og tog sagte en af de smaa, gennemblødte Silkesko op.

— Stakkels, lille Prinsesse, sagde han næsten ømt, i en Tone, hvori der ikke laa Spor af Ringeagt eller Spot. Hun har maattet døje ondt for at komme til sin Ven!

Første-Konsulens Øjne fyldtes pludseligt med Taarer, han omfavnede Duroc.

— Gaa, min Ven, min bedste Ven . . . Lad mig vække hende; hun maa ikke vide, at Du har set hende. Det kunde let skræmme min lille, stolte Veninde.

Duroc trykkede hans Haand og løftede sit Blik. Han gik tavs ud.

Efter den 18de Brumaire sov Første-Konsulen kun sjældent mere end en to-tre Timer om Natten. Lysene brændte altid i hans Kabinet, ligesom Ilden i hans Kamin, og paa et lille Bord lod han hver Aften hensætte en Flaske Vin, nogle Frugter og en kold Postej.

Klokken var nu næsten fire om Morgenen. Lidt bleg i Skinnet af de nu næsten nedbrændte Lys rejste Mademoiselle de La Feuillade sig fra Bordet, ved hvilket hun et Øjeblik havde taget Plads. Første-Konsulen rakte hende Glasset med Champagnen.

— Drik, min Dronning! Du er jo ogsaa bleg som Kongens Lillier; prøv nu, om Kongens Vin kan oplive Dig. Jeg drikker det til Ære for Dig og Frankrig! Han gjorde en lille Grimace, idet han tømte sit Glas. Det smager godt; men . . .

— Du foretrækker dog din Chambertin med Vand, lo Edmée. Hun stod allerede foran Spejlet ifærd med at fæste sit Slør.

— Ja, jeg har ikke *ancien régime's* Traditioner i den Henseende. Men du! Drik ud . . . Se, hvor dine Øjne straaler, hvor Du smiler og rødmer allerede i den triste og mørke Morgen af en Arbejdsdag, der begynder. Tilgiv, Madame, for Dig er det jo en Fest- og Elskovsdag, som

slutter! Du er dog Aarhundredets ægte Barn, Edmée, som din gyldne Yndlingsvin er Aarhundredets egen Vin: Regentens, Louis XV's og Marie-Antoinettes! Med Dig er hele det gamle Frankrig kommet til mig, i Dig forstaaer jeg det og elsker det.

Hun gik hen bagved hans Stol, hvor han sad skødesløst tilbagelænet med Armen hængende ud over Stoleryggen og lagde let sin Haand paa hans Skulder.

— Du taler om mørke, triste Morgener, om en Arbejdsdag, som begynder. Hun lo glad og skælmsk under hans ømme, dvælende Blik. Og Første-Konsulen begynder den med Champagne og Komplimenter! Ligner det ham?

— For mig ere alle Døgnets Timer uden Forskel, véd Du nok. Jeg har samme Humør, naar man vækker mig Klokken to om Morgenen, som naar jeg rejser mig fra en Galamiddag Klokken otte.

— Altsaa, naar jeg ser Dig i Aften i Operaen — Du lover jo at komme? — saa vil Du være i samme Stemning som nu?

— Naar jeg ser Dig, er jeg glad. Du er selve Glæden. Nej, det lyder saa dybsindigt, saa abstrakt, og Du er alt andet end abstrakt. Men se Dig selv i Spejlet, som Du staaer der! Véd Du af, at der er tusind Stjerners Lys i dine Øjne under Sløret, og al Jordens Varme i din knyttede Haand? Og under din vide Kaabe — hun aabnede den hurtigt i Spøg som et Par store, brede Vinger og foldede den lige saa hurtigt sammen om sig igen — har Du Skønhed, Luksus, Daarskab, Lykke og herlig Hvile til den, der elsker Dig.

— Lad mig gaa, min Ven. Det begynder at gry, der begynder at komme Folk paa Gaden . . . Og — det lød lidet blufærdigt, men usigelig ømt — Du trænger vist til Ro.

Ro! Han smilede. Troer Du, jeg vil have Ro? Det haaber jeg til Gud, at jeg ikke maa faa endnu i mange

Aar! Nej, bliv Edmée . . . Der er noget, jeg vil sige Dig . . . Han smilede, trykkede hendes Haand, saa ned og søgte efter et Paaskud til at holde hende tilbage.

Hun vidste, at naar han var i det Humør, holdt han af at passjare, og naar han først en Gang havde begyndt, holdt han ikke saa let op igen. Af alt i Verden var hun mest stolt over, at han saa gerne talte med hende. Og han talte med hende om alt: sit Arbejde, sine Planer, sine højtflyvende, fantastiske Drømme; han lagde ikke Baand paa sig, han tænkte sine Tanker højt og viste, hvor glad han var ved at se ind i dette lille, alvorlige Ansigt, som med sit vekslende Udtryk fulgte hvert hans Ord, disse straalende, skiftende Øjne, som hørte. Han følte instinktmæssigt, at hver Fiber i hendes Sjæl sympatiserede med hans, at hun, under hans Indflydelse, saa med hans Øjne og forstod med hans Forstand.

— Har Du da intet nyt at sige mig? . . . Noget om dine Venner, Chouanerne, som Fouché saa gerne underholder mig om? Eller om dit gamle Ideal, «Vi af Guds Naade.»

— Har han skrevet igen? spurgte hun hurtigt.

— Nej, Gudskelov! Jeg svarede ham da tydeligt nok i Sommer. Nu gaaer Fouché blot og venter paa, at han skal svare mig!

Edmée havde igen sat sig ned — interesseret — og lod ham knappe sin Kaabe op. Den faldt tilbage over Stoleryggen, og med sit hvide Silkefoder dannede den en straalende Baggrund for hendes lette Dragt. Sløret slog hun selv bort fra Panden — det hængte løst som en spansk Mantille over Haaret, der sad en Smule uordnet. Uden længere at ofre nogen Tanke paa Tiden, der ilede, slog hun sig endnu en Gang til Ro.

— Den klejnmodige Joséphine, gentog Første-Konsulen efter en lille Pavse, uden Overgang og ligesom drevet af

en Tankeforbindelse. Hun lever i Angst for, at jeg skal stige for højt, for maaske en Gang at falde lige saa dybt. Hun troer — der gled et ubeskriveligt Smil over Bonapartes Ansigt, da han nu i godt Humør gav sig til at gaa frem og tilbage paa Gulvet, medens han drejede sin Snustobaksdaase mellem Fingrene — hun troer og ønsker, at jeg skal bekvemme mig til at kalde Bourbonerne tilbage! Det er ikke længe siden, at hun næsten laa paa Knæ for mig for at bevæge mig til det. Kan Du begribe — han stansede foran Edmée — hvordan i Alverden man kan falde paa at forlange noget saa unaturligt af mig — noget saa dumt? Det nye Frankrig, det, som jeg allerede nu ser rejse sig monumentalt og pragtfuldt af Revolutionens Blod og Aske — det er mit Værk! Og saa forlanger man, at jeg skal bygge og smykke mit Hus, for at andre skulle drive mig ud af det og komme og bo der i mit Sted. Man bilder sig ind, at man kan afspise mig med en Konnetabelværdighed, et Hertugdømme — mig! «Den mægtigste Undersaat!» En Undersaat er aldrig mægtig nok. Nej, raader man over en Krone — han førte uvilkaarligt Haanden op til sin Tinding — saa sætter man den paa sit eget Hoved, og ve den, som rører den! . . . Han gik et Par Gange frem og tilbage med Hænderne paa Ryggen og bøjet Hoved; hun saa det stolte, indadvendte Smil paa hans Læber, og hendes Hjerte skælvede paany af Glæde over at være hans intimeste fortrolige. Min Bane har hidtil været ganske smuk, jeg indrømmer det; men den er langtfra fuldendt. Imidlertid, nu er jeg da kommet saa langt som til Tuilerierne . . . Det gælder nu at blive her!

Han saa op og mødte Edmées ømme, stolte Blik. Mod sin Sædvane lo han højt.

— Naa, Mademoiselle de La Feuillade — kan Du mærke, at Du har nogen royalistiske Fornemmelser, naar

Du nu ligger i Louis XIV's Seng. Drømmer Du nogensinde om dit legitime Ideal med Gigt og Fløjelsstøvler.

Edmée sad fremadbøjet med begge sine Arme støttede mod Bordet. Hun smilede hovedrystende og saa lykkelig op til ham.

— Bliv ved at tale . . . Hvor kan det være, min Ven, at Du værdiges at tale med mig? Du, tilføjede hun bly, som næsten aldrig bryder Dig om at tale med Damer — ikke en Gang med Madame de Staël.

— Madame de Staël! Han smilede.

— Ja . . . Aa, Du skulde blot rigtigt ane, hvor uvidende jeg er! Du, der holder saa strængt paa Kundskaber, som jeg véd Du gør. Hun saa op, spørgende, lidt ængsteligt.

— Hos Mænd. Han bøjede sig ned og kyssede flygtigt hendes Skuldre. Hos Kvinder — Gud fri mig vel!

Hun rystede utaalmodigt paa Hovedet, fremturende i sin Vantro: Jeg kan ingenting, bogstavelig talt ingenting; min Opdragelse blev afbrudt, før jeg var ti Aar. Jeg troer aldrig, jeg har læst nogen anden Bog i Sammenhæng end «Télémaque», og saa en gammel Dagbog fra Frondekrigen, jeg fandt hjemme paa les Fougères, som en af mine Forfædre havde skrevet . . .

— Og det interesserede Dig?

— O — hun tog Vejret dybt og lukkede Øjnene, medens hun lagde Haanden paa Hjertet. Jeg syntes, at mit Liv blev helt værdiløst, fordi jeg ikke havde levet i den Tid! Som jeg har misundt den store Mademoiselle udenfor Orléans og Anne de Longueville, som havde Prinsen af Condé til Broder og en Elsker som Monsieur de La Rochefoucauld! Nu misunder jeg ingen mer.

— Ikke en Gang Madame Bonaparte?

Edmée rødmede og slog i Vrede saa hæftigt ud med Haanden, at hun stødte til Glasset og Vinen flød ud over

Bordet. Nej, sagde hun stolt, lige saa lidt som det et Øjeblik faldt Madame de Longueville ind at misunde Markise de La Rochefoucauld. Hun havde Kærlighed, Eventyr, Farer og Ære, dertil et ædelt og fyrsteligt Navn, saa længe hun levede. Og dø kan man, naar man selv vil.

— Du er, som jeg siger Dig, en Dronning, raabte han ildfuldt, henrevet af hendes flammende Øjne og stolte Udtryk. Jeg har en Gang hørt en Historie om en de La Feuillade, som til Løn for sin Dristighed en Nat blev Anne d'Autriches Elsker og Dagen efter blev myrdet af Kardinalens og Kongens Folk. Du har hans Blod i dine Aarer! Aa — hans Stemme blev næsten haard — et stort Navn er dog en herlig Ting, et prægtigt Rygstød.

— Som om noget Navn var større end dit!

— Det bliver det maaske en Gang . . . maaske . . . Han stod og stirrede med klare, sammenknebne Øjne ind i Lyset, der stod paa Bordet. Saa vendte han sig om og sagde pludselig muntert:

— Apropos om Navne! I Aften vil man faa hele Faubourg St. Germain at se i Operaen — i Aften udebliver der ingen. Ja selv Madame Royale, om hun var her, vilde ikke kunne modstaa Fristelsen til at præsentere et Toilette i en Loge i Aften.

— Du kommer jo sikkert? Hun havde rejst sig, pludseligt greben af Iver efter at komme afsted.

— Ja, skønt Gud maa vide, hvordan jeg skal faa Tid til det!

— Aa, hver Gang jeg ser Dig offentligt, med Adjudanter og Eskorte, naar jeg hører Folket bryde ud i Bifald og rejse sig paa Taaspidserne og raabe: Leve Første-Konsulen, saa . . . Aa, det er saa berusende, jeg kan ikke sige Dig, hvad jeg føler!

— Jeg kan se Dig. Du rødmer, Du slaaer Øjnene

ned. Du frygter for, at nogen i dit Blik skal læse din hemmelige Lykke . . .

— Jeg! Nej, Du kender mig ikke. Jeg rejser mig tvertimod op fra min Plads, jeg smiler og nikker til alle, og jeg hvisker for mig selv: Leve Første-Konsulen! Og mens jeg siger det, folder jeg i al Hemmelighed mine Hænder fast, og jeg beder saa inderligt, at Gud skal tage alle disse Ønsker for Alvor, at Du maa leve . . .

Smilende, rørt løftede Bonaparte hendes Hoved med sin ene Haand og lagde den anden over hendes straalende Øjne, der pludseligt fyldtes med Taarer.

— Farvel, Edmée! Gaa nu. Om seksten Timer skal jeg se Dig igen. Sov lige til Middag, klæd Dig fint paa, mor Dig, vær glad, tal med mange Mennesker, tænk paa mig.

Hun fjærnede sagte hans Haand og saa ham smilende ind i hans straalende Øjne.

— Godnat . . . Godmorgen . . . Aa, jeg véd ikke længer, hvad der er Dag, og hvad der er Nat! Jeg regner ikke mere min Tid efter Solen, jeg regner den efter, naar jeg ser Dig . . .

— Om seksten Timer bliver det saa Dag igen? . . .

Hun gik mod Døren. Men med Haanden paa Dørgrebet vendte hun sig om, bøjede sig let tilbage, idet hun med sin ene Haand løftede Sløret fra Panden og saa dvælende paa ham med sine ømme Øjne.

— Napoléon! hviskede hun tyst, næsten uhørligt. Det var saa sjældent, hun vovede at udtale hans Døbenavn, som ingen — ikke en Gang hans Moder — nu længere kaldte ham ved, men hvis ejendommelige Klang hun tilbad i Dybet af sit Hjerte.

I næste Øjeblik var hun ude af Døren. Smilende satte Bonaparte sig til Skrivebordet og aabnede straks sin store Portefølje.

XIV.

. . . «Ah, Sire (a dit alors quelqu'un) la vertu et la puissance du géant tenaient à un seul cheveu arraché, et si le cheveu vital de la France devait être Napoléon!»

Mémorial de Ste Hélène.

Om Aftenen den 3 Nivôse Aar IX (den 24de December 1800) havde Konsulatets toneangivende Krese, som kun nødtvungent og modvilligt føjede sig efter Republikens Institutioner, og som ved enhver given Lejlighed demonstrativt reagerede mod dens Traditioner, givet talrigt Møde i Operaen for paa denne første Juleaften i det nye Aarhundrede at høre Haydns «Skabelsen», som opførtes for første Gang i Paris. Langs med Logerandene sad allerede Damerne, forventningsfuldt tilbagelænede i deres Lænestole, med Juveldiademer paa græske Frisurer og Kashemirssjaler kunstnerisk drapperede over halvnøgne Bryster. De var der alle — Madame de Staël, Madame de Contades, Madame Récamier, Madame Tallien, Madame Hamelin — de, som havde givet Glans til det gamle Hof, til «Coblentz» og til Direktoriet, og som endnu forsøgte at rivalisere med Første-Konsulens Søstre og Konsulatets opgaaende, unge Stjerner. Madame Bacciocchi sad der med gylden Lavrbærkrans om Panden

og guldbroderet Purpursjal, der mindede om en romersk Imperatorkappe. Hun holdt misfornøjet Øje med «Paulette». som nu, efterfulgt af flere Herrer — deriblandt hendes *cavaliere servante* for Øjeblikket, Auguste de Montaigu — traadte ind i sin Loge. Madame Leclerc var i rosa Underkjole, med Overkjole af sjældent *point d'Argentan*. Paa Haaret havde hun en Krans af store, lyserøde Roser, og af Smykker bar hun ingen uden Perler paa Armene og om Halsen. I denne simple, pigeagtige Dragt saa hun fortryllende ud — alle Lorgnetter vendte sig imod hende, idet hun, smilende til Højre og Venstre, langsomt og gratiøst sank ned paa sin Plads.

Madame de Châteauneuf kom sent, ledsaget af sin Nièce og den gamle Markis af Caulaincourt. De hilste straks over til Madame Permon og Laurette Junot, som havde Logen over Konsulernes. Mademoiselle de La Feuillade, som efter deres Møde om Natten sikkert ventede at træffe Første-Konsulen i det mindste et Par Øjeblikke, straalede i en ny Dragt af matblaa Silke, rigt broderet med Guldblade og Blomster i lyst rosa. Over Panden sad et takket Diadem, prydet med Safirer og Vinløv i Guld, i sin Form kom det en Hertugkrone saa nær, som det paa nogen Maade gik an. Paa den yppigt nøgne Hals og højt oppe paa de hvide, faste Arme bar hun fint forarbejdede Guldsmykker, Efterligninger af antike Mønstre. Mere end nogensinde lignede hun nu en Renæssancedronning, da hun, i samme Øjeblik Orkesteret intonerede Ouvertyren, høj og statelig traadte frem til Randen af Logen.

Man havde neppe spillet de første tredive Takter, før Publikum opskræmmedes ved Lyden af et stærkt Knald — næsten som af et Kanonskud. Folk vendte sig om og rejste sig op fra deres Pladser; en voksende Bølge af Hvisken og Raab rullede fra Parkettet over hele Salen op imod Logerne — ingen hørte mere paa Garat og Madame

Barbier-Walbonne, som fra Scenen vedblev at synge det højtidelige Oratorium.

— Hvad er der paa Færde? hviskede Madame de Châteauneuf, der altid var nervøs. Armand — hun vendte sig om til den unge Caulaincourt, som nylig var traadt ind — hør en Gang efter, hvad det kan være.

Den unge Mand rejste sig, og idet han bøjede sig frem over Edmée, der sad foran ham, hviskede han:

— Dette minder om den 18de Vendémiaire.

Edmée følte, hvordan hendes Hjerte pludselig ligesom stod stille, og hun blev kold og stiv over hele Kroppen. Hun lukkede Øjnene og greb krampagtigt om Logeranden.

I dette Øjeblik kom Parises Kommandant, General Junot, styrtende ind i Logen ligeoverfor og raabte af sin Stemmes fulde Kraft ud i Salen:

— Første-Konsulen har været Genstand for et nyt, terroristisk Attentat paa Vejen herhen i *Rue St. Nicaise*. Han er kun bleven frelst som ved et Underværk!

Medens han endnu talte, aabnedes Døren til Konsularlogen, umiddelbart under Junots. Første-Konsulen traadte ind, efterfulgt af Lannes, Lauriston, Berthier og Duroc.

I det Øjeblik, man opdagede ham, rejste hele Publikum sig som én Mand, og medens Kvinderne græd og lo, viftede med Lommetørklæder og Sjaler og strakte Armene ud imod ham, udbrød der en Jubel saa voldsom og larmende, at Væggene i den store Opera rystede og Musiken ganske overdøvedes.

Bonaparte hævede Haanden og hilste flygtigt ud til Mængden. Han var bleg, men fuldkommen fattet ligesom alle hans Ledsagere. Der var i hans Ansigt et saadant Udtryk af tilbagetrængt Vrede, af Utaalmodighed og Væmmelse, at end ikke Husets begejstrede Hyldest formaaede at fordrive det.

Edmée havde vaklende rejst sig og stod nu op støttet

til sin Stol. Hun var dødbleg, og hendes Øjne, der vare vidtaabne og næsten stive, hang ved hans Ansigt i bedende Angst. Han havde i dette Øjeblik ikke Tanke for hende, huskede ikke engang, at hun var tilstede — hele hans Sjæl var fyldt af en rasende Forbitrelse mod Morderne. Hans Læber skælvede i Vrede; man kunde se, det kostede ham Overvindelse ikke straks at give den Luft i Ord.

Nu traadte Madame Bonaparte og Mademoiselle de Beauharnais ind i Logen sammen med Madame Murat. Det Rygte fløj gennem Salen, at de kun ved en tilfældig Forsinkelse — Madame Bonaparte havde i sidste Øjeblik besluttet at skifte Sjal — var blevne reddede fra Eksplosionen. Hortense havde faaet et let Saar i Halsen; det Kniplingsslør, som hun i en Hast havde kastet om sig, var farvet af Blod. Folk blev opmærksomme derpaa, og Raab og Haandklap begyndte paany. Madame Bonaparte var i et saadant Sindsoprør, at hun straks næsten segnede om i Lænestolen; hulkede højt, idet hun mat viftede med Hænderne ud mod Salen.

Første-Konsulen blev kun et Øjeblik. Idet han gik, vendte han sig endnu en Gang om i Baggrunden af Logen og mødte et kort Sekund Edmées bedende og angstfulde Blik. Med en hurtig Bevægelse, hurtig som Tanken og kun bemærket af hende, førte han Haanden op til Munden og trykkede Fingeren let til sine Læber. Hans Blik opklaredes et kort Nu. Hun bøjede sig fremad, taknemlig, betagen og bredte uvilkaarligt sine Arme ud. Ingen saa paa hende; alle Mennesker var som betagne af en Svimmelhed; højrøstede Bifaldsraab fulgte Første-Konsulen, da han nu, ledsaget af sine Adjudanter, forlod sin Loge.

De to Herrer Caulaincourt, Fader og Søn, var straks, saa snart de havde hørt General Junots Ord, ilede ud for at skaffe nærmere Oplysninger. Nu kom Markis'en ind igen.

— Mine Damer, sagde han skyndsomt, undskyld, at

jeg maa lade Armand alene ledsage Dem tilbage til Rue du Bac. Jeg har faaet en Anmodning om at køre med til Tuilerierne i Aften. Den arme Joséphine, nu kan hun nok trænge til at være omgivet af sine Venner!

Edmée lagde Haanden paa hans Arm:

— Aa hør, Gudfa'er! . . . kan det ikke gaa an, at jeg følger med? . . .

— Men, kæreste Barn dog . . . Ja, hvad siger De, Madame? Han vendte sig til Madame Châteauneuf.

— Jeg véd ikke, om det vilde være passende . . . Hun tænkte sig et Øjeblik om: men maaske vilde det være klogt. Jeg maa tilstaa, at jeg nu er frygtelig mat, ellers skulde jeg selv . . . Ja, ja, saa tag hende da med (Armand de Caulaincourt kom ind og fortalte, at Madame Junot ogsaa agtede sig til Tuilerierne). Men De svarer vel for, at hun er velkommen! Og bliv ikke for længe borte, min kære Markis — jeg gaaer i én Feber, saa længe til jeg faaer Rede paa, hvordan det altsammen hænger sammen. Glem endelig ikke at lykønske Første-Konsulen og Madame Bonaparte fra mig. Sig dem . . .

Hun vedblev at meddele sine Instrukser til Markis'en og sin Niece. Edmée hørte hende ikke. Idet Armand de Caulaincourt hjalp hende Pelskrave og Sjal paa, kom han til at røre ved hendes Hænder; de rystede og vare som Is.

— Men, Mademoiselle de La Feuillade, befinder De Dem ikke vel? . . .

— Jeg — jo vist! Edmée tvang sig til at smile. Det er kun Følgerne af Forskrækkelsen. Det gaaer over, saa snart jeg blot kommer udenfor.

Udenfor Tuilerierne holdt der allerede en hel Række Vogne, og da de gennem Trappen i Flora-Pavillonen var bleven indførte i Madame Bonapartes Lejlighed, fandt de den stuvende fuld af Mennesker. Der var Konsulerne, Ministrene med deres Damer, Junots, Mortiers og flere af

Husets personlige Venner. Der var bleven budt Te omkring — som paa en almindelig Aften efter Operaforestillingen — og Selskabet, som havde samlet sig i Grupper omkring Madame Bonaparte og Første-Konsulen, diskuterede livligt den forfærdelige Begivenhed.

Madame Bonaparte var fuldstændig forkommet, næsten tilintetgjort. Omgivet af Flakoner og Lugtesalte sad hun sammenkrøben i sit Sofahjørne, nedbøjet, afkræftet, med et Udseende saa haabløst, at hun saa ti Aar ældre ud end hun plejede. Hendes Venner havde dannet en Kres om hende, og der var ingen Mangel paa Jammer og Beklagelse. Hun saa neppe paa Mademoiselle de La Feuillade, da denne hilste paa hende og overbragte hende sin Fasters Hilsen. Hun sad stille gysende med halvlukkede Øjne og vuggede sig frem og tilbage i Sædet. Af og til fik hun smaa Anfald af nervøs Graad.

Straks idet Edmée traadte ind i Værelset, søgte hendes Blik Første-Konsulens. Dér stod han henne ved Kaminen med Hænderne paa Ryggen, som han plejede, i livlig Samtale med en Herre, som hun ikke kendte. Saa snart hun kunde, nærmede hun sig det Sted, hvor han stod. Hun ventede beskeden paa en Lejlighed til at hilse paa ham. Nu var hun naaet næsten helt hen bagved ham, saa at hun kunde høre hvert Ord, de talte.

— Ja, jeg, sagde den Herre, hun ikke kendte — en mager, næsten skeletagtig Person med intelligente, skarpe Øjne — jeg gaaer ikke fra min Mening, at det er Folk, der er betalte af Pitt og Prætendenten.

— Se saa, Fouché! Hold nu op med den Passiar om jeres Royalister, udbrød Bonaparte heftigt. Hvis de endelig vil gøre Attentater, kan De stole paa, at de gør det først af med Dem, der har saa mange Synder mod dem paa Deres Samvittighed! Nej, jeg véd, hvor disse Slyngler skal søges — det er blandt Deres egne gamle Stalbrødre, i Jakobiner-

nes Generalstab. Disse Uslinger — Snigmorderne fra 2den September, de, der have været Mestre for den 31. Maj og Prairial — jeg har altid hadet dem, nu skal jeg vide at straffe dem . . . Det skal ikke lykkes, Fouché, at lede mig paa Vildspor; her er hverken Tale om Chouaner, Emigranter, Præster eller Adelsmænd — jeg kender Skurkene, jeg har altid holdt Øje med dem. Tænk blot paa den 18. Vendémiaire! Tænk paa Chevaliers Krudttønde og Historierne i Brumaire! Behøves der yderligere Bevis? . . . Ingen maa tro, at jeg er bange for at tage Ansvaret paa mig, nu da det gælder at dømme dem! Vil Repræsentanterne for den Nation, som jeg daglig vover Liv og Lemmer for, ikke staa mig bi, skal jeg vide at hjælpe mig selv. Saa længe jeg lever, frygter jeg ikke for at nogen skal vove at drage mig til Ansvar for mine Handlinger. Falder jeg — saa er de om en Hals allesammen! For deres egen Skyld burde de søge Støtte i en Lov . . .

Han vendte sig om og saa pludseligt Edmée bagved sig. Deres Øjne mødtes. Hun syntes bleg som Marmor i sin blaa Dragt; men hendes Øjne vare klare, og hun skælvede ikke.

— De her, Mademoiselle de La Feuillade! Han tog hendes Haand, og idet han paany vendte sig til Politiministeren og de andre, sagde han:

— Se her, mine Herrer, et Bevis for Rigtigheden af mine Udtalelser! Mademoiselle de La Feuillade er, som De alle véd, i højeste Grad Aristokrat, Chouan til Fingerspidserne — han smilede hen til hende — og hun er kommet her for at bevidne mig sin Troskab mod Republiken. Ikke sandt?

Edmée rødmede dybt i Følelsen af, at alle disse Mænd betragtede hende. Men hun hævede tappert sit Hoved og mødte Første-Konsulens Blik.

— Jo, Medborger-Konsul. Denne republikanske Til-

taleform faldt hende nu med ét ganske naturligt. Min Faster Madame de Châteauneuf har sendt mig tilligemed Monsieur de Caulaincourt for at udtrykke hendes Deltagelse og Lykønskning. De véd . . .

Hun kunde ikke fortsætte. Hendes Øjne fyldtes pludseligt med Taarer, og hendes Haand, som endnu hvilede i Bonapartes, trykkede krampagtigt hans. Hvad havde hun ikke villet give for i dette Øjeblik at kunne kaste sig i hans Arme, at kunne sige ham, hvilken Lidelse hun havde udstaaet for hans Skyld!

Første-Konsulen gættede hendes Sindsbevægelse. Han bøjede sig hurtigt ned og kyssede beroligende hendes Haand.

— Tak! sagde han med sin dybe, alvorlige Stemme. Jeg skal aldrig glemme, hvad De har gjort for mig i Aften. De, en ung Pige, alene fra hele Faubourg St. Germain . . .

— De glemmer min Gudfader, General, Markis'en af Caulaincourt, og jeg troer nok, at her ogsaa er flere, som venter paa at komme til at hilse paa Dem. De var nylig saa retfærdig mod os, og nu bliver De paa en Gang uretfærdig . . .

Første-Konsulen drog hendes Arm ind under sin og førte hende hen til den Side, hvor han saa, at Madame Junot stod. De talede ikke sammen; men deres Blikke hvilede i hverandre. Han trykkede hendes Arm haardt ind til sig: Du er modig, Edmée, modig . . .

Han saa ikke hen til den Side, hvor Joséphine sad, sammensunken mellem sine Puder og Flakoner. Med et Buk skiltes han fra Mademoiselle de La Feuillade og fortsatte derpaa sin Samtale med Ministrene.

XV.

. . . Mais la règle et le compas, étaient-ils bien faits pour lui?

Le Comte De Las Cases
(de Napoléon).

«Je suis le maitre.»

Mot réitéré de Napoléon.

Saa stærk Edmée end var, havde hun dog ikke kunnet taale at tilbringe en hel Nat barfodet eller med gennemvaadt Fodtøj uden at paadrage sig en dygtig Forkølelse, som i Forbindelse med hendes Sindsbevægelser og Strabadser den følgende Dag udviklede sig til en alvorlig Sygdom. Da hun sent om Natten den 3. Nivôse omsider vendte hjem fra Tuilerierne med Markis'en af Caulaincourt, var hun hæs og utilpas, og op ad Formiddagen vaagnede hun med stærk Feber.

Forholdet mellem Edmée og Madame de Châteaunenf var efter Louis' Afrejse blevet mere og mere køligt. Madame de Châteauneuf, der nu for det meste var fængslet til sine Værelser ved sit alvorlige og daarligt helbredte Benbrud, og som ikke gik ud undtagen ved særlig højtidelige Lejligheder, fandt, at Edmée altfor egoistisk benyttede sig af den Frihed, hun selv fra Begyndelsen havde tilstaaet

hende. Sjælden eller aldrig satte hun sig nu mere ned til den syge og tilbragte sin Tid hos hende; hver Dag var hun optaget af selskabelige Adspredelser, af Teaterbesøg, Koncerter, Middage, Baller og Teselskaber, og kun for en Forms Skyld meddelte hun Tanten, hvad hun havde for. I Reglen var det den unge Madame Junot, hun var sammen med, sjældnere og sjældnere med Caseaux' og Madame de Contades. Nu og da tilbragte hun — naturligvis altid med Fasterens formelle Billigelse — flere Dage og Nætter i Kommandantboligen. Men, hvad Madame de Châteauneuf især misbilligede, uden dog at vove at ytre det højt, da det altid havde været hendes egen Politik, var Edmées aabne og fortrolige Tilnærmelse til det nye «Hof» i Tuilerierne og den bestandig køligere Holdning, hun som Følge deraf indtog overfor de gamle Venner i Faubourg St. Germain. Louis' Moder og Talleyrands Veninde havde ganske vist ønsket at bibringe sin Nièce Respekt for den bestaaende Magt; men det havde langtfra været hendes Mening, at hun saa oprigtigt med Hud og Haar skulde slutte sig til den Lejr, som hun dog i sit Hjerte ansaa for fjendtlig. Imidlertid holdt hun efter sin Sædvane gode Miner dertil og behandlede altid Edmée overfor fremmede, som om hun af Hjertet sanktionerede al hendes Gjøren og Laden. Men i den daglige Omgang, under fire Øjne var hun kold imod hende og viste hende mere Ligegyldighed, end hun egentlig følte.

Størst Bekymring voldte det dog Madame de Châteauneuf, at Louis saa godt som aldrig i sine Breve nævnte Kusinen og aldrig skrev til hende. Dette ulykkelige Giftermaal, som hun selv i Begyndelsen, da det endnu var usikkert, om Mademoiselle de La Feuillade vilde faa sine Godser tilbage, havde gjort alt for at faa opsat, og som hun siden forgæves havde bestræbt sig for at fremskynde, ansaa hun nu i sit Inderste for saa godt som opgivet. Louis havde

ikke siden sin Afrejse udtalt sig derom; men fra Tonen og Stemningen i hans Breve kunde hun slutte sig til, at han ikke mere tænkte paa sin Kusine som sin tilkommende Hustru. Edmée paa sin Side var altid paa Vagt, naar Moderen havde faaet Brev fra sin Søn, og med en forsigtig, næsten ydmyg Interesse forsøgte hun ad Omveje at faa det mest mulige at vide ham angaaende uden dog ligefrem at vove at føre Samtalen hen paa ham.

Medens Edmée var syg, lod Madame de Châteauneuf hver Dag sine Lakajer bære sig op ad Trappen til hendes Værelse, hvor hun da tilbragte en halv Times Tid ved sin Nièces Seng. Under et af disse Besøg, der vare til stort Besvær for Edmée, som ikke godt taalte andre om sig end Valentine, fortalte hun uopfordret, at Louis i sit sidste Brev havde skrevet, at han vilde komme hjem et Par Dage i Anledning af det nye Aar, en Nyhed, som straks forøgede Edmées Feber.

Selve Nytaarsdag var Mademoiselle de La Feuillade meget syg. Hun hørte, hvordan den ene Ekvipage efter den anden rullede ind i Gaarden og stansede udenfor den store Trappe, og den uophørlige Støj af Nytaarsgratulanternes Skridt og Stemmer nede i Forsalen. En og anden af deres intimere bekendte aflagde hende en kort Visit paa hendes Værelse og medbragte en lille Gave. Hvergang en Vogn kørte ind i Gaarden, blev hun urolig og bad Valentine hurtigt at se efter, om det skulde være Monsieur de Châteauneuf der kom. Hun ventede ham som i Feber.

Først sent hen paa Aftenen kom Louis endelig. Hendes Hørelse var saa unaturligt skærpet, at hun hørte hans Stemme allerede paa Trappen og i Angst bad Valentine om at laase Døren af. Syg og svag som hun var, havde hun en næsten panisk Skræk for at mødes med Bebrejdelsen og Dommen i hans Blik.

Men næste Dag kunde Mødet ikke længere undgaaes.

Monsieur de Châteauneuf lod spørge, om Mademoiselle de La Feuillade følte sig vel nok til at modtage ham.

I sin Fortvivlelse svarede Edmée straks Ja. Lige fra hun vaagnede om Morgenen havde hun overtænkt sin Stilling: hvad skulde det nytte at blive ved at opsætte, at gaa af Vejen for det uundgaaelige?

Madame de Châteauneuf havde villet følge sin Søn ovenpaa; men han havde afværget det. Da han traadte ind i Værelset og saa Edmées lille Ansigt og store, hede, paa engang ængstelige og trodsige Øjne under den mægtige, tætsluttende Kniplingskappe, følte han pludseligt ligesom et Stik i Hjertet, den stærkeste Vrede og den ømmeste Medlidenhed, han nogensinde havde kendt. Hans Bevægelse overvældede ham, saa at han kom til at ryste, og han maatte støtte sig et Øjeblik til Dørstolpen, før han gik hen til hende.

Hun laa tilbagelænet mod Sengens Puder, og i Frostdagens klare Solskin saa han, hvor blegt og magert hendes Ansigt var blevet. Deres Blik mødtes med et Udtryk saa ejendommeligt, at selv Valentine blev greben deraf og taktfuld og stilfærdigt trak sig tilbage til en Vinduesfordybning.

Han fattede sig og gik hen til hende.

— Det gør mig ondt, Kusine, at gense Dig i denne Tilstand, sagde han stift uden at tage Plads paa den Stol, som Valentine havde skudt frem til ham.

Edmée laa med nedslagne Øjne og pillede ved sit Lagen. Pludseligt saa hun op, og der var et Smil paa hendes Læber, som forvirrede Louis.

— Du beklager mig. Det er der ingen Grund til. Siden jeg saa Dig sidst, har Livet givet mig det bedste, nogen Kvinde nogensinde har ejet eller vil komme til at eje. Fordi Du nu tilfældigvis ser mig syg og en Smule afkræftet af Feber, troer Du . . . Aa, Louis, se mig ind i Øjnene,

før Du gaaer, og se, om Du der kan finde Spor af det, Du har ventet at finde — af Undseelse og Sorg.

Han hævede sit Blik langsomt, ligesom modstræbende, og mødte hendes. Det var klart og straalende, og hendes Smil var stolt, næsten hovmodigt.

— Du har et stift Sind, Kusine, var alt, hvad han sagde.

— Du vil ikke tro mig? Gør, som Du vil; men det siger jeg Dig — hun rejste sig halvt op i Sengen og løftede Haanden ligesom til en Ed — intet af det, jeg har oplevet i disse to Maaneder, vilde jeg have undværet. Intet, hører Du, ikke engang denne Feber.

— Edmée! hans Ansigt blev strængt. Du taler et Sprog, som mindst af alt sømmer sig for en ædelbaaren Kvinde.

— Det vilde formodentlig enhver sige i dit Sted — ja maaske alle Mænd uden Undtagelse. Hun talte nu roligt med mild og sagte Stemme, som om hans Ord ikke angik hende. Men jeg er en ædelbaaren Kvinde, og aldrig synes jeg, at jeg har bedre forstaaet, hvad der sømmer sig for en saadan. Jeg véd, at mit Liv er bleven en Undtagelse fra Reglen — men er da Reglen det højeste, Du kan tænke Dig?

Louis rejste sig. Jeg vil ikke indlade mig i Diskussion med en Feberpatient. Jeg har bedt om Lov til at hilse paa Dig, fordi jeg vidste, det vilde givet Anledning til Sladder og Kommentarer, hvis det spurgtes, at jeg havde undladt det. Nu har jeg gjort min Pligt.

— Louis! Hun rejste sig halvt op i Sengen for at holde ham tilbage. Sig mig . . . Du finder det urigtigt af mig, at jeg bliver i din Moders Hus?

Han betænkte sig lidt. Ja. Og dog ønsker jeg det, tilføjede han med Eftertryk.

Hun smilede op til ham — et blidt og ømt Smil. Aah, Louis . . . Hun rakte ham begge sine Hænder, som

han tøvende tog i sine. Du er streng imod mig, og Du har vel Ret deri; men stundom forekommer det mig, som om Du — og kun Du alene — i Dybet af din Sjæl forstod mig . . .

Han slap hendes Hænder og vendte sig halvt om. Maaske forstaaer jeg mere, end Du troer, sagde han haardt. Mit Hjerte bløder for Dig, Edmée. Jeg har prøvet paa at fordømme Dig; men, naar jeg vil være ærlig mod det bedste hos mig selv — jeg kan ikke. Ikke Dig, gentog han heftigt, som fortrød han allerede sine egne Ord; men ham! Forstaaer Du da ikke din egen Forblindelse? Du elsker — men han! . . . Hvad er Du for ham? Han saa, at han pinte og ængstede hende, og han havde, før han traadte ind i dette Værelse, fast foresat sig ikke at tale mere om, hvad der ikke kunde gøres godt igen; men nu, da han saa hende, blev han pludselig overvældet af sin Skinsyge, sin Medynk, sit Had til ham — han kunde ikke mere holde sine Ord tilbage.

— Og troer Du saa maaske, at han vil føle nogensomhelst Forpligtelse over for Dig længer, naar han en Gang ophører at elske Dig? Troer Du, at han vil skaane din Ømhed, din Finfølelse, dit Rygte? — Jeg, som kender ham, fordi mit Had gennemskuer ham bedre end de andres Beundring — jeg véd, at menneskelige Hensyn og menneskelige Pligter spille ingen Rolle for ham. Frankrig betyder lige saa lidt for ham som Du. Han arbejder, fordi han elsker Arbejdet, han kæmper, fordi han elsker Kampen, og hans umættelige Sjæl hungrer efter Ære. Hvad er Du i Virkeligheden for ham? . . . Din Race, din Stamme, din Ejendommelighed er ham fremmede. Han kender ikke, han aner ikke den Edmée de La Feuillade, som er mig saa kær, fordi hun — saaledes som hun nu en Gang er — har vokset sig ind i min Sjæl. Hvad han elsker, det er kun dit skønne Legeme. Han elsker Dig som en Medici, en

Borgia elskede Kvinderne — Korsikaner eller Italiener som han er, fremmed for Dig og for os alle!

Edmée rettede sig op, indtil hun sad oprejst i sin fulde Højde, og lagde sin knyttede Haand paa Sengekanten. Gaa! sagde hun bydende og betragtede sin Fætter med et truende Blik. Du trænger Dig ind hos mig, naar jeg ligger syg under din Moders Tag, og jeg troer, Du vil mig vel, og modtager Dig som en Søster modtager sin Broder. Gaa! Før jeg vil høre paa dine onde Ord mod min elskede, før vil jeg rejse mig af min Seng og forlade dette Hus. Gaa...

Hun faldt tilbage i Sengen og skiftede Farve saa pludseligt, at Valentine forskrækket kom ilende til.

— Min Gud, Monsieur Louis, De tager jo Livet af hende. Hent Doktoren... hun maa aarelades igen, straks... Og den stærke Pige puffede ham næsten med Magt ud af Døren.

Doktoren erklærede, at Edmée havde Nervefeber. I et Par Dage frygtede de for hendes Liv; saa blev det bedre. I denne Tid sendte Madame Bonaparte hyppigt Bud for officielt at spørge til hendes Befindende. Fra Første-Konsulen kom der næsten hver Nat Bud og Brev ad den hemmelige Trappe.

Monsieur de Châteauneuf havde Avdiens hos Første-Konsulen førend han rejste. Bonaparte modtog ham høfligt og lyttede med levende Opmærksomhed til hans Fremstilling af Underhandlingernes Gang og Ottos Opfattelse af det engelske Kabinets Stilling til de nevtrale Magter. Han var saa fuldstændig optagen af disse Anliggender og gjorde saa mange interesserede Spørgsmaal, at Louis et Øjeblik troede, han havde glemt, hvem han talte med.

Da Avdiensen var til Ende og Monsieur de Châteauneuf skulde gaa, tøvede han, og et Øjeblik stod de to Mænd

Ansigt til Ansigt lige over for hinanden. Bonaparte gik et Par Skridt frem imod ham.

— Tal, Monsieur de Châteauneuf, sagde han skarpt. De vil sige noget.

— Ja, Medborger-Konsul. Nu er mit officielle Ærinde endt. Vi er begge franske Adelsmænd, begge Republikens Tjenere — i den ene Henseende staaer jeg et Skridt over Dem — i den anden staaer De et godt Stykke over mig. Lad os tale med hinanden som to Mænd.

— Tal, sagde Bonaparte endnu en Gang kort med samme haarde Udtryk. Hans Blik borede sig som en Staalklinge ind i Louis', der mødte det fast.

— General Bonaparte, hvad har De gjort mod min Kusine, Mademoiselle de La Feuillade?

— Grev Châteauneuf, har De nogen Ret til at spørge?

— Ja.

— Og, hvis jeg nu ikke godkender Deres Ret? Hvis jeg ikke ønsker, at dette Navn skal nævnes imellem os?...

Louis traadte ham saa nær, at hans Haand, der dirrende hvilede paa Kaardens Fæste, rørte ved Bonapartes Klæder. Saa kalder jeg Dem en — en...

— Holdt, Monsieur de Châteauneuf! Betænk, hvem der er den stærkeste her.

— Jeg har kun altfor længe betænkt det. Og De har heller ikke været bange for at minde mig derom.

— Jeg gør det endnu en Gang, og for Deres egen Fremtids Skyld, sagde Bonaparte flegmatisk, med Eftertryk. De gjorde ved Begyndelsen af denne Samtale et Tilløb til at ligestille os. Troer De virkeligt paa det? Nej, De véd lige saa godt som jeg, at jeg er Herre her. Jeg kan ikke drages til Ansvar af nogen i dette Land.

— Vi staa her Mand overfor Mand... Bleg af Vrede trak Louis sin Kaarde halvt ud af Skeden.

— Vrøvl! sagde Bonaparte hovmodigt, og hans faste,

kølige Blik sænkede sig ringeagtende mod Louis' Haand. Deres Liv saa vel som mit tilhører Staten; min Kærlighed er en Privatsag, som ikke angaaer nogen uden mig og den Kvinde, jeg elsker. Vi har en Gang, som De siger, staaet Mand mod Mand i Kampen om denne Kvinde og — med den stærkeres Ret — har jeg vundet hende.

— De nægter mig altsaa Satisfaktion? . . .

— Jeg indrømmer ikke en Gang, at De har nogen som helst Ret til at forlange en saadan. For det første: Mademoiselle de La Feuillade er fri, hun er sin egen Herre. For det andet: jeg er — den, jeg er. Farvel Monsieur de Châteauneuf.

Louis saa ham fast ind i Øjnene — hans Haand hvilede endnu paa Kaarden.

— Jeg ser, jeg har intet mere her at gøre. Republikens Chef pukker ikke for intet paa sin Ukrænkelighed. Hans Stemme dirrede af saaret Stolthed. Vi ses altsaa først ved Philippi — som vel en Gang skal komme!

— Ved Philippi, Monsieur de Châteauneuf — han smilede — skal jeg ikke glemme Dem. De er en modig og ærlig Fjende — man véd i det mindste, hvor man har Dem. Men husk vel: Frankrig trænger til os begge.

— Det har De ingen Aarsag til at minde mig om, General. Mine Ord gælder Dem — ikke Deres Regering. Endnu er der vel Forskel paa Dem og Staten!

Bonaparte lo. Endnu! Ja, troer De det?

Med en Hovedbøjning og en Haandbevægelse afskedigede Første-Konsulen Sekretæren hos Republikens Kommissær i London.

XVI.

On croit généralement, dans le monde que les premières années de l'Empereur ont été taciturnes, sombres, moroses; au contraire — il était fort gai.

Mémorial de Ste Hélène.

J'ai foi dans mon étoile! . . . .

Mot de Napoléon.

Første Gang Edmée igen viste sig i Selskabslivet efter sin Sygdom, var ved den store Fest, Berthier gav i Anledning af Freden i Lunéville. Paa et Vink af Første-Konsulen var den arrangeret som et Kostymebal.

Mademoiselle de La Feuillade havde valgt en Dragt, som neppe nogen anden paa den Tid vilde være faldet paa eller have anset det for raadeligt at bære. Hun var klædt som Anna af Østrig. Mellem alle disse græske Gudinder og romerske Dyder var hun en straalende, stolt Anakronisme i Sølvbrokade og brabantske Kniplinger. Over hendes Skikkelse og Holdning laa der, i det Øjeblik, da hun traadte ind i Salen, paa én Gang al det gamle Hofs stive Fornemhed og Frondens letsindige Kækhed.

Det var straks ved Begyndelsen af Ballet. Edmée dansede med Duroc, forklædt som arabisk Sheik, da pludselig en mørk Domino, lille og slank, trængte sig ind mellem

hende og hendes Kavaler, som — til hendes store Forbavselse — øjeblikkeligt uden Indvending gik til Side og trak sig tilbage uden at sige et Ord. Dominoen greb hende hurtigt om Livet og hviskede med en Stemme, som hun aldrig kunde tage fejl af.

— Sheiken har højere Ordre fra Profetens egen Mund. Lad os danse og være glade, Dronning Anna!

De dansede. Det var «*le Monaco*» — den Dans, Første-Konsulen dansede bedst, og som han havde ønsket skulde findes paa Programmet.

Der var ligefrem Trængsel omkring Dronning Anna. Hun var en af de Masker, der vakte mest Opmærksomhed. Den sorte Domino veg imidlertid ikke fra hendes Side — han holdt hendes Arm som i en Skruestik og konverserede hende højrøstet.

— Hvorledes befinder Deres Majestæt sig egentlig i dette blandede Selskab? De ere ikke alle hoffähige — véd Deres Majestæt nok. Ja, jeg kender endda dem iblandt dem, der har vist sig ikke saa lidt uhøflige mod kongelige Personer. Kom, lad os gaa! En Dronning skylder sig selv at holde sig i passende Afstand fra slige Folk. Ikke sandt? Han gjorde en Haandbevægelse, der bragte nogle af de nærmeststaaende til at vige til Side.

Dronningen morede sig kongeligt ved denne Leg; kun gik hun i en uafbrudt Forundring over, at der ikke var nogen, der genkendte hans ejendommelige, sonore Stemme og lidt afvigende Accent. Hun sluttede sig nærmere til ham, og idet de forsøgte at bane sig Vej gennem Trængselen, svarede hun højt:

— Louis XIII's Dronning og Louis XIV's Moder har aldrig været bange for Rebeller. Jeg er Frondens Dronning saa vel som Hoffets, og de stive Engelskmænd har jeg gjort bløde som Honningkagedejg. Spørg kun Buckingham, min gode Domino, om ikke England har bøjet sig for Frankrig.

Der begyndte en ny Dans, og de kom temmelig ubemærkede ind i et mindre Kabinet. De satte sig paa en nymodens lavrygget Kanapé, der bares af tvende forgyldte Sfinkser, som dannede høje Sidestykker.

— Lad os være glade, min Dronning, hviskede han overgivent under den sorte Hætte. I Dag er jeg i et straalende Humør, og Du taler som en Gudinde eller som et Orakel. England har bøjet sig for Frankrig, siger Du — og dog véd Du ikke, hvad jeg véd: Pitt er endelig gaaet af! Ogsaa han begynder at forstaa, at det er haabløst at kæmpe mod mig. Nu er det egentlig kun lutter Idioter, jeg har at gøre med — han smilede overmodigt med glædestraalende Øjne — dem skal jeg nok holde Stangen! Georg III har ikke én fornuftig Tanke i sit Hoved, Carl IV ikke heller, Fredsfyrsten er en dum Ræv, Prinsen af Brasilien en Hare. Czaren, Gustav Adolf, Kronprinsen af Danmark — de ere allesammen fordummede og forblindede i en Grad, som kun absolute Fyrster have Privilegium paa. Dronningen af Neapel er saa rasende, at hun altid ser rødt for Øjnene og stormer afsted som en gal Mær. Kejseren og Kongen af Prøjsen er vel en Smule klogere end de andre, men — kun en Smule! Jeg skal nok skræmme dem ogsaa fra Sans og Samling en Dag.

Han strakte sin hvide Haand frem — den var lille og blød som en Kvindes — og trykkede Edmées fast.

— Vi har endnu ikke drukket paa Freden i Lunéville, min Dronning. Kom!

Edmée havde ikke Lyst til atter at vove sig ind mellem Gæsterne, hvor han hvert Øjeblik kunde blive genkendt. Hun blev siddende, hvor hun sad, og bøjede sig tilbage med Hagen opad.

— Dronningen af Frankrig og Navarra drikker ikke paa sine Staters Vel med den første den bedste ubekendte

Domino, sagde hun; hun venter til Første-Konsulen kommer. Ingen uden han er værdig at støde sit Glas mod hendes.

— Deres Majestæt gør Første-Konsulen altfor megen Ære. Betænk dog, hvilken Parveny han er!

Dronning Anna trak sig endnu en Gang tilbage i sit Hjørne og stirrede op i Lysekronen, medens hun langsomt svarede:

— Dronningen af Frankrig og Navarra har set Bonapartes Stjerne stige. Efter Marengo og Lunéville forstaaer hun, at han er den, som skal løfte den store Konges Arv.

— Aah, Edmée. Han brast i en dæmpet Latter, bøjede sig ned og kyssede hendes Hænder, som hvilede i hendes Skød. Det klæder Dig at optræde som historisk Aand — Du bliver ganske højtidelig af det, og over dine Orakelsprog glemmer man al Dronningens unge Skønhed, hendes Sølvbrokade og Juveler! Det glæder mig, at Deres Majestæt ser Stjernen stige — jeg synes næsten, jeg ser det selv!

De blev begge siddende tavse nogle Minutter. De hørte Valsen gaa derinde i Salen, akkompagneret af Passiar, Latter og Hvisken fra de spredte Grupper, der omgav dem.

Han klappede hendes Haand tankefuldt og kærtegnende og sagde pludselig alvorligt med sagte Stemme:

— Ser Du, Edmée — hvis jeg ikke havde haft min Stjerne paa Himlen og dertil forstaaet at regne bedre end de andre, saa at det var lykkedes mig at kæmpe mig frem til den første Plads, saa vilde alle de Mennesker, som nu staa derinde og vente paa Første-Konsulens Ankomst som Festens Glanspunkt, have hadet mig som en skabet Hund. Stor Medgang er det eneste, der kan bevæge Menneskene til at tilgive Overlegenheden. Og selv nu! Tro blot aldrig, at jeg sidder fast i Sadelen, saa duelig en Rytter jeg end selv mener, at jeg er. Taber jeg blot én Gang et afgørende Slag — som det ved Marengo for Eksempel — saa skal

Du se, hvor de falde over mig som en Sværm Skorpioner over en Løve. Men, hvorfor skulde jeg tabe? Naar man spiller *vingt-et-un* med Evropa paa den anden Side af Bordet og sin Skæbne som Indsats, saa maa man have Forstand til at blive staaende ved tyve.

Araberen Duroc viste sig i Døren. Han kastede et hurtigt Sideblik paa de to i Sofaen og kom hen til dem.

— Deres Majestæt tillader vel? Han bøjede sig dybt ned og hviskede til Dominoen: Det er vist paa Tide at forberede den officielle Entrée. Berthier gaaer som paa Naale.

Dominoen hilsede paa Dronningen og gik. Araberen slog sig ned paa hans Plads.

— Jeg kan se paa Deres Majestæts Øjne, at De er forbavset over Deres Tjeners Dristighed. Han sænkede sin Stemme til en Hvisken og lagde Haanden paa Hjertet: Forstaa mig vel og tilgiv mig — han har skænket mig sin Fortrolighed!

Dronning Anna rødmede dybt under Masken. Hun gjorde en afværgende Haandbevægelse. Jeg begynder at forstaa, mumlede hun forvirret.

— Jeg er den eneste, der véd det, vedblev han, og at jeg véd det, skyldes kun en Tilfældighed, ikke nogen Indiskretion hverken fra hans eller min Side — det sværger jeg Dem ved min Ære. Jeg haaber, De forstaaer, Mademoiselle, hvilke Følelser De kan paaregne at finde hos hans bedste Ven.

Edmée de La Feuillade rejste sig, og, idet hun gav sin Kavaler Haanden, sagde hun klart og tydeligt:

— Monsieur — jeg hverken kan eller vil forklare noget. Men jeg takker Dem, og jeg stoler paa Dem.

En halv Time efter ankom Første-Konsulen i Galadragt og med ridende Eskorte. I sin sædvanlige Uniform — Hestgardens Oberstuniform — uden Maske eller Forklædning —

traadte han ind i Salen ved Værtens Haand. Han saa fornøjet ud, hans Pande var klar, hans Øjne lo, og han hilsede artigt med elskværdig Ligefremhed paa de Masker, han kendte, eller troede at kende. Dronning Anna dansede med en romersk Prætorian, da han paa sin Vej kom forbi hende.

— En henrivende Dragt, sagde han højt, vendt mod Berthier. Det er da et Stykke ægte Lyonersilke, det glæder mig at se noget fransk i dette kosmopolitiske Selskab. Med et Buk for Dronningen sagde han smilende: Madame, vi to er vist ene om at repræsentere Frankrig her i Salen.

Hendes Majestæt svarede kun med en Reverens, o Første-Konsulen gik videre.

De fleste havde allerede genkendt Mademoiselle de La Feuillade under hendes Maske. Efter Første-Konsulens pointerede Kompliment blev hun endnu mere bemærket end før. Prætorianen havde megen Vanskelighed ved at bane Vej for hende hen til deres Plads, da den paatrængende Sheik pludselig dukkede op paany.

— Souper'en begynder. Hans Majestæt Kalifen (Berthier bar denne Dragt) befaler mig at føre Deres Majestæt til Hædersgæsternes Bord. Plads! — Plads for Frankrigs Dronning!

Bonaparte gik forrest — alene, og uden Borddame — ind i Spisesalen, der var arrangeret som et orientalsk Telt. Berthier sad ved hans højre Side; men paa den venstre stod Pladsen tom. Han rettede sit Blik skarpt hen mod Indgangen til Balsalen; ingen var bemyndiget til at sætte sig paa den tomme Stol og ingen vovede at gøre det af sig selv.

Nu kom Duroc med Mademoiselle de La Feuillade. Første-Konsulen gjorde Tegn til ham; men Edmée havde allerede med sikker Takt valgt sin Plads ved den modsatte Side af Bordet skraas over for ham.

Et Øjeblik fikserede han hende skarpt. Saa hævede han Øjenbrynene og smilede.

Duroc bøjede sig hen imod Edmée og hviskede:

— Tillad, at jeg komplimenterer Dem, Mademoiselle. Det var klogt — i næste Øjeblik vilde han have fortrudt det. General Bonaparte holder ikke af at se en Dame kompromittere sig.

Første-Konsulen rejste sig, og over Bordet, der i Skæret af de Hundreder af Lys funklede af Guld og Sølv og rubinrødt Glas fra Venedig — altsammen Krigens Bytte — søgte hans Øjne Mademoiselle de La Feuillade. Han hævede Champagneglasset:

— Medborgere og Venner! En Skaal for Traktaten i Lunéville, sagde han højt med sin stærke Stemme. Leve Æren, Friheden og Freden! Leve Frankrig!

XVII.

«Tous mes vertueux républicains, je n'a qu'à dorer leurs habits, et ce sont des gens à moi.»

MOT DE BONAPARTE.

La belle saison de 1801 était bien l'apogée de la Malmaison. C'était plus qu'un château, ce n'était pas un palais.

ST. AMAND.

I Midten af Prairial (Aar IX) kom Kongen og Dronningen af Etrurien til Paris for at takke for deres Krone og modtage den af Første-Konsulens Haand. De rejste under Navn af «Greven og Grevinden af Livorno», men blev modtagne som Suveræner.

— Kan Du se, sagde Bonaparte til Edmée de La Feuillade, Aftenen efter at han i Malmaison havde ladet den spanske Minister præsentere Majestæterne for sig — kan Du se, at Pariserne ikke er bange for at lade en Bourbon gaa over Place de la Révolution. Læg blot Mærke til Kongemorderne og Spartanerne, hvordan de smiler og bukker for disse Lilleputmajestæter, som vi selv har skabt. Ha — ha! Alle mine dydige Republikanere — jeg behøver blot at stikke dem i et forgyldt Livrée, og straks holder jeg deres Samvittighed i min Haand!

Gennem sin Stilling baade i Faubourg St. Germain og i Tuilerierne var Mademoiselle de La Feuillade en selvskreven Gæst ved alle de Fester, som nu fulgte Slag i Slag til Ære for Infanterne. Ved Talleyrands store italienske Fest havde hun den Ære at danse en Kontradans med Marie-Antoinettes Søstersøn, som, efter hendes senere Udtryk, «destoværre var en Karrikatur af en Konge» — og paa Markisen af Montessons Bal havde den unge Dronning naadigt taget hende afsides og bedt hende hjælpe sig med at ordne sit Haar, der var bleven en Smule derangeret af Dansen. Da Første-Konsulen hørte det — han vilde have Rede paa alt — rynkede han Panden: Jeg troer, hun har Indbildninger, den lille Suveræn. Han lagde sin Haand paa Edmées Hoved. Se der har Du en Krone, som giver mere Magt end Etruriens!

Berthier gav i Krigsministerhotellet en stor Fest paa Aarsdagen for Slaget ved Marengo. Haven var arrangeret som en Lejr, Dansesalene var prydede med Vaaben, Faner og Trofæer, man indtog Souperen i Telte, og bag Damernes Stole stod de unge Officerer stive som Skildvagter i Republikens pragtfulde, fantastiske Uniformer.

Om Aftenen var der Fyrværkeri. I den rolige Nat saa man Navnet Marengo lyse i Flammer mod den klare, mørkt blaanende Junihimmel. Edmées Blik søgte Første-Konsulen; hun mindedes, da hun for et Aar siden — en Sommernat ligesom nu — for første Gang havde hørt dette Navn og fundet hans Brev paa Bordet inde i sit Kammer. Bonaparte saa hende ikke. Med Armene korslagte over Brystet saa han frem for sig med blottet Hoved; han vendte ikke sine Øjne imod hendes, hun saa kun i det flammende, usikre Skin hans blege Ansigt under det mørke Pandehaar og hans faste, tætsluttede Mund.

Efter Infanternes Afrejse i Midten af Messidor (man vilde ikke beholde dem til 14. Juli-Festen) tog ogsaa den

fine Verden væk fra Paris. Madame de Châteauneuf og Edmée vare begge indbudne til at tilbringe nogle Uger paa Landet hos Familien de Caseaux; men i sidste Øjeblik fik Mademoiselle de La Feuillade en formel Indbydelse til at gæste Malmaison paa samme Tid. En Indbydelse til Første-Konsulens Hus var i og for sig ensbetydende med en suveræn Befaling — der kunde ikke være Tale om at afslaa den. Madame de Châteauneuf tog altsaa alene ud til sine Venner, og Edmée ankom i Selskab med sin Veninde, Madame Junot, til Malmaison i Begyndelsen af Thermidor.

Malmaison, som altid havde tilhørt en rig Familie, var, allerede da Madame Bonaparte for tre Aar siden havde købt det, en komfortabel og næsten pragtfuld Bolig; senere havde baade hun og Første-Konsulen gjort meget for at udvide og forskønne det. Den forhenværende Ejer havde, paa det Tidspunkt da Anglomanien under Direktoriet var paa sit højeste, indrettet Huset med solid, engelsk Bekvemmelighed og navnlig indrettet det paa at kunne modtage mange Gæster — ligesom et rigtigt engelsk *countryhouse*. Gæsteværelserne laa alle i første Etage ud til en lang stenlagt Korridor, som med sine Vinduer vendte ud til Gaarden. Hver Lejlighed bestod af et Soveværelse, et Kabinet og et lille Kammer bestemt for Kammerjomfruen eller Tjeneren. De var alle meget tarveligt møblerede og Gulvene var stenlagte i Felter ligesom Korridorens. Ved Enden af denne — til Højre for Vestibylen — førte et Par Trappetrin op til den lille Salon, hvor man indtog Frokosten om Morgenen. Denne udgjorde en Del af Madame Bonapartes private Lejlighed. Hendes Kabinet indenfor Sovekammeret stod ved en Trappe i Forbindelse med den store Salon og Galleriet i Stueetagen. Paa den modsatte Side af Vestibylen — altsaa lige under Gæsteværelserne — laa Første-Konsulens Værelse i underste Etage. Hans Arbejdskabinet stødte umiddelbart op til hans egen lille,

private Have og stod i Forbindelse med den ved en lille Bro over Voldgraven. Denne Bro var om Sommeren overdækket med Lærred, saa at den dannede ligesom et Telt. I Almindelighed lod han sit Skrivebord flytte ud paa Broen og arbejdede timevis i den frie Luft.

Frokosten spistes altid Klokken halv elleve; i den deltog kun Damer, ligesom i Tuilerierne. For Resten var det ganske overvejende Damer, der opholdt sig paa Malmaison som liggende Gæster. Herrerne kom i Reglen kun derud til Middag — ridende eller kørende fra Paris — og vendte i Reglen ved Midnatstid hver især tilbage til sin Post eller sit Arbejde. Første-Konsulen selv viste sig sjældent før Klokken seks, da man spiste til Middag. Middagen og de efterfølgende Aftentimer var den Del af Døgnet, da man egentlig levede paa Malmaison. I Almindelighed kedede de unge Damer sig jævnt om Formiddagen; Madame Bonaparte havde ofte Migræne, Hortense malede eller spillede, de øvrige passede deres Korrespondance, deres Broderi, lærte deres Roller til Dilettantkomedien, konfererede med deres Kammerjomfruer og Modehandlere eller drev omkring i Parken med en Roman af Madame Cottin eller Madame de Genlis for at faa Tiden til at glide til Klokken blev seks. Men da fik man ogsaa rig Erstatning! Gennem den lange Platanallé, der førte fra Landevejen op til Slotsgaarden, saa man Gæsterne nærme sig i deres smaa, hurtige Kabrioletter eller de kom ridende i Selskab to og to — alle de unge Ægtemænd, Beundrerne og Vennerne. Og midt foran den store Trappe, hvor de unge Damer (de var alle unge paa Malmaison med Undtagelse af Værtinden) havde samlet sig — hvidklædte, smilende, missende i Solskinnet, med Haanden for Øjnene — sprang de unge Mænd af Hestene, og glemmende Dagens Arbejde, Bekymringer og Pligter søgte enhver med henrykt Blik den af de hvidklædte Sylfeskikkelser, som stod hans Hjerte nærmest. Ti paa denne Tid — 1800—1801 — grasserede

der en ren Forelskelses- og Giftermaalsepidemi indenfor Familien Bonapartes nærmeste Omgangskreds; Huset var fyldt af nygifte og hemmeligt forlovede Par, og Parkens gamle Kastaniealleer maatte i disse Sommeraftener fra seks til tolv tjene som Skjul for mange ømme Scener, mange Kys, mange smaa ægteskabelige Rivninger. Luften var som fyldt med Ømhed — Hvedebrødsdagenes smilende, trygge, konventionelt beskyttede og udæskende demonstrative Ømhed.

Blandt dem, der i denne Sommer opholdt sig paa Malmaison eller plejede at tage derud til Middag, var først og fremmest den tapre, statelige General Lannes, «Armeens Roland», og hans unge Hustru, der i sin rene, lydeløse Skønhed mest af alt lignede en correggiosk Madonna, der var steget ud af sin Ramme, havde antaget sig en Skikkelse af Kød og Blod og anlagt Konsulatets kokette Dragt. Der var Første-Konsulens yngste Søster, den neppe nittenaarige Caroline Murat, frisk som en lige udsprungen Rose, efter sin nylig overstandne første Barselseng, rød og hvid, fast i Linierne, ligesom mejslet i Marmor. Der var den smukke, nygifte Madame Savary, den hjertensgode og heltemodige Emilie de La Valette, født Beauharnais, og Husets Datter, hendes Kusine Hortense — blond, fin og let rødmende som en Sèvresfigur, med et Par ildfulde, blaa Øjne, der straalede dobbelt varme, naar hun tænkte paa sin Ven Duroc, eller naar Første-Konsulens Sekretær i al Hemmelighed stak et lille Brev til hende, som var kommet fra St. Petersborg. Der var de to fine Brunetter, der paa denne Tid lignede hinanden næsten som Søstre: den gratiøse, pikante Laurette Junot, lidenskabeligt forelsket i sin Mand, det blonde Brushoved «*la Tempête*» (som Kammeraterne kaldte ham), og den elskelige, sværmerisk sentimentale Désirée Bernadotte — altid barnligt skinsyg, altid længselsfuld, altid romanagtig fortvivlet og med taarefyldte Øjne, naar hun ikke havde sin «Béarneser» ved sin Side eller havde haft Brev fra ham. Der

var Hortenses unge Veninder og Pensionskammerater fra Madame Campans Institut; den livlige, ejendommelige Amerikanerinde, Elisa Monroë, den søde Adèle Auguier og hendes glade Søster Eglée, som allerede var begyndt at sværme for Helten Ney; der var den statelige General Lauriston, «Malmaisons Almaviva», den begavede Maler Isabey, den joviale Rapp, den fiffige Figaro Bourrienne, den ridderlige og dristige Eugène de Beauharnais, som tilbragte sin Tid med haabløs Sukken for Mademoiselle de La Feuillade, og Mademoiselle de La Feuillade, som . . .

I denne Luft, der var mættet af Sommervarme, af ungdommelig Forelskelse, af Sejersjubel og Triumfer, ved dette Første-Konsulens unge Hof, hvor ingen Fremtidsdrøm var for højtflyvende til at kunne vente Opfyldelse, intet Fremtidshaab for djærvt til at have Berettigelse; hvor man hver Dag under en evigt blaanende Himmel i overmodig Selvtillid tømte sit Glas paa nye Sejre; hvor disse neppe trediveaarige Helte, hvis Navne hele Evropa kendte, i trodsig Utaalmodighed allerede rakte Hænderne ud efter de lukkede og takkede Kroner, hvormed de snart skulde have Ret til at pryde alle disse skønne Kvindehoveder; — i denne Luft, i disse Omgivelser udviklede Edmée de La Feuillade sig virkelig til den stolte, lidenskabeligt bevidste, suverænt skønne «Konsulatets Afrodite», som man til Trods for Pauline Leclerc havde vovet at kalde hende.

Hun vidste, at hun var elsket og værd at elske. Naar hun om Morgenen endnu iført den opknappede Batisttrøje over Kniplingschemisen, varm og med Haaret bølgende over Skuldrene under den store Natkappe, satte sine Fødder paa Stengulvet og kom til at kaste et Blik i det fordringsløse Spejl paa Væggen, mødte hun sit eget sejersstolte Smil. De unge Mænds Øjne sagde hende det, naar hun om Middagen med den gyldne Haarknude højt over den hvide Nakke, gratiøst løftende Kjolens lette Silkeslæb mellem to Fingre —

i den anden Haand en sort, spansk Vifte til at skygge for Kind og Hals med — langsomt og dronningeagtigt steg ned ad den brede, solbelyste Trappe. Og endelig sagde hans Øjne hende det, naar han om Aftenen efter en hel Dags anstrængende og uafbrudt Arbejde mødte hende ved den muntre Middag i det fri, hvor hun smykket som til Fest med de lyse La France-Roser, som han elskede, skønnest blandt alle disse skønne Kvinder, stoltest i Lader, ligesom hun var fornemmest af Byrd, sejerssalig, i hemmelig Jubel og hemmelig Længsel, hævede sit skummende Glas mod hans. Hun vidste, at Natten og Lykken hørte hende til.

Edmée de La Feuillade var som forvandlet. Hun var ikke mere den ømtaalige, letskræmte, i sin Holdning altid halvt fjendtlige Adelsfrøken, der for atten Maaneder siden var kommet fra Vendée til Paris; hun var nu Første-Konsulens Fylgie, Frankrigs legemliggjorte Sejersbevidsthed, den stolte Betvingers stolte Brud. Tidt hængte Mændenes Blik som fasttryllede ved hendes, og Kvinderne sænkede i ubevidst Forvirring, næsten Undseelse, deres Øjne, naar hun gik forbi dem. Og alligevel var der ingen, der vidste noget. Junot havde nok en hel Del Formodninger, men afviste dem som altfor dristige og fantastiske. Hvis Joséphine havde nogen Anelse, og det havde hun sikkert, vovede hun i hvert Fald ikke at lade sig mærke dermed. Hun kendte sin Mands Hensynsløshed, naar det gjaldt en Passion, og desuden havde hun selv altfor meget paa sin Samvittighed til med Føje at kunne optræde som den indignerede.

Hortense frygtede en ny Fare for sin Moder, som hun elskede — hun vidste jo, at Skilsmissen lige siden Brumaire havde hængt over hendes Hoved — men hun saa kun, hvad alle kunde se, at Første-Konsulen var en stor Beundrer af Mademoiselle de La Feuillades Skønhed og ikke gjorde nogen Hemmelighed deraf. Mademoiselle de Beauharnais var for Resten i denne Tid saa optagen af sine egne Hjerteanlig-

gender, af sin Ømhed og sin Uro for den fraværende Duroc, at hun ikke havde Stunder til at ofre andres mange Tanker. Eugène var selv meget forelsket i Mademoiselle de La Feuillade, der behandlede ham med en drillende Overlegenhed og et snart spøgende, snart sentimentalt Koketteri, der uagtet sin Uskyldighed — eller maaske netop paa Grund af den — var vel egnet til at betage ham hans Mistanke, hvis han dristede sig til at have nogen saadan. Første-Konsulen havde med sin sædvanlige praktiske Sans her — ligesom i Paris — indrettet alt saa bekvemt for deres Møder, at de kunde foregaa fuldstændigt uforstyrrede. Hans Arbejdsværelse laa umiddelbart under den Gæstelejlighed i venstre Gavl, der beboedes af Edmée, og ved en lille Trappe, han i Hemmelighed havde ladet indrette i Løbet af Vintermaanederne, stod de i direkte Forbindelse med hinanden. Madame Bonaparte boede, som sagt, i den anden Ende af Huset. Hendes Mand behøvede ikke en Gang at tænke paa Monsieur Charles og Sommeren Aar VII for at slippe for at gøre sig Betænkeligheder her paa Malmaison — det faldt ham ganske simpelt aldrig ind at gøre sig Skrupler, naar der var noget, han for Alvor vilde. Og hvad Edmée angik, saa var hun nu en Gang saadan, at hun tog sin Stilling med alle dens Konsekvenser med muntert og hensynsløst Mod og fatalistisk Ro, naar hun selv havde valgt den. I Sammenligning med hendes store Kærlighed, hendes Livs eneste Tanke og alt opslugende Interesse, svandt alt ind til Ubetydeligheder, til Smaating, som hendes kække, stolte Sind bar hende let over.

XVIII.

L'Empereur a parlé de ses premières années; . . . il se reportait à cet heureux âge, où tout est gaîté, désir, jouissance; à ces heureuses époques de l'espérance, de l'ambition naissante, où le monde tout entier s'ouvre devant vous, où tous les romans sont permis.

Mémorial de Ste Hélène.

«Mes projets comme mes songes, tout, oui, l'Angleterre a tout détruit!»

BONAPARTE
(sur la perte de l'Egypte).

Det var ved Middagstid en Dag i Begyndelsen af Avgust Maaned. Som man plejede, naar Vejret var smukt, var Bordet dækket paa den store Græsplæne midt for Slottet ved Begyndelsen af Kastaniealleen. Solen sank allerede ned bag St. Cucufaskoven — Kastaniernes Skygger blev længere og længere. Men der var i Aften mange, glade Gæster, og de følte ingen Lyst til at rejse sig saa tidligt fra Bordet. Joseph og Madame Julie Bonaparte var komne fra Mortefontaine sammen med Madame Bernadotte. Anden-Konsulen Cambacérès var ogsaa blandt de inviterede, og den ildfulde Champagne og den tørre Madeira havde sat ham i udmærket Humør og lokket ham ind paa at fortælle Historier fra sin Ungdom i Provinsen, fra Konventet og Direktorietiden, og

da han først en Gang havde begyndt, kunde han ikke holde op igen. Første-Konsulen sad med begge Armene paa Dugen og smilede fornøjet paa sin tavse Maade; de andre lo af fuld Hals. Til sidst rejste Værten sig op og rettede paa sig.

— Det bliver for sent til at lege i Aften, sagde han med et Blik paa Himlen. Lad os faa en Smule Musik — hvad siger Du, Hortense?

Mademoiselle de Beauharnais gav en Lakaj et Vink, at han skulde hente hendes Harpe fra Galleriet. Med Kaffekopperne i Haanden lejrede Selskabet sig omkring hende paa Havestole og i Græsset, der for Resten begyndte at blive fugtigt. Det mørknedes nu ogsaa mer og mer.

Edmée nærede en dyb Beundring for Hortenses Talent — hun, der selv var fuldstændig blottet for den Slags Fuldkommenheder. Hun satte sig under et Træ i nogen Afstand fra de andre og hørte andægtigt til. Ved Middagsbordet havde hun lét som den gladeste af de glade, med sin sorgløse, lidt frivole, men altid friske og intelligente Latter, hvorom Første-Konsulen med en af sine ejendommelige, hasarderede Vendinger plejede at sige, at «hele Frankrig laa i dens Klang». Nu, medens Romancens Toner, ledsagede af de spæde Harpeakkorder, klang blødt i den dæmrende, milde Aften, vuggedes ogsaa hun lidt efter lidt ind i den sentimentale Stemning, der efterhaanden overlistede hele Selskabet. Da Hortense endelig tav og satte Harpen fra sig, begyndte Gæsterne, der kort i Forvejen havde været nærved at dø af Latter over den gamle Ungkarls Languedoc-Historier, med dæmpet Stemme at samtale to og to om Ossians Poesi og Cimarosas Musik. Madame Bernadotte, som var den mest romantiske af dem alle, tiggede halvt hviskende om «en Smule Mystik», hvormed hun mente en Spøgelsehistorie.

Første-Konsulen spadserede frem og tilbage foran Façaden af Slottet med Hænderne paa Ryggen og Hagen sænket

mod Brystet. Af og til standsede han og lyttede et Øjeblik i Tavshed efter de andres Samtale. Det var især Oberst Rapp, der førte Ordet. Han havde en kolossal Fantasi og generede sig ikke for at «brodere», naar det gik an.

. . . Det var altsaa om Natten før Slaget ved Pyramiderne. Generalen havde ladet os arbejde som Slaver om Dagen, og jeg var ganske udmattet, jeg laa i mit Telt og kunde ikke sove af Træthed . . .

— Det hænder aldrig en god Soldat, afbrød Lannes overlegen paa sin bratte Maade. Du havde formodentlig lidt Hjertebanken før Affæren, kan jeg tænke.

Rapp stak Haanden indenfor sin Vest og forsøgte at se imponerende ud over sit stive Halsbind. Han var stødt, og Damerne maatte plage ham længe, før han vilde gaa videre. Godmodig som han var, gav han dog omsider Køb.

— Jeg laa altsaa i mit Telt. Det var midt om Natten, en meget mørk Nat, og jeg hørte ingen Lyd uden Hestene, der gned sig imod hverandre og vrinskede. Saa pludseligt slog Klokken tolv — tolv . . .

— O Gud! Madame Bernadotte var allerede en Besvimelse nær. Hun greb Eugène om Armen og trykkede sig tæt ind til ham — han tog hende fast om Livet.

Rapp gjorde et højtideligt Ophold; saa fortsatte han med mørk, ildevarslende Stemme:

— Og neppe har Klokken hørt op at slaa, før jeg opdager en lille, hvid Trekant, saa stor . . . saa stor . . . som Første-Konsulens Hat. Bonaparte passerede i det samme forbi. Og inde i den Trekant kan De tænke Dem — et Øje, et ildrødt Øje . . .

Rapp saa sig højtideligt, triumferende omkring. Damerne skreg op og gøs.

— Og hele Tiden vedblev det at flytte sig paa Væggen — bestandigt op og ned — det formeligt dansede for mig . . .

Nu kunde Junot ikke dy sig længere. Han brast i en Skoggerlatter. Eugène og de andre stemte i med.

— Herregud — han havde naturligvis drukket for meget af den hede, orientalske Vin! Hvem har ikke set røde Prikker flytte sig paa en Teltvæg?

— Ja, jeg har endogsaa set Væggene selv flytte sig! En ny Lattersalve.

Nu blev det Rapp for meget af det gode — han nægtede højtideligt at fortsætte sin Historie. Damerne tog hans Parti; de var indignerede paa det overnaturliges Vegne. Junot, som altid var en af de mest vantro, foreslog — med en Hentydning til en for ikke længe siden udkommen Parodi paa de moderne Spøgelseromaner — at de allesammen skulde gaa op i det «vestre Taarn» og se at faa fat i nogle Spøgelser. Slottet hed vel ikke for ingenting Malmaison — *mala mansio*. For at være nogenlunde respektabelt maatte det virkeligt have et Husspøgelse. Madame Bonaparte, der forstod at indrette alt saa fortræffeligt og tidssvarende, havde formodentlig heller ikke undladt at anskaffe dette for et Slot uundværlige Inventarium osv. osv.

Medens de saaledes blev ved at holde sig lystige over Rapps tarvelige og mislykkede Spøgelsehistorie, der ikke en Gang havde faaet nogen Slutning, var Edmée den eneste, der — fordi hun uophørligt havde fulgt Første-Konsulen med Øjnene — havde bemærket, at han ganske stille havde forladt deres Selskab og var gaaet ind i sin egen private Have og derfra formodentlig ind i sit Arbejdsværelse; ti han viste sig ikke mere igen. Det var nu ganske mørkt, og Madame Bonaparte foreslog paa sin sædvanlige forekommende og elskværdige Maade, at man skulde gaa ind i Salonen og høre paa lidt muntrere Musik og danse Spøgelsehistorierne væk.

Parrene stillede sig op paa det lange, glatte Gulv, der fik en lysende Blankhed i Skæret fra Lysekroner og Lam-

petter — Herrer og Damer paa hver sin Side. Caroline Murat stod øverst oppe, saa fulgte Hortense og de andre Damer — Haand i Haand, alle nedringede, med bare Arme, med Rosenkranse eller Guldbandeletter paa Haaret, med de højvristede Fødder strakte i Silkeskoene, med Armene løftede og med gratiøst bøjede Haandled. Lige over for dem stod Kavalererne opstillede i en lignende Række. De blanke Støvler, som var udstyrede med dinglende, forgyldte Kvaster og gik op i en Spids over Knæet eller var ombøjede med en bred, gul Krave, der naaede næsten helt ned til Ankelen, var taktfast fremstrakte lige over for Silkeskoene; de funklende Epauletter straalede i en lang lige Række ovenover Uniformernes livlige røde, blaa og hvide Farver. Dansen tog Fart, den ene Tur afløste den anden; Parrene mødtes og skiltes; der var en Summen af Latter og Konversation, en Krydsild af Blik fra leende blaa og brune Øjne, da Første-Konsulen — stille, som han var gaaet — kom ind i Salen igen.

Mademoiselle de La Feuillade dansede med Eugène de Beauharnais. De havde nyligt stillet sig op til en ny Dans, og hun stod med Ryggen mod Døren, saa at hun hverken saa eller hørte Bonaparte komme. Hun blev opmærksom paa hans Nærværelse ved at Junot, som stod paa den modsatte Side af hende, pludseligt bøjede sig frem mod hendes Kavaler:

— Men Gud, Eugène — se en Gang! Hvad kan der dog være kommet til Generalen? . . .

Hun vendte sig hurtigt om og mødte hans Blik. Kun de, der kendte ham meget nøje, kunde dømme om, hvilken Forandring hans Sindstilstand maatte have undergaaet i Løbet af den Time, han havde været borte fra Selskabet. Hele hans Ansigt var som formørket, Øjenbrynene rynkede og sammentrukne som af en heftig, fysisk Smerte, og hans Blik

var brændende og haardt. Mundens fine, bevægelige Linier vare som forstenede af en behersket og trodsig Smerte.

Han gik om bagved Rækken af de dansende — de fleste lagde neppe Mærke til ham — og hen til sin sædvanlige Plads ved Kaminen. Han satte sig ned og henvendte nogle Ord til Madame Bonaparte og sin Svigerinde Julie. Saa skød han utaalmodigt sin Stol tilbage og befalede i en kort Tone en Lakaj, som netop passerede forbi, at bringe ham en ny Kop Kaffe.

— Aa, hviskede Joséphine ængsteligt til Madame Joseph: Nu er der igen hændt noget. Jeg kender Bonaparte!

Lidt efter lidt bredte der sig ligesom en Misstemning ud over Salen. Første-Konsulen stod henne ved et af Vinduerne, der var aabent, og saa ud — han havde endnu ikke talt til nogen. Pludseligt vendte han sig om og sagde med forceret Munterhed: Jeg synes Dansen gaaer i Staa. Lad os en Gang faa «*les deux coqs*». Madame Loulou — han greb hende om Livet — De husker nok, den har vi danset saa ofte!

Edmée fulgte ham hele Tiden med sit Blik. Hvorfor kom han ikke til hende?

Hun trak sig ubemærket tilbage, ind i Madame Bonapartes Boudoir, som stødte op til den store Salon. Det var kun sparsomt oplyst fra et Par Lampetter paa Kaminen. Pludselig følte hun en Haand paa sin Skulder:

— Edmée!

Hun vendte sig hurtigt om og greb hans Haand. Hendes Øjne var fugtige.

— Hvorfor danser Du ikke?

— Fordi . . . O, min Ven, hvad er der sket? . . .

Han rystede paa Hovedet. Plag mig ikke med Spørgsmaal — ikke her, ikke nu. Og lidt efter:

— Kan Du virkelig se det paa mig?

— Om jeg kan se det paa Dig? Naar selv General Junot og Eugène straks kunde mærke det!

— Det var som Fanden! udbrød han. Skulde jeg ikke bedre kunne beherske mig!

Madame Bonaparte kom stilfærdigt ind i Værelset. Første-Konsulen sendte hende et koldt, lidt ironisk Blik; saa sagde han højt:

— Naa, Mademoiselle de La Feuillade, vil De saa spille det Parti Skak med mig, som jeg bad Dem om?

Han stillede Elfenbensbrikkerne i Orden paa Felterne, og, idet han bøjede sig frem over Bordet, sagde han dæmpet:

— Jeg véd, Du kan tie — ikke raabe op og skrige, som Damer pleje?

Hun bøjede Hovedet til et næsten umærkeligt Nik. Hun sad med Albuen mod Bordet og Panden hvilende i Haanden og flyttede en Bonde.

— Kairo har kapituleret. Ægypten . . .

Han sagde ikke mere. Hun saa op og forfærdedes over den pludselige Forvandling, hans Ansigt havde undergaaet. Det var grønblegt og Munden fortrak sig ligesom krampagtigt. Uden at sige et Ord rejste hun sig og aabnede det Vindue, ved hvilket de sad. Natteluften strømmede ind med fugtig Kølighed.

Han havde bøjet Hovedet imod Haanden — nu saa han op. Der var nu intet paafaldende ved hans Udseende uden en stærk Bleghed.

— Aa, Du forstaaer ikke, hvad dette betyder, mumlede han utaalmodigt, som om han fortrød, at han havde talt.

Jo, hun forstod ham, hun begreb og delte al hans Smerte. Ikke fordi Besiddelsen eller Tabet af Ægypten i og for sig spillede nogen overordentlig Rolle for hende; men hendes Kærlighed havde udrustet hende med en saadan ejendommelig Evne til at gennemskue hans Tanker og Anskuelser, at hun straks og ligesom instinktmæssigt opfattede,

hvilket Slag dette maatte være for ham. Det var Vejen til Orienten, som nu var stænget, til det heftigt attraaede, længe drømte Land, til Indien, Englands rige Hjerte. Det var en hel Livsplan, udtænkt i alle Detaljer allerede i de første tunge og unavnkundige Aar i Paris længe før Vendémiaire, som han, da den gunstige Lejlighed endelig meldte sig, sindrigt og energisk havde taget op og gennemført, begunstiget af et fabelagtigt Held. I Første-Konsulens frodige og iltre Fantasi havde Drømmen om Ægyptens fuldstændige Erobring og alle Konsekvenserne af denne: Syriens og Persiens Underkastelse og Englands Uddrivelse af Asien allerede været saa godt som realiserede. Trods Underhandlingerne om Konkordatet, trods Arbejdet med *Code civil*, med Ordningen af Finans- og Forvaltningsvæsenet, det italienske og tyske Felttog, havde han ikke et Øjeblik sluppet sine Planer angaaende Ægypten og Forsøgene paa at undsætte det. Nu var alle hans energiske Anstrængelser haabløst tilintetgjorte.

Første-Konsulen rejste sig for at tage Afsked med sine Gæster. Edmée saa, at flere af Herrerne, Junot, Eugène, Rapp ængsteligt spørgende betragtede ham; men ingen sagde noget, ingen vovede at spørge. Han talte med dem om ligegyldige Ting, han skæmtede endog med et Par af Damerne; men hans Blik vedblev at være lige mørkt.

Han lod Edmée gaa med de andre uden at have givet hende noget Vink om en senere Sammenkomst. Fortvivlet og modløs kom hun op paa sit Værelse.

Hun aabnede Døren til den lille, mørke Trappe i Muren og kunde da høre, hvordan han vedblev at gaa frem og tilbage nedenunder i Biblioteket — ud paa den lille Bro og videre helt ud i Haven og ind igen. Nej, hun kunde ikke holde det længere ud! Han maatte blive saa vred, han vilde; men se ham maatte hun.

Endnu havde hun ikke engang begyndt at klæde sig af. I Hast gav hun Valentine Ordre til at aflaase Dørene ud til

Korridoren, hvorpaa hun med bankende Hjerte famlede sig nedad den stejle, ubekvemme Trappe. Ellers vovede hun aldrig at forstyrre ham ved hans Arbejde — det var ham, som altid kom til hende — men nu i Aften vilde hun tage Mod til sig.

Hun blev staaende udenfor hans Dør og lyttede — hun hørte ham ikke. Saa aabnede hun Døren sagte og traadte ind.

Han stod bøjet over Arbejdsbordet midt i Værelset med begge Albuerne hvilende paa Bordet og Hovedet støttet mod Hænderne. Foran ham laa der udbredt et stort Kort, som han ivrigt studerede. Døren ud til Haven stod aaben, og til Trods for Avgustaftenens Mildhed brændte der et stort Baal i Kaminen. Edmée saa sig om; pludselig faldt det hende ind, hvor dumdristigt hun havde baaret sig ad. Hun vidste, at Bourrienne som oftest arbejdede sammen med ham om Natten; det skyldtes en ren Tilfældighed, at han ikke var her i Aften. Sagte, med bankende Hjerte nærmede hun sig til Bordet; hun, der ellers var saa hensynsløst modig, blev fejg under et bebrejdende Blik fra hans Øjne.

— Du her. Hans Stemme lød aandsfraværende. Pludselig saa han sig om og gik hen og aflaasede alle Dørene. Men, Edmée, hvad er det for et Indfald? sagde han misfornøjet.

Hun tog undseelig hans Haand, og idet hun førte den til sine Læber, mumlede hun bønfaldende som et forskræmt Barn:

— Aa, jeg beder Dig, lad mig faa Lov til at være hos Dig i Nat. Ellers faaer jeg ikke Ro. Jeg skal sidde saa stille som en Mus derhenne i Krogen, ikke sige et Ord, om Du ønsker det; men lad mig blot faa Lov at være i din Nærhed.

Han lagde begge sine Arme paa hendes Skuldre, saa

prøvende paa hende med sit skarpe, faste Blik, og, idet han holdt hende ud fra sig, sagde han:

— Du er dog en ægte Kvinde!

— Som elsker, hviskede hun. Og med en Bøjning til Siden strøg hun kærtegnende sin Kind mod hans Haand, som endnu hvilede paa hendes nøgne Skulder. Hun støttede begge sine Hænder mod hans Bryst og saa op paa ham:

— Vil Du saa tillade mig at blive her i Nat? . . .

Han smilede. For første Gang i flere Timer saa hun igen dette lyse, ømme Smil, som ellers altid plejede at byde hende Velkommen, og med et halvt undertrykt Glædesudbrud kastede hun sig til hans Bryst.

— Kvinderne er dog lykkelige! Han strøg hende over Haaret og talte sagte ligesom med sig selv. De véd ikke, hvad Daadstrang og Ærgerrighed og Arbejdskval vil sige. Naar Du blot har mig, er Du tilfreds.

— Tilfreds? . . . Hun bøjede Hovedet tilbage, og med lukkede Øjne og et Smil saa hemmelighedsfuldt straalende, saa sublimt i sin fanatiske Hengivelse, at han uvilkaarligt drog et Suk ved Synet deraf, hviskede hun: Naar jeg har Dig, er jeg lykkelig.

Han sluttede hende varmt i sine Arme. Jeg troer, at det, som gør Dig saa bedaarende, Edmée, er din mærkværdige Evne til at leve blot i Nuet. For Dig eksisterer ikke Fortid, ikke Fremtid — dit Liv koncentrerer sig altid i det nærværende Minut.

— Ja. Hun saa glad op. Er det da ikke godt?

— Jo, det er godt; ti derfor er der Hvile hos Dig, som hos ingen anden.

Hun hørte neppe, hvad han sagde. Tæt trykket ind til ham hviskede hun lidenskabeligt:

— Om Jorden styrtede sammen under mine Fødder, om Himlen brast over mit Hoved — naar blot jeg havde Dig, vilde jeg ikke føle det!

— Og, hvis Du ikke havde mig længere? . . .

Hun smilede op til ham med et ejendommeligt klart og fast Smil, som han siden ofte mindedes:

— Døden ligger i vor højre Haand, véd Du vel.

— Og Du, som er Livet selv, Du skulde ikke frygte for Døden? . . .

Hun saa stift frem for sig — forbi hans Ansigt — Øjnene var en Smule sammenknebne. Jeg synes ofte — nej, ikke ofte; ti jeg tænker ikke tidt derpaa; men af og til tænker jeg, at det dog maa være vor største Sorg, at vi alle skal dø, Du og jeg.

Han saa opmærksomt, forskende paa hende, saa tog han lempeligt hendes bløde, varme Haand og førte den til sine Læber.

— Kom Edmée. Du har Ret. Saa længe Livet med dets Arbejde og dets Vanskeligheder endnu ligger for os, har det egentlig ingen Nød.

De gik et Par Gange i Tavshed op og ned i det store Værelse — han havde lagt Armen om hendes Skuldre. Og paa Udtrykket i hans Ansigt kunde hun se, hvordan han lidt efter lidt gled tilbage i sine tidligere Tanker.

Pludseligt begyndte han at tale — i Begyndelsen dæmpet og langsomt, som om Tankerne havde vanskeligt ved at klare sig til Ord, derpaa hurtigere og højere, indtil hans Tale blev en brusende, lidenskabelig Strøm af Ord, og hans Ungdoms mægtige Luftslot — Aleksandertoget til Indien — steg endnu en Gang frem for deres Sjæle: pragtfuldt, skinnende farverigt, logisk fast i sin indre Bygning, vidtstrakt som en Himmelhvælving, uendeligt i sine Perspektiver. Han talte længe; til sidst tav han igen, pludseligt som han havde begyndt.

— Hvorfor skal nu denne Modgang times mig — nu, da Verden begynder at brede sig ud for mit Blik, da Livet

gennem Dig har antaget andre og rigere Farver? Det er et daarligt Varsel for min Manddom, dette Uheld i Ægypten.

Og ligesom greben af en Tanke gjorde han hurtigt, uvilkaarligt Korsets Tegn for sig.

Et Par Gange gik han uroligt op og ned med bøjet Hoved og Hagen sænket mod Brystet. Saa rettede han sig, stampede heftigt med Foden et Par Gange i Gulvet og blev staaende foran den Dør, der førte ind til Konsejlssalen. I et af Dørens Felter var der malet to Hjelme og nedenunder stod som Indskrift: *grec — chevaleresque.*

Han blev staaende et Øjeblik foran den, drejede sig saa hurtigt om paa Hælen og gik hen til Edmée, der var sunket ned paa Sofaen ved Væggen, hvorfra hun fulgte ham med Øjnene.

— «Græsk — ridderlig!» Ikke sandt Edmée — han talte med sin almindelige, let ironiske Hverdagsstemme — jeg er alt andet? Lad os nu indvinde det tabte! Du er jo skøn som en Dag, min Dronning. Han bøjede sig ned og kyssede hende paa Halsen under Øret.

Edmée sad med nedslagne Øjne og rørte sig ikke. Hun, som ellers glædede sig over hans Kærtegn, som levede af dem, som en Blomst af Solskin, hun følte nu pludselig et smerteligt Stik ved dette lette, hede Kys.

— Du er herlig, herlig er Du! Hvor har jeg dog haft mine Øjne i Aften? Han holdt hende ud fra sig og lod sine Hænder glide ned ad hendes blottede Hals og de let skælvende Arme: Paa én Gang fyrstelig og berusende! Han bøjede det ene Knæ og lagde sit Hoved ind til hendes Barm — det korte Liv var næsten kun tommehøjt og holdtes sammen af et smalt, gyldent Belte i Form af en Snog, hvis smaragdgnistrende Hoved hævede sig imellem de runde, hvide Bryster og bed sig fast i det smalle Smaragdhalsbaand, der hang om hendes Hals. En Dronning, en Afrodite, og hun er m i n!

Han lukkede Øjnene og smilede med Hovedet mod hendes Hjerte.

Han saa op og sagde endnu bestandig med et Smil:

— Har jeg fortalt Dig, hvad jeg hørte for nogle Dage siden? Det var ved den store Revy paa Marsmarken den 25de Messidor. Du kørte forbi i en Vogn med nogle Damer. Da pegede Soldaterne paa Dig, og jeg hørte dem sige: «Det er Første-Konsulens Dronning!» De forvekslede Dig med Joséphine. De vidste ikke, hvor rigtigt de traf.

Hun svarede ikke, trykkede kun hans Hoved ind til sig. Hun mærkede, at han dvælede ved alle disse Bagateller, blot fordi han vilde tale og glemme.

— Véd Du, hvornaar jeg elsker Dig mest, Edmée? Det gør jeg, naar jeg vaagner om Morgenen, og dit Hoved ligger paa mit Bryst, og jeg kysser dine perlemorsblaa Øjenlaag, dit Haar, der lyser i Morgensolen som Flammer og dine halv aabne, søde Læber. Jeg føler det, som om Du var den eneste Kvinde i Verden — den, der fra Skabelsens Morgen var mig bestemt — min, min . . . Naar jeg ellers har været forelsket, har jeg gerne paa en Gang skælvet og raset ved Tanken om, at nogen anden havde ejet eller kunde eje min Elskerinde. Men Dig! Den Tanke har aldrig for Alvor kunnet falde mig ind! Du er min — lige saa sikkert som mit Hoved sidder paa mine Skuldre og min Haand paa min Arm, ingen og intet kan skille os ad. Du troer undertiden, at jeg er skinsyg. Nej! Jeg kan kun ikke fordrage, at nogen rører ved Dig, at andre soler sig i dit Blik, i dit lysende Smil. Men Tanken om, at Du skulde lade nogen anden elske Dig, favne Dig . . . Aa fy, nej! Kunde den Tanke indsnige sig i min Hjerne, jeg vilde tilintetgøre den og med den mit eget Liv.

Han havde lidt efter lidt talt sig varm, ja i heftig Ekstase ved Beskuelse af sin elskedes Skønhed. For nogle Øjeblikke havde han glemt sin Ærgerrighed, sin Sorg,

Ægypten. Edmée saa ham ind i Øjnene, og hun læste der, at nu — i dette hellige Nu — elskede han hende fuldt og helt. Hun forstod ham saa godt, hver Omskiftelse i hans Sjæl, hvert Spring i hans Tanke. Aldrig havde hun været ham saa nær som i denne Nat.

Lysene i Armstagerne paa Bordet flammede pludseligt op og brændte saa langsomt og osende ned i deres Piber. De sad tavse og ventede, indtil det blev ganske mørkt.

Saa gik han hen til Vinduet og drog Gardinet en Smule til Side. En klar, bred Maanestraale faldt skraat ind over Gulvet og oplyste Værelset halvt. De hvide Papirer paa hans Skrivebord sugede den til sig i lyseblaa Fortoninger.

Han blev staaende et Øjeblik ved Vinduet og saa ud. Og idet hans Tanke, der et kort Minut havde fundet Glemselens Hvile, atter ved hvert nyt Indtryk vendte sig mod dette fjerne, stolte Rige, som han havde ejet og tabt, sagde han med dæmpet Stemme:

— I dette Øjeblik skinner Maanen paa Ørkenen og paa Kairos Minareter, med samme Ligegyldighed og med samme Klarhed, som den Gang vi plantede den trefarvede Fane i Sandet. Sand, Maaneskin og Drømme — saaledes har det været i tusinde Aar, saaledes vil det vedblive at være i tusinde Aar endnu! Er det ikke til at fortvivle over, hvor afmægtig man er, naar man kun er Menneske!

Om Morgenen kom Oberst Rapp og General Junot ridende til Malmaison; ingen af dem havde kunnet finde Ro, før de havde erfaret Grunden til Generalens Misstemning i Gaar. I Platanalléen, der førte op til Slotsgaarden, mødte de Første-Konsulen til Hest, kun fulgt af sin Staldmester Jardin.

— Jeg er lige redet ud, sagde Bonaparte, og har mest Lyst til at ride mig en Tur. Har De Lyst til at følge med, mine Herrer?

Han vendte sin Hest, og, uden at afvente deres Svar, gav han Jardin Ordre til at blive hjemme. Saa red de den modsatte Vej — gennem Parken — og slog ind paa den bakkede, stenede Vej til Bougival.

Saa længe de vare indenfor Synsvidde fra Slottet, red de i Skridtgang, dog uden at tale sammen. Junot og Rapp vidste, at naar deres General saa ud, som han gjorde nu, var det bedst ikke at aabne sin Mund. Saa mørk som i Dag havde de sjælden set hans Pande, og hans Mund var fast sammenpresset med dette Udtryk af kold, ubøjelig Bestemthed, der altid virkede skræmmende og forstenende paa hans Omgivelser.

Men neppe havde de passeret Parkleddene, førend Første-Konsulen huggede Sporerne i Siden paa sin Hest; de andre fulgte efter, og i den klare Sommermorgen satte de alle tre afsted i strakt Karrière, med Solen paa Ryggen. Hestenes Hovslag lød muntert og taktfast mod den tørre, stenede Jord.

I over en Time red de i fuldstændig Tavshed. Solen steg højere op paa Himlen, Hestene var badede i Sved, og baade Junot og Rapp, der var komne direkte fra Paris, begyndte at føle Sult og Træthed.

De var naaede ind i Skoven under Træernes Skygge. Hestene slog atter over i Skridt, deres Hovslag hørtes neppe mod den fugtige Mosbund. Da tog Junot Mod til sig: Naa, General, hvad er der i Vejen? Fortæl det kun til os, Deres Venner! De véd, at enten det gælder Landet eller Dem personligt — Rapp og jeg er altid rede til at gaa i Ilden.

Bonaparte stansede sin Hest med et Ryk. De holdt oppe paa en høj, jævntskraanende Banke, hvorfra man gen-

nem en Lysning i Skoven havde en vidtstrakt Udsigt. Han saa ikke paa sine tvende Ledsagere; med et mørkt, forgræmmet Udtryk under de sammentrukne Bryn kastede han et Blik ud over Landskabet. Pludselig vendte han langsomt Hovedet om mod Kammeraterne og sagde tøvende med lav, ligesom udslukt Stemme:

— Vi har tabt Ægypten.

Med et Udraab jog Junot sin Hest ind paa hans og greb efter hans Haand.

— Ægypten! Aa, min Gud, min Gud! — Det lød næsten som en Hulken.

Rapp holdt ogsaa stille. Han havde ladet Hovedet synke, overvældet af sin egen og de andres første modløse Smerte. Ægypten — deres Drømmes, deres Minders, deres Farers og Sejres underfulde Land! Han vidste, at Bonaparte maatte føle Tabet af Ægypten, som om han havde tabt et Stykke af sin egen Sjæl.

— Jeg har egentlig aldrig troet, at vi vilde beholde det, siden vi mistede Kléber, sagde han nedslaaet.

— At ogsaa Desaix og Davoust skulde forlade det efter den forbandede Konvention i El-Arisch, udbrød Bonaparte. Havde jeg blot haft dem der — det skulde aldrig være hændt! Men Menou er en Kryster, et gammelt Faarehoved, en . . . Han drev sin Ridepisk igennem Luften med en saadan Kraft, at hans Hest forskrækket gjorde et Spring til Siden. Aa, mine Venner, raabte han bittert — I véd, hvad Ægypten var for mig! For Republiken, tilføjede han langsommere.

Han begyndte paa en detaljeret Fremstilling af, hvad der var sket siden Englændernes Landgang i Marts. Han dvælede ved Uenigheden mellem Generalerne, ved Menous Ubesluttethed og Misgreb og endte med at fortælle dem Nyheden om Belliards Kapitulation i Kairo. Menou sidder nu indesluttet i Aleksandria — han holder sig endnu og

forsøger paa ved sit Stivsind at bøde paa sin Dumhed. Som om det kunde hjælpe! Det er besynderligt — de er alle saa Fandens tapre og dygtige, naar det gælder at føre en Brigade eller, hvis det kommer højt, en Division; men bære Ansvaret for en hel Armé er der ingen af dem, der kan! Bare jeg vender Ryggen til, saa gaaer det hele Pokker i Vold.

De andre svarede ikke. Junot bøjede sig ned og klappede sin Hest paa Halsen.

— Nu er altsaa den Vej til England lukket! sukkede han. Det bliver Deres Sag, General, at finde en anden.

— Ja, det bliver min Sag at finde en anden, gentog Bonaparte heftigt, paa en Gang stolt og bittert. Det var min Sag at erobre Ægypten for at Kléber skulde spille Effen og Ueffen om det og Menou sætte det overstyr.

De begyndte sagte at ride gennem Skoven i Retning af Landevejen, hver især optaget af sine egne Tanker.

— Aa, naar jeg tænker paa vort Hovedkvarter i Ezbekyeh! sukkede Rapp henvendt til Junot. Vi havde dog mange glade Timer der nede i Kairo!

De havde nu naaet Enden af Skoven. Nede fra Landevejen hørtes en ung Piges Latter — den lød skarpt og skingert gennem Stilheden, og Officererne saa mekanisk efter hende, idet hun forsvandt ridende paa sit Æsel mellem to uhyre Kurve nede ved en Omdrejning af Vejen. Saa udbrød Bonaparte pludselig højt og med rasende Bitterhed, idet han afbrød en lang Tankerække:

— Jeg skulde aldrig have opgivet St. Jean d'Acre, aldrig!

Med et Kast af Hovedet, som om han endelig med Magt vilde afryste disse pinlige Tanker, tvang han sin Hest tilbage og satte i et vældigt Spring over det brede Dige, der skilte Skoven fra Landevejen. Junot og Rapp gjorde det samme og fulgte i langsommere Ridt bagefter. De vidste,

at deres udmattede Dyr ikke længere kunde følge Trop med hans. Det var en af de andalusiske Racehingste, som Carl IV for et Aar siden egenhændigt havde udvalgt til ham i Stutterierne i Aranjuez. Første-Konsulen havde i sin Tid været stolt af Bourbonens kongelige Gave — nu red han det ædle Dyr, som det kunde været en ganske almindelig Krikke, uden Tanke eller Sans for den Glæde, det en Gang havde voldt ham.

XIX.

«On regarde toutes choses au travers d'un voile doré qui les rend brillantes et légères. Peu à peu, ce voile s'épaissit en avançant jusqu'à ce qu'il devienne à peu près noir».

NAPOLÉON.

Il est si facile de se faire avec ses propres réflexions un mal irréparable.

Mme DE STAEL.

Nogle Dage efter Nationalfesten den 1. Vendémiaire Aar X (allerede et Par Uger før var de vendte tilbage fra Malmaison) bad Madame Junot, som befandt sig i sit første Svangerskab og gerne vilde have Selskab, da hun i disse sidste Maaneder ikke mere færdedes saa meget ude i den store Verden, Mademoiselle de La Feuillade om at blive en hel Dag hos dem i Hotel de Montesquiou og følges med dem om Aftenen i *Théâtre de la République (Comédie Française)* for at se Talma i hans berømte Rolle som Orestes i «Andromaque». Generalen havde ikke haft Tid til at følge med dem derhen, og hele første Akt var omtrent forbi, da han endelig kom. Junots Hustru bemærkede straks, at han med paafaldende Venlighed og Fortrolighed hilste en ung Dame, hvis ejendommelige, vindende Ydre Edmée og hun allerede

havde beundret, og som sad i den Loge, der stødte op til deres.

— Kender Du hende? Hvem er hun? Madame Junot trak sin Mand let i Armen.

— Det er Pauline — «Bellilote»! Du véd nok, vor lille Suveræn i Orienten. Han lo.

Edmée havde hørt baade Spørgsmaalet og Svaret; hun forstod straks, hvem Talen var om. Hun følte, at hun blev rød, og for at skjule det satte hun hurtigt Lorgnetten for Øjnene og vendte sig til en anden Side. Saa meget bevandret i de sidste Aars Skandalehistorier var hun naturligvis, at hun ofte nok havde hørt Tale om Madame Pauline Fourès — Bonaparte selv havde endog et Par Gange løseligt hentydet til hende og deres Forhold i Ægypten: den eneste Liaison, han nogensinde havde vedkendt sig offentlig. Men for Resten havde hun ikke tænkt videre paa hende; hun havde dannet sig den Forestilling, at hun nærmest maatte have været en smuk, koket, men meget tarvelig lille Dame, der ved sin franske Munterhed og sin Smule evropæisk Elegance havde gjort Furore i Kairo og derigennem trukket Bonaparte ligesom flere andre unge Officerer til sig. Nu saa hun pludseligt for sine Øjne en bedaarende, frisk Blondine med et godmodigt, koket Smil og et Par ikke meget sjælfulde, men store og straalende blaa Øjne, gratiøst draperet i et prægtigt, hvidt Kachemirssjal.

Under den øvrige Del af Forestillingen glemte hun baade Orestes og «Andromaque» for at iagttage Damen i Logen ved Siden af. Hvorfor er hun i Paris? spurgte hun sig selv med en ubehagelig, nervøs Fornemmelse, som hun aldrig før havde kendt. Véd han det? Har de mødtes? . . . Det ene Spørgsmaal dukkede op efter det andet.

Efter Skuespillets Slutning skulde Junot køre til Tuilerierne, hvorhen Første-Konsulen havde ladet ham kalde. Damerne lovede at vente paa ham med Te — trods den

korte Afstand mellem Rue de Verneuil og Rue du Bac havde Laure af Madame de Châteauneuf udbedt sig, at Edmée maatte blive Natten over.

Kammerjomfruen serverede dem Forfriskninger og Frugter inde i Madame Junots Kabinet. Der var ingen Gæster, som der ellers plejede at være efter Teatertid, og de to Veninder satte sig mageligt til Rette i Lænestolene, hver paa sin Side af Kaminen. De kom godt ud af det sammen, og havde altid paa Damers overfladisk fortrolige Maade en hel Mængde Ting at tale om; Madame Junots satiriske, kvikke, og dog som oftest godmodige Udfald morede altid den af Naturen saa glade Edmée.

Efter at de en passende Tid havde opholdt sig over Madame Hamelins Toilette og Madame Leclercs tjenstgørende Kavaler, over Talmas Spil og Mademoiselle Mars' Kustyme, over Kardinal Consalvi og Udsigterne til Konkordatet, gik Værtinden endelig løs paa Aftenens Begivenhed: «Pauline».

Madame Junot havde naturligvis ligesom de fleste af deres Kres baade om Foraaret — de faa Gange, man havde haft Lejlighed til at se Første-Konsulen sammen med Damer i Selskabslivet — og navnlig nu i Sommer paa Malmaison, lagt Mærke til, at han aabenlyst foretrak Mademoiselle de La Feuillade for andre Damer i sin Omgivelse. Men netop det, at han gjorde det saa aabent, forvirrede og vildledte baade hende og alle de andre, der ikke kunde lade være med at interessere sig for noget saa statsvigtigt som General Bonapartes Hjerteanliggender. Hendes Takt og virkelige Finfølelse forbød hende at tale med Edmée derom; men hun havde adskillige Gange bragt Sagen paa Bane overfor andre og nu og da prøvet paa at udfritte sin Mand, der kendte Bonaparte saa godt, og om hvem hun desuden vidste, at han var en god Iagttager. Men, hvad enten nu Generalen i Virkeligheden ikke vidste, hvordan det hængte sammen, eller han maaske ikke havde Lyst til eller ansaa det for

raadeligt at udtale sig derom — han undveg systematisk alle hendes Spørgsmaal og forsikrede leende, at hun altid gjorde bedst i kun at lide paa sine egne skarpe Øjne. Nu opdagede Laurette pludseligt — takket være det uventede Møde med Madame Fourès — en udmærket Lejlighed til at «sondere» Veninden og samtidig benyttede hun den til med sin større Verdenserfaring indirekte at advare hende, for saa vidt hun skulde have lagt mere i Første-Konsulens Galanterier, end de efter hendes Mening var værd.

— Lagde Du rigtigt Mærke til hende, Edmée? Nogen egentlig Dame er hun nu ikke — men det har jeg for Resten heller aldrig hørt nogen paastaa! Hun smilede overlegent. Man kan straks se paa hende, at hun ikke har Begreb om det gode Selskab — hvad synes Du?

— Jeg synes, at hun er meget smuk, svarede Edmée ukunstlet. Hun var paa samme Tid ængstelig og glad over, at Laure begyndte at tale om hende. Selv havde hun ikke kunnet formaa sig til at gøre noget Spørgsmaal hende angaaende — dels fandt hun, at det var under hendes Værdighed, dels havde hun en bestemt Fornemmelse af, at han ikke vilde synes om det.

— Smuk! Ja naturligvis er hun smuk. Hvorfor troede Du ellers, han havde brudt sig om hende? Laurette lo muntert — Edmées rolige Tone og Smil havde fuldstændig helbredet hende for enhver Mistanke. Aa, det er nøjagtig Historien om David og Bathseba om igen! Han sendte Manden, den skikkelige, sølle Fourès ud i Ørkenen eller i Gabet paa de engelske Korsarer — jeg husker ikke rigtigt hvilket, og det kan jo ogsaa være det samme. Og saa kan Du selv tænke Dig til Resten!

Mademoiselle de La Feuillade trak sig langt tilbage i Skyggen bag Kaminen, ved hvilken hun sad. Hun lo ogsaa ligesom Veninden, men Klangen i hendes Latter var ikke

naturlig. Uvilkaarligt kom hun til at tænke paa hans Ord: Châteauneuf — aa ham skaffer vi vel af Vejen!

— Junot paastaaer, at Generalen var aldeles forgabet i hende, saa længe det varede. Gud véd — Madame Junot stak sin guldbroderede Taaspids frem og betragtede den eftertænksomt med Hovedet paa Siden — Gud véd, hvad det betyder, at hun nu er her?

Edmée rejste sig hurtigt. Laurette, Du maa undskylde mig; men jeg er virkelig saa træt i Aften . . .

Aa, Passiar! Laurette trak hende ned i Stolen igen. Om jeg var træt — hun kastede et Blik paa sin Figur — det lod sig høre — men en ung Pige som Du! Og nu sidder vi jo saa hyggeligt — Klokken er ikke mere end lidt over tolv. Lad os nu vente, til Junot kommer hjem, som vi lovede, saa kan han maaske fortælle os noget nyt.

— Hvilket nyt? Du er da skrækkelig nysgerrig, sagde Edmée med et Forsøg paa at være spøgefuld.

— Om Pauline mener jeg — hun er jo Øjeblikkets Samtaleæmne! Men Du interesserer Dig ikke rigtigt for Første-Konsulen saadan som vi andre, det har jeg altid sagt, tilføjede hun en Smule maliciøst.

Edmée blev siddende. Efter dette kunde hun naturligvis ikke komme afsted med at gaa.

Henimod Klokken et kom Generalen hjem. Han saa lidt forlegen ud, da hans Kone straks som den naturligste Ting af Verden i Edmées Nærværelse begyndte at spørge ham ud om Madame Fourès og han sendte hende et betydende Sideblik, før han bestemte sig til at svare. Hun sad imidlertid ganske rolig med nedslagne Øjne og legede med Frynserne paa Dugen.

— Naa, min Ven? Aa, Du har Betænkeligheder, fordi her er en ung Pige tilstede! Men Gud, det er da en ganske almindelig Intrige — saadan en Historie har Edmée saamænd hørt før! Hverken hun eller jeg forlanger jo, at Du skal

gaa i Detaljer — Vorherre bevare os! Og hun slog muntert og koket ud med begge Hænderne.

— Ja, hvad vil Du, jeg skal fortælle? Jeg har jo fortalt Dig alt, hvad jeg véd om Sagen. Det ser ud, som om hun har haft det haardt, den stakkels lille «Bellilote», og gennemgaaet mange Viderværdigheder, inden hun endelig er havnet her. Duroc har fortalt mig, at det er lykkedes hende at faa sendt et Brev til Første-Konsulen, og nu haaber jeg, han sørger godt for hende paa en eller anden Maade.

Edmée led forfærdeligt under denne Samtale. Hun kunde høre det paa Junots Stemme og se det paa de stjaalne, halvt medlidende Blik han tilkastede hende, at han ikke vilde sige alt, hvad han vidste, at han maaske ikke vovede det. Aa, hun vilde jo intet vide om denne Kvinde! Om ingen af dem, hvis Navne en Gang havde været knyttede til General Bonapartes. Hun vidste nok, at de fleste af dem endnu levede, det voldte hende slet ingen Bekymring; hvad kunde de stakkels Væsner vel gøre hende, «Dronningen», som han selv havde kaldt hende? Men noget andet var det, at man viste hende dem, at man paatvang hende Detaljer angaaende deres Liv og opskræmmede hendes Indbildningskraft, hendes Skinsyge! Aa, denne smaalige, lurende Skinsyge, der maa findes i enhver Kvindes Hjerte, der en Gang uigenkaldelig har givet sig selv bort — hun havde aldrig før kendt den, hun vilde ikke besudles af den! Hun vidste jo, at ingen, ikke Joséphine engang, nogensinde havde staaet ham saa nær, som hun; men alene det at sammenligne sig selv med andre, at veje hans Kærlighed til hende mod den, han havde skænket andre, kunde skænke andre — det føltes allerede som en ulidelig Ydmygelse. Hun havde ikke forlangt noget Kendskab til hans Fortid, hvorfor paatvang man hende da brutalt et saadant? Og desuden alle disse Tanker, som hun ydmygede sig ved at tænke. Hun følte instinktmæssigt, at hvis der i Forholdet mellem hende og den Mand, hun elskede,

blev indført en tredie — en Rival — hvis hun blev tvungen til at føle Skinsyge, saa var hun derigennem og fra den Stund fortabt; da vilde hun ikke mere føle sig selv som «Dronningen», den enestaaende, den uerstattelige, den eneste; men som Mætressen — en af de mange, Efterfølgersken, som selv var dømt til at have Efterfølgersker. Ifald den ubegrænsede Tillid til hendes egen Magt og hans Kærlighed — til dette, som fra Begyndelsen af havde været Hjørnestenen i deres Forhold: den Følelse, de begge havde haft af at være Undtagelsesmennesker og at staa i et Undtagelsesforhold — hvis den rokkedes, saa var alt forbi. Derfor værgede hun for sig til det yderste, derfor vilde hun tilstoppe sine Øren og Øjne; ti hun vilde, hun maatte bevare sin selvsikre, overmodige Tro i Fred; den var efterhaanden bleven hendes Religion og hendes hele Væsens *raison d'être.* Uden den vilde hun være rodløs.

Hendes Stolthed hjalp hende til overfor disse fremmede Mennesker at skjule den nervøse, nagende Smerte, som søndersled hendes Sjæl i disse Minutter, mens hun hørte deres Ord, læste deres Blikke og snarere følte end tænkte sine egne Tanker. Hun rejste sig langsomt, bleg og stille, og gik værdigt — ja hun havde endda Aandsnærværelse nok til at lade, som hun undertrykte en Gaben — hen i den anden Ende af Værelset, hvor hun rent mekanisk gav sig til at blade i Modejournalerne paa Bordet. Da paatrængte den Tanke sig hende med et: men hvorfor nu? Hvorfor netop nu — for denne Kvindes Skyld? Er ikke Joséphine farligere, og hun har aldrig fremkaldt denne Tanke hos mig? Har jeg ikke set Paris' skønneste Kvinder flokkes om ham og trygle ham om et Smil, om et Blik? Hvorfor? Edmée vidste ikke, at det sker i enhver Kvindes Liv, naar hun i sin Elskov har naaet det skæbnesvangre Stadium, at hele hendes Sjæls Optagethed, alle hendes Tilværelses Traade lidt efter lidt har samlet sig i én — et Menneske med

vekslende Stemninger og uberegneligt Blod, at der da en Dag tidligere eller senere uundgaaeligt maa komme en Krise, da Tvivlen rokker Troen, da den, der i sin stolte Sejersglæde ikke har vidst, hvad Kamp vil sige, faaer stillet Valget imellem at kæmpe med alle Vaaben — fine og grove — eller helt at nedlægge dem; da hun ikke engang i sit eget Indre finder Fred for den stolte Kærlighed, der nylig trodsede alt og var sig selv nok. Da det gælder om enten klogt at indregistrere den under en eller anden af Samfundets givne Rubriker, skaffe sin Kærlighed et udvortes Rygstød, da den indre Nerve ikke længere er stærk nok til alene at holde den oppe — eller at resignere, tage Livet, som det føjer sig, og saaledes som andres Villie former det for en. Og i begge disse Tilfælde bliver den store, stolte Eros sig selv utro, Fortryllelsen er forsvundet, den kommer ikke mere igen. Denne Krise var nu kommet for Edmée. En ubetydelig ydre Aarsag, maaske en blot Indbildning, som for et Par Maaneder siden ikke i ringeste Maade vilde have ængstet hende, havde fremkaldt den. Hun havde tabt sit eget Selv, var gaaet op i ham som Personlighed og aandeligt Væsen, hendes Sjæl havde kun Fodfæste i ham — nu var Krisen der, Tvivlen var vakt, Hjørnestenen rokket!

Madame Junot havde ikke set hendes Gaben eller lod i hvert Fald, som om hun ikke havde bemærket den. Hendes Nysgerrighed var vakt, det var længe siden, hendes letbevægelige Fantasi havde haft noget saa interessant at tumle med. Da Edmée gik hen i den anden Ende af Værelset, benyttede hun straks Lejligheden til at optage et rigtig skarpt og detaljeret Krydsforhør over sin Mand.

Edmée, hvis Hørelse i dette Øjeblik var pinligt skærpet, hørte tiltrods for Afstanden, og uagtet de talte dæmpet, næsten hvert Ord af deres Samtale. Nu kunde hun ikke udholde denne Tortur længere — hun maatte have en Ende derpaa, hun vilde gaa hen og sige dem Godnat, hun be-

høvede ikke længere af Høflighed at tvinge sig til at høre paa alle disse ulidelige, intime Historier. Og dog blev hun staaende som fastnaglet, hvor hun stod — lyttede og hørte!

Da hun langt om længe vendte sig og gik et Par Skridt over Gulvet, hviskede Laure med komisk Forfærdelse i sine store Øjne:

— Hun har altsaa allerede faaet Adgang til Tuilerierne, siger Du? Saa tør man vel vente et formeligt Drama! Du skal se, tilføjede hun med undertrykt Latter, det betyder noget! Han har ikke helt glemt «Bellilotes» smaa Yndigheder.

Junot strøg sig om Hagen uden at svare. Edmée saa, idet hun nærmede sig til dem, hans undertrykte, meget sigende Smil.

— Aa, Edmée, Du maa virkelig undskylde . . . Du ser frygtelig søvnig ud, din lille Stakkel! Det er ogsaa rigtig tankeløst af mig; men overfor saa gode Venner behøver man jo ikke at genere sig, og naar jeg kan spørge nyt fra Tuilerierne, saa glemmer jeg alt andet. Og dette er virkelig vigtigt — statsvigtigt endogsaa! tilføjede hun spøgende paa sin lette, indtagende Maade.

— Alle Damer er dog af ét Stykke, sagde Junot leende. Blot de troer at have Færten af en Intrige! . . .

Endelig slap Edmée da ind paa sit Soveværelse, og nu overvældedes hun af den pinlige Spænding, hun flere Timer havde levet i. Hun vinkede til Kammerpigen, at hun skulde gaa, og med Hænderne for Øjnene kastede hun sig ned paa Sengen i et voldsomt, krampagtigt Anfald af Graad.

Men det varede ikke længe. Hun rejste sig op, badede sine Øjne og sit Ansigt, og lidt efter lidt følte hun sin Besindelse vende tilbage. Hun trøstede sig med alle de Fornuftgrunde, hun kunde finde. Hun sagde sig selv, at han for sin Æres Skyld ikke helt kunde forlade den stakkels Kvinde, som han en Gang havde tvunget til at ofre Rygte

og Fremtid for hans Skyld, at han vilde blive nødt til at tale personligt med hende, at han ikke kunde overlade denne Sag i fremmede Hænder osv. osv. Men, hvad hun saa end tænkte, atter og atter vendte denne skæbnesvangre, ydmygende Sammenligning tilbage og paatvang sig hendes Bevidsthed. Hun, der saa stolt havde baaret sin ejendommelige Særstilling blandt Kvinder; hun, som i sine egne Øjne — og derfor vel ogsaa i hans — saa længe havde været den eneste: den jomfruelige, altid nye Elskerinde, den højbaarne, jævnbyrdige Brud, der i sit guddommelige Overmod stolt som en Dronning var gaaet Samfundsordenen i Forkøbet og havde foregrebet Livets Ret — hun følte sig pludselig fornedret, sænket i Skarnet gennem de Berøringspunkter, som hun, ved at ræsonnere over hans Stilling til denne anden Kvinde, uvilkaarligt fandt mellem sig og hende.

— Jeg er syg, sagde hun utaalmodigt til sig selv. Hvis jeg var sund og rask, som jeg plejer at være, vilde jeg ikke ofre denne Begivenhed en Tanke . . . Hvis hun blot havde været saa gammel som Madame Bonaparte, hvis jeg blot havde set dem sammen — jeg vilde ikke have brudt mig om det.

Hun gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet med Hænderne trykkede mod Tindingerne. Paa Vejen forbi Spejlet kom hun til at kaste et Blik i dette og blev selv forfærdet over det brændende, forvirrede Blik i sine ellers saa klare Øjne.

— Aa, hvorfor er jeg ikke hos ham i Nat! mumlede hun og vred sine Hænder. Hun stødte Vinduet op og bøjede sig langt ud over Karmen. Natten var kølig og mørk.

Den friske Luft gjorde hende godt. Med Anspændelse af al sin Villiekraft forsøgte hun endelig at samle sig. Hun lukkede Vinduet og begyndte at klæde sig af.

— I Morgen skal jeg se ham, sagde hun til sig selv.

Han skal ikke åne noget om dette. Han vilde foragte mig. Hun studsede ved dette Ord — det havde hun aldrig før anvendt paa sig selv.

Udmattet sov hun ind hen paa Morgenen. Da hun vaagnede, skinnede Solen ind i Værelset. Madame Junot stod ved hendes Seng og trak hende i Haaret.

— Men, Edmée — det er jo snart Middag; hvad tænker Du paa? Her er Bud fra Madame Germon, som forgæves har søgt Dig hjemme hos Dig selv. Det er noget om din Dragt til Middagen i Dag . . . Og glem ikke, at vi har lovet Duroc at se Revyen i Dag fra hans Vindue . . .

Edmée klædte sig paa med Valentines Hjælp — Solen og den friske Luft gjorde hende godt, hun følte sig næsten rask igen. Derpaa tog hun med Madame Junot og et Par andre Damer hen til Revyen i Tuilerigaarden. Bonaparte saa hende, da hun — ikke mange Alen fra ham — bøjede sig ud ad Vinduet i Stueetagen; han førte Haanden op til Hatten og hilste hende med det Smil, som hun vidste var hendes.

Da hun endelig, efter at Revyen var endt, kom hjem i Rue du Bac, ventede der hende en stor Overraskelse: Louis de Châteauneuf var pludselig kommet hjem fra England. Det var Otto, der havde sendt ham med vigtige Depecher angaaende Fredsunderhandlingerne, der nu skred frem med raske Skridt — ja, efter hvad han i diplomatisk svævende Antydninger lod forstaa, næsten kunde anses for afsluttede. Straks efter sin Ankomst havde han i Forening med Talleyrand haft Avdiens hos Første-Konsulen. Efter privat Indbydelse agtede han ogsaa at deltage i Middagen i Tuilerierne — det var en *Quintidi*.

Edmée fik kun flygtig hilst paa ham nede i Salonen, hvor hun ogsaa traf Markis'en af Caulaincourt, der havde lovet at ledsage sin Guddatter til Middagen i Tuilerierne. Han skændte spøgende paa hende, fordi hun saa længe havde

ladet sig opholde af Madame Junot, og bad hende nu skynde sig at gøre Toilette.

Da Mademoiselle de La Feuillade denne Eftermiddag stod foran Spejlet og lod sig klæde paa, blev selv Valentine, som dog var saa vant til at se hende, slaaet af hendes store og ejendommelige Skønhed. Hun var en Smule blegere end sædvanligt og havde mørke Ringe under Øjnene; men selve disse Øjne vare saa bedaarende, og der var i deres Blik en ukendt tragisk Glans, saa at Kammerjomfruen paa sin tvære, ligefremme Maade pludseligt udbrød:

— Se dog ikke saadan paa mig, Mademoiselle! Mademoiselles Øjne ligner jo Madonnas derhjemme i Kapellet paa les Fougères.

Edmée lo og bøjede sig frem mod Spejlet for at betragte sig selv. Ja, der var virkelig noget i hendes Ansigt, som hun ikke kendte igen.

Kan en ny Tanke forandre et Menneske saa meget? tænkte hun bittert.

Da hun endelig — temmelig sent — mellem Markis'en af Caulaincourt og Louis de Châteauneuf traadte ind i Tuileriernes Saloner, vendte Gæsterne sig ved Lyden af hendes Navn. Som en Dronning skred hun over Gulvet, den snehvide Dragt slæbte efter hende, for første Gang i sit Liv bar hun Diamanter — i Haaret, paa Halsen og paa Armene. Da hun bøjede sig og hilste Første-Konsulen og Madame Bonaparte, sagde den spanske Gesandt, Azara til Prøjsens Udsending, Markis Lucchesini:

— Hvem vover at paastaa, at Frankrigs Adel er uddød? Mademoiselle de La Feuillade bærer jo alene det hele Versailles' Traditioner paa sine unge Skuldre.

Første-Konsulen saa paa hende. Med sit skarpe Blik opdagede han straks, at der var noget forandret i hendes Udseende — men hvad? Han vendte Hovedet og saa Louis

de Châteauneuf ved hendes Side. Der gled en Skygge over hans Ansigt.

Den Aften var Edmée de La Feuillade straalende, hun overtraf sig selv — hun var pikant, koket og førte sig med en Fyrstindes Værdighed. Hun mærkede, at baade Bonaparte og Louis iagttog hende, og stærkere, mere bevidst end nogensinde før følte hun det æggende i at være elsket af to Mænd, Spændingen ved at staa foran en overhængende Fare og en trodsig Tilfredsstillelse ved at udfordre den.

Senere paa Aftenen talte hun længe med sin Fætter. Selskabet, som var bekendt med det projekterede Ægteskab, respekterede deres *tête-à-tête* og lod dem diskret i Fred.

— Naa, det ser jo ud, som om der alligevel skulde blive noget af Partiet, hviskede Talleyrand til den gamle Caulaincourt. En Tid troede jeg, at der skulde komme Kurrer paa Traaden, han saa med en hurtig, næsten umærkelig Blinken hen i den Retning, hvor Første-Konsulen stod. Nu tjener han sine Sporer ved Freden med England, og siden gør vi ham til Ambassadør — en stoltere Ambassadrice kan Frankrig ikke ønske sig.

Edmée vendte sig til sin Fætter og saa ham frit i Øjnene, idet hun spurgte:

— Hvad tænker Du om mig, nu da Du ser mig igen?

— Det svarer jeg ikke paa. At jeg i Aften er fulgt herhen med Dig som hans Gæst, er en Svaghed, som mangen Mand af Ære vilde foragte mig for. Men . . . ja, det er jo min egen Sag, og jeg maa selv dømme i den. Men ét vil jeg sige Dig, Kusine: naar jeg, som Du ser, gør alt for at omgaaes Dig blot som en Slægtning, ja næsten kun som en bekendt, naar jeg af Hensyn til vort Navn og dit Rygte bringer større Ofre, end Du kan veje eller maale, saa maa Du i det mindste skaane mig for disse oprivende, pinagtige Forklaringer, som Du hvert Øjeblik synes at søge.

Ligger der Dig da virkelig saa megen Magt paa, hvad jeg tænker om Dig?

Hun rystede paa Hovedet og stirrede stift fremfor sig. Af og til har det forekommet mig. Men ikke nu — nu er intet af Vægt for mig.

— Hvad mener Du? sagde han skarpt.

— Aa, ingenting. Eller jeg mente maaske — hun talte meget langsomt, at mit Liv lidt efter lidt har koncentreret sig saaledes i én eneste Følelse, at alt andet . . . Hun standsede og gjorde en ubestemt, afværgende Haandbevægelse: Aa, det er mig altsammen saa ligegyldigt! Du vil maaske forstaa mig, naar jeg siger, at det af og til synes mig, som om Livet trak sig sammen og mørknede omkring mig, jeg holdes fast som af en Skruestik, jeg kan kun se fremad — i én Retning — og der ser jeg et Lys saa blændende stærkt . . . Hun smilede og lagde Haanden paa sin Pande. Hun havde mødt Bonapartes Blik.

Udtrykket i hendes Stemme var ham paafaldende. Den lød som en angstfuld Klage, som han ikke forstod, og som ikke lignede hende. Han greb hendes Haand og bøjede sig hen imod hende:

— Men, Edmée — Du er syg! Du har jo Feber igen.

— Nej, nej! Hun rejste sig, og idet hun flygtigt bøjede sig ned mod ham, hviskede hun dæmpet, næsten kærligt:

— Se ikke saadan paa mig, Louis. Man lægger Mærke til det, man taler om os . . .

Louis rødmede af Vrede og Undseelse. Han rejste sig heftigt. Hun havde Ret: det var mere end uværdigt, at han her i dette Hus og for alle disse fremmede Menneskers Øjne ikke bedre forstod at skjule sin Følelse for Første-Konsulens Elskerinde.

Edmée havde ikke gaaet mange Skridt, da Bonaparte nærmede sig hende. Under Foregivende af at ville vise

hende et Maleri i Galleriet bød han hende Armen og førte hende bort med sig.

— Hvad skal jeg tro om Dig i Aften? hviskede han med slet dulgt Heftighed. Du undgaaer at se paa mig, Du skænker din Fætter al din Opmærksomhed. Han tav og betragtede hende med et ejendommeligt Blik, hvori der laa noget som: Jeg véd nok, at det er umuligt, Du er min, han hverken kan eller vil tage Dig, men . . .

Edmée kom pludseligt til at le. Hun lo saa stærkt, at hun maatte sætte sig. Han betragtede hende med et mørkt, misbilligende Blik.

— Du er ikke Dig selv i Aften. Du véd, jeg kan ikke taale Fruentimmernykker.

Edmée holdt Viften op for Ansigtet og vedblev at le. Hun vidste ikke selv hvorfor — der var ligesom et Stænk af Selvforagt i denne Latter; men den lettede hende. Denne hans urimelige Skinsyge, hans brutale Letfornærmelighed gjorde hende i hvert Fald godt; det var, som hendes Sjæl udvidede sig efter et Tryk.

— Jeg maa tale med Dig i Aften, Edmée. Han bøjede sig ned over hende. Kan Du ikke finde en Udvej til at blive i Tuilerierne?

Hun rystede paa Hovedet: Umuligt! Jeg er her jo med min Gudfader og min Fætter.

— Ah, din Fætter — det havde jeg glemt.

Han vendte sig koldt fra hende og tog Rapp, som netop passerede forbi, under Armen og gav sig til at passiare med ham.

Edmée fortrød i næste Øjeblik, hvad hun havde sagt — hun vilde tage sine Ord tilbage, hellere udsætte sig for hvad som helst end trodse ham; men hun fandt ikke mere Lejlighed til at tale med ham. Øjeblikket var tabt. En Gang mødte hun hans Blik fra en anden Kant af Salen; men det sagde hende intet.

Laure Junot kom hen til hende. Tillad, at jeg siger Dig en Kompliment, Edmée — Du er nydelig! Madame Germon har gjort et Mesterstykke. Og Diamanterne klæder Dig! En lille Smule for tidligt efter vore gammeldags Begreber, ikke sandt? . . . Man skulde ikke se paa Dig nu, at Du var saa søvnig i Gaar Aftes. Apropos — hun bøjede sig muntert frem og hviskede — kan Du tænke Dig, at jeg har saa godt som lokket ud af Duroc, at hun kommer her i Aften — Pauline! Det er ganske vist en lidt besynderlig Tid at modtage Supplikanter paa; men Første-Konsulen er jo saa optaget . . . Hun smilede.

Edmée følte, hvordan det sortnede for hendes Øjne, hendes Hjerte ophørte næsten at slaa. Det varede kun et Par Sekunder. I næste Øjeblik rejste hun sig, bleg, men fuldstændig fattet.

— Jeg befinder mig ikke vel, Laurette . . . Det begyndte, som Du véd, allerede i Gaar Aftes. Maa jeg bede Dig gøre mig den Tjeneste at opsøge Monsieur de Caulaincourt og sige ham, at jeg helst vil hjem. Det er ogsaa paa Tiden — jeg ser, der er allerede flere, der gaar . . .

Hun vovede sig ikke til at gaa over Gulvet, saa syg følte hun sig, hun blev siddende i Vinduesfordybningen, medens Madame Junot forskrækket gik. Alle disse Mennesker, hvis Stemmer summede hende om Ørerne — det forekom hende, som om de alle gjorde hende Fortræd; i vild Angst, i en ulidelig, brændende Smerte bøjede hun sig fremad, som for at gemme sig for dem. Og hele Tiden havde hun dog en bestemt Følelse af, at hun maatte rejse sig, samle sin Energi, raabe om Hjælp, holde fast paa Tiden, der flygtede, men hun kunde ikke, hun var pludselig bleven som lammet.

Jeg er syg, tænkte hun paa en Gang med fuld Klarhed midt i sin Angst. Louis har vist Ret.

I dette Øjeblik passerede Første-Konsulen atter forbi hende. Hun rejste sig, og — uden at tænke paa de

Mennesker, der omgav dem — greb hun lynsnart hans Haand. Hun hævede sine Øjne, disse næsten sorte Øjne under Pandens lysfunklende Diamanter, op imod ham med et Udtryk saa ejendommelig ydmygt og smerteligt, at han standsede.

— Jeg kommer, mumlede hun sagte. Jeg skal komme.

Han aabnede Munden som for at svare, da i det samme Armand de Caulaincourt bestyrtet kom hen imod dem.

— Min Fader lader Dem hilse, Mademoiselle. Han er allerede færdig, han venter Dem.

Edmée hævede endnu en Gang sit Blik op mod Første-Konsulen. De saa et Øjeblik fast og ømt paa hverandre. Saa tog hun Armands Arm og gik langsomt gennem Salen. Bonaparte fulgte hende længe med Øjnene.

Edmée kom hjem i Rue du Bac og gik efter at have modtaget mange bekymrede Formaninger af Markis'en og Madame de Châteauneuf, straks op i sin egen Lejlighed. Hun lod Valentine tage Diamanterne af; men da hun vilde løse hendes Kjole op, stansede hun hende hurtigt. Hun rejste sig fra Stolen foran Spejlet.

— Jeg kan ikke blive her, Valentine, sagde hun bestemt. Bring mig min Kaabe — min store Kaabe — jeg maa afsted igen.

Pigen greb hende forskrækket i Armen. Men Mademoiselle! Det gaaer jo ikke an. Mademoiselle er syg — det er Feberen.

— Passiar! Giv mig min Kaabe. Jeg maa gaa, hører Du jo.

Det var allerede over Midnat.

— Det gaaer ikke an. Jeg maa lade Madame eller Monsieur Louis kalde . . .

Edmée stampede i Gulvet. Giv mig min Kaabe, raabte hun i fortvivlet Raseri. Aa, min Gud, nu staar hun der og spilder min dyrebare Tid!

Hun fik sin Villie. Hun næsten løb over Broen til Tuilerierne. Hun havde ingen Vanskelighed ved at slippe igennem Gitterporten — Vagten kendte tilfældigvis fra tidligere Lejligheder «den tilslørede Dame.» Uantastet lykkedes det hende at naa helt hen til Durocs Indgang.

— Jeg ønsker at tale med Medborger Duroc. Det drejer sig om noget vigtigt.

Duroc havde nyligt forladt Første-Konsulen. Han blev højst forbavset, da han genkendte Mademoiselle de La Feuillade og førte hende straks ind i sit Kabinet. Da hun slog Sløret tilbage, forfærdedes han over hendes Bleghed og hendes Øjnes sælsomme Glans.

— Hvad skal det betyde, at man ikke straks fører mig ovenpaa som sædvanligt? sagde hun utaalmodigt, febervagtigt, befalende. Jeg maa tale med Generalen.

Duroc blev forvirret. Det er umuligt, Mademoiselle. Første-Konsulen er ikke ene. Han arbejder og ønsker ikke at forstyrres.

Edmée lænede sig tungt op mod Væggen med lukkede Øjne. Han er ikke alene . . . Hvem er da hos ham? Han arbejder i Biblioteket — jeg plejer altid at gaa ind i hans Sovekammer.

— Ikke i Aften, Mademoiselle. Han talte bestemt, men han sænkede sit Blik.

— Har han befalet, at jeg ikke maa komme ind?

— Han har paabudt, at han under ingen Omstændigheder maa forstyrres.

Edmée gik hen til Duroc. Hun lagde begge sine Hænder paa hans Skuldre og saa ham fast ind i Ansigtet med store, feberglinsende Øjne.

— Svar mig — ærligt. De véd, at for mig gælder det Liv eller Død, jeg kan ikke bedrages nu. Er det hende, Madame Fourès?

Duroc veg et Skridt tilbage. Han løsnede lempelig

hendes Hænder uden at løfte sit Blik. General Bonaparte har ønsket at tale med hende, sagde han.

Edmée havde vendt sig om. Hun var pludseligt bleven stille, Glansen i hendes Øjne var som udslukt. Duroc syntes, han saa hende vakle, da hun gik hen mod Døren. Han ilede efter hende.

— Mademoiselle de La Feuillade. De gør ham Uret i Deres Tanker! sagde han alvorligt.

Hun smilede. I mine Tanker? . . . Jeg véd det ikke. Jeg kan ikke tænke mer. I fire og tyve Timer har én Tanke hærget min Hjerne — alt sammensværger sig for at gøre den til Virkelighed. Hun førte Haanden op til Hovedet. Jeg er syg — jeg har Uret. Hun blev staaende lidt og saa med stift stirrende Blik ind i Lyset, som saa hun igennem det; saa sagde hun stille, saa sagte, at han næppe kunde høre det:

— Jeg har aldrig vidst, hvad Tvivl vil sige. Jeg har kun været vant til at leve i Lys. Nu — nu er Mørket over mig!

Et Øjeblik tænkte han paa at trodse Forbudet og underrette Bonaparte om, at hun var der. Men, skønt han i sit Inderste troede, hun gjorde hans Ven Uret, hindredes han dog i sit Forsæt, dels ved visse Erindringer, der vare knyttede til Pauline, dels fordi han saa, hvor legemlig afkræftet hun var, og tænkte, at hun, naar alt kom til alt, dog havde bedst af at komme hjem og i Ro.

— Mademoiselle de La Feuillade, sagde han beroligende med broderlig Deltagelse. Lad mig ledsage Dem hjem. De er syg, her er ikke godt for Dem at være.

Hun rystede paa Hovedet. Jeg gaaer. Men De behøver ikke at følge mig, Monsieur Duroc. Jeg er saa vant til at gaa alene.

Den letbevægelige Duroc fik pludseligt Taarer i Øjnene. Hun var saa barnligt hjælpeløs i dette Øjeblik, hun sagde

det saa simpelt, saa ganske uden Tanke om at ville beklage sig over sin sælsomme Stilling. Han mindedes pludseligt den lille, vildfarne Prinsesse foran Kaminbaalet med de bare Fødder og de gennemblødte Silkesko.

Han drog hendes Arm ind under sin, og hun lod sig villieløst føre ud.

Paa hele Vejen hjem til Rue du Bac sagde hun ikke et Ord. Da han havde hjulpet hende ind gennem Havelaagen, hviskede han venligt:

— Sov vel, Mademoiselle, De trænger fremfor alt til Ro.

Hun saa op i hans Ansigt, og endnu en Gang forfærdedes han over det stive, udslukte Blik i hendes Øjne.

— Sig ham, at jeg kom, som jeg havde lovet.

I Haven mødte hun Valentine, som hele den sidste halve Time havde siddet paa Hug paa Trappen og ventet, ganske ude af sig selv af Angst.

Hun fik Edmée i Seng, og straks efter faldt hun selv i Søvn, udmattet som hun var af den lange Vagt og den udstandne Angst.

XX.

«L'adversité manquait à ma carrière» . . .
MOT DE NAPOLÉON.

«Une âme dont aucune affection était faible ou médiocre.»
Un contemporain sur Napoléon.

Le Premier Consul ordonne:
Qu'un soldat doit vaincre la douleur et la mélancholie des passions.
Ordre du jour, Floréal an X.

Da Louis de Châteauneuf efter en gennemvaaget Nat tidligt den næste Morgen kom ned i Parken, saa han noget hvidt flyde paa Dammen — det var Edmées hvide Kjole. Han kaldte paa Valentine, og de trak hende op af Vandet. De bar hende opad den gamle, brede Marmortrappe og lagde hende paa den forgyldte Seng i hendes eget Værelse.

Hun laa paa Siden med det lange, vaade Haar udslaaet over Skuldrene og Ryggen. Solen faldt ind gennem Vinduet og skinnede paa hendes hvide Dragt og paa de lueforgyldte Rokokoengle, der løftede deres Basuner mod alle fire Verdenshjørner.

Da Louis havde erfaret alt, hvad Valentine vidste, sagde

han skarpt og bydende uden at rejse sig fra sin Plads ved Sengens Hovedgærde:

— Lad Første-Konsulen kalde. Men vær stille, gør ingen Larm i Huset. Endnu maa ingen vide det, og ingen faaer Lov at komme herind. Siden skal Du sige, at min Kusine i Søvne er gaaet ud af Huset og ved et Ulykkestilfælde er faldet i Dammen. Han blev siddende stille foroverbøjet. Pludseligt hævede han Hovedet og gentog langsomt: Lad Første-Konsulen kalde — sig ham, at Mademoiselle de La Feuillade er død.

Vandet dryppede langsomt ned paa det indlagte Gulv. Han aftørrede med et Haandklæde hendes Ansigt og de blottede Arme. Hun havde ikke været død længe, maaske kun et Kvarter; hendes Ansigt var friskt, men blegt, Øjnene vare lukkede, og det saa ud, som om hun sov.

Da hørtes der hurtige Trin opad den lille Trappe, Døren blev slaaet op, og Bonaparte kom styrtende ind. Louis løftede Haanden ligesom for at paabyde Tavshed: denne Voldsomhed krænkede den døde.

— Hvad er det for et Bud, De har vovet at sende mig, Monsieur de Châteauneuf, raabte han opbragt allerede i Døren. Bag ham skimtedes Durocs blege Ansigt, der straks trak sig tilbage. Hvad har De gjort med Mademoiselle de La Feuillade?

Louis rejste sig og pegede tavs med Haanden paa Sengen. Første-Konsulen løftede begge sine Hænder til sin Pande og tumlede et Par Skridt tilbage. Louis gik sagte hen og aflaasede alle Værelsets Døre.

— Naar? sagde Bonaparte klangløst. Og i Nat, endnu efter Midnat . . .

Overvældet af Smerte kastede han sig med et dumpt Fortvivlelseskrig over den døde og med Ansigtet mod hendes kolde Hænder brast han i en voldsom Hulken.

— Det maa være sket i Morges tidligt — Louis talte

med en unaturlig Ro, hans Stemme lød barsk og haard i det stille Værelse. Hun er gaaet ud gennem Valentines Værelse ad den hemmelige Trappe, som ingen her i Huset har anet eller tænkt paa. Valentine var overtræt og sov tungt. — Ja, De kender jo Nattens Tildragelser bedre end jeg, Medborger-Konsul. Vi véd kun, at min Kusine var borte en Times Tid lige efter Midnat, og at hun syntes at være syg af Feber allerede da hun gik. Saa kom hun hjem, og Pigen fik hende i Seng — hun troede, at hun sov . . .

Louis tav. Han støttede sin Haand mod Sengestolpen og trak Vejret dybt. Et Øjeblik var hans Ansigt fortrukket af Smerte, og hans Stemme skjalv, da han igjen begyndte at tale.

— Men hun maa ubemærket være staaet op og have iført sig sine Klæder — dem, hun fandt nærmest for Haanden — sin hvide Festdragt. Stolt og stille, som hendes Væsen altid var, har hun søgt Døden — maaske i et Feberanfald, skønt jeg, som kendte hende, troer det ikke — uden at efterlade sig et skrevet Ord, uden med en Hentydning at røbe sin Hensigt. Jeg behøver ikke at forklare Dem, Medborger-Konsul, — hans Stemme voksede i Styrke — hvorfor jeg har ladet Dem kalde og har stillet Dem Ansigt til Ansigt med den døde.

Bonaparte hørte ham ikke; hans lidenskabelige Sorg havde for nogle Øjeblikke fuldstændigt overvældet ham.

Men Louis de Châteauneuf havde ingen Medlidenhed med ham. Han gik tæt hen til ham og lagde sin Haand paa hans Skulder.

— Vi er nu alene her — ingen hører os, ingen kan forstyrre os. Vi er her to Mænd, som begge have elsket denne Kvinde. En Gang har De i selvsikkert Overmod nægtet mig at staa mig til Ansvar — nu skal De svare

mig: hvad var det, der drev hende til Fortvivlelse og Død?

Bonaparte rejste sig rasende og vendte sig vildt mod ham — Louis veg tilbage for Blikket i hans Øjne. Gaa! raabte han. Gaa og lad mig være alene med hende, som jeg elskede, og som var min, som er min. Gaa! Han vinkede bydende.

Louis de Châteauneuf lagde Armene over Kors paa Brystet:

— De véd ikke, hvad De siger, General Bonaparte. Jeg er her i mit eget Hus. Min Plads er hos min døde Brud. Nu er hun min! Gennem Anger og Død blev hun min.

— Anger! Og De troer, at hendes stolte Sjæl kendte til Anger? Aa, De, som gjør Dem til af Deres Slægtskab med hende, De forstod hende ikke. Nej, i Tvivl og Fortvivlelse søgte hun Døden.

Louis gjorde et Skridt hen imod ham og sagde truende: De bedrog hende? . . .

Bonaparte løftede sine tunge Øjenlaag, og hans faste, staalblaa Blik mødte Louis'. Han rystede paa Hovedet.

— Nej. Jeg elskede hende — mere end jeg nogensinde har elsket noget andet Menneske. Han talte sørgmodigt, men fattet, og uden at behøve at gøre Vold paa sig. Jeg kan forstaa, at hun, siden jeg sidst talte med hende, har gennemgaaet en Slags Krise — hun har troet, efter hvad jeg kan skønne, at hun stod foran et Vendepunkt i vort Forhold — og hun var for stolt til at gaa paa Akkord med Livet . . .

Han tav og lod Hovedet synke, og atter faldt han ned ved hendes Seng med Hovedet mod hendes Ansigt. Store, tunge Taarer fyldte hans Øjne.

Louis tav. Han stod paa den anden Side af Sengen og holdt endnu krampagtigt sin Kusines ene Haand i sin.

Det var, som om de to Mænd endnu i Døden stredes om denne Kvinde.

— Edmée — lille Edmée, sagde han uvilkaarligt halvhøjt for sig selv. Han kom pludseligt til at tænke paa hende, saaledes som han havde set hende som Barn for mange, mange Aar siden. Og dæmpet, næsten fortroligt vedblev han:

— Jeg kan se hende, som hun maa have set ud i Morges. Stille, uden en Minut at have lukket sine store, vidtaabne Øjne, er hun staaet op af Sengen og er gaaet her igennem sit Værelse ud af Huset, og medens den Dag gryede, som hun ikke vilde se, er hun sprunget ud i Dammen. Ingen Anklage har fundet Vej over hendes Læber, ingen Klage, ingen Bebrejdelse, ingen Bøn om Tilgivelse til dem, der elskede hende . . . Her i dette Hus sagde hun for ikke længe siden til mig: «Døden kan man altid naa.» Og nu, da Livet blev hende for tungt, har hun uden Tøven søgt den Død, som laa nærmest for Haanden. Aa, Edmée — han kastede sig paa Knæ — jeg takker Gud, at Du havde Mod til at dø!

Bonaparte stod bøjet over Sengen: han havde løftet hendes Hoved op mellem begge sine Hænder og stirrede ind i det marmorblege, livløse Ansigt. Lidt efter lidt kom der i hans Øjne et nyt Udtryk ligesom af Henrykkelse — og idet han med den ene Haand varsomt strøg det vaade Haar bort fra hendes Pande, sagde han inderligt med en Stemme, hvis Klang var fast og klar:

— Hun var en Sjæl saa helstøbt som ingen anden. I Nat sagde hun til Duroc, at «Mørket kom over hende.» Han forstod det ikke — jeg forstaaer hende. Hun, der havde levet i blændende Lys — hun kunde ikke finde sig til Rette i den graa Skumring, som hun nu troede skulde komme, hun kunde ikke slaa af paa sine Fordringer, ikke resignere — hun, der havde været vant til at øse med fulde

Hænder af Lykkens rigeste Skatte. Da hun følte Mørket komme, og for hendes stolte Sjæl var den første Tvivl ensbetydende med Mørket, da lukkede hun straks, frivilligt sine Øjne til for bestandigt. Hun vilde ikke med ussel Forsigtighed, med mistænksom Frygt famle sig frem ad de Livets og Lykkens Veje, hun en Gang havde gaaet i straalende Solskin, selvsikker og overmodig som en Gudinde.

Han rettede sig op og vinkede bydende med Haanden til Louis:

— Gaa . . . gaa . . . Lad mig være alene med hende.

Louis de Châteauneuf stod et Øjeblik ubesluttet uden at bevæge sig, og deres Øjne mødtes. Saa vendte han sig langsomt bort, og slaaet af Udtrykket i dette Ansigt, som han hadede, forlod han tøvende, ligesom nødtvungent Værelset.

Et kort Sekund havde han forstaaet, at denne Mand, som saa bydende og brutalt havde knyttet hende til sig, som med sin skaanselsløse Magt over Menneskene havde vundet hendes unge Sjæl, som maaske ikke havde taget i Betænkning at bedrage og forraade hende, dog havde elsket hende mere end han med al sin Finfølelse og alle sine Skrupler. Disse to — de havde tilhørt hinanden. Om kort eller længe, deres Væsen havde formaaet at øve en saadan gensidig Tiltrækning, at alt andet omkring dem var bleven intet. Han havde Ret: Edmée var hans, i Døden som i Livet. Ingen kunde nu skille dem ad.

Solen steg højere og højere paa Himlen, og lidt efter lidt samlede der sig nedenfor paa Gaden en Sammenstimlen af Mennesker. Det Rygte havde udbredt sig over Paris, at Monsieur de Châteauneuf havde bragt de undertegnede Fredspræliminarier med sig fra London, og Folket, der jublede vildt af Henrykkelse over denne i Aarevis saa længselsfuldt ønskede Fred, kunde nu næppe tro paa den

store Lykke, men forlangte højrøstet at faa Sendebudet i Tale. Nu slog Uret paa Tuilerierne ni: rundt omkring i Paris begyndte Kanonerne at tordne — det var for Borgerne et Tegn paa, at Rygtet talte sandt. Jubelen vilde ingen Ende tage. Louis de Châteauneuf maatte frem paa Trappeafsatsen og tale til de Folkeskarer, der kom stormende ind i Gaarden.

Mellem Tuilerierne og Rue du Bac var der sort af Mennesker. Overalt lød Raabene: Leve Første-Konsulen! Leve Otto og Medborger Châteauneuf! Leve Freden!

Bonaparte var endelig alene med sin døde Elskerinde. Han holdt hende i sine Arme og saa for sidste Gang ind i hendes Ansigt.

— Hvorfor? Hvorfor? mumlede han i bitter Fortvivlelse. Hvorfor netop nu?

Men Edmée de La Feuillade laa stumt-ubevægelig i sin lydeløse Skønhed, hvid i Oktobermorgenens Sol paa sin gyldne Seng. Hun havde for bestandigt unddraget sig Livets mange tunge Hvorfor. Hendes stolte, unge Liv skulde ikke formørkes af Tvivl og Skuffelser, af Smerter, Ælde og Savn. Paa det Tidspunkt, da hun stod højest, da hendes Sjæl uden at svimle havde naaet Lykkens højeste Tind, havde hun en Gang leende sagt: «Jeg bærer Døden i min højre Haand.» Hun havde ikke sveget sig selv.

Det tænkte Første-Konsulen paa nu, her ved sin døde Dronnings sidste Leje, medens det franske Folk jublede hans Navn og frydedes over, at han nu saa lykkeligt havde naaet Opfyldelsen af sit kæreste Maal: en ærefuld Fred med England og med Verden.

NOTER.

(Da man har gjort Forf. opmærksom paa, at Bipersonerne, der omtrent alle ere historiske og derfor i Forvejen maa antages at være tilstrækkelig bekendte, ikke i Bogen er blevne udførligt behandlede, har han besluttet, i det mindste med Hensyn til de vigtigste og hyppigst forekommende, at tilføje nogle korte, biografiske Noter og Forklaringer. Hertil slutter sig et Par Bemærkninger ang. kulturhistoriske og historiske Fakta, som maa antages ikke at være almindelig bekendte.

Disse Oplysninger er imidlertid nødvendigvis yderst ufuldstændige og vilkaarlige, da Forf., som sagt, kun har medtaget det, som han — efter sin personlige Opfattelse — formodede maatte være de fleste af Læserne ubekendt. Saaledes er f. Eks. ingen af de krigshistoriske Begivenheder, som omtales, kommenterede. At gennemføre Notesystemet konsekvent, vilde nemlig være det samme som at paatvinge Læserne Halvdelen af Konsulatets politiske Historie, hvortil Forf. ikke paa nogen Maade anser sig for berettiget.)

I.

Abbed Bernier, (f. 1764), Præst i St. Laud d'Angers, bidrog væsentlig til at dæmpe Opstanden i Vendée 99. Han formaaede Anførerne paa den venstre Bred af Loire til at slutte Fred med Regeringen i Montfaucon, 18. Jan.

1800 (28. Nivôse Aar VIII), hvortil siden Cheferne paa den højre Side af Loire, først og fremmest Monsieur de Châtillon, ogsaa sluttede sig. Første-Konsulen udvalgte ham siden til at underhandle med Pavens Sendebud angaaende Konkordatet, til hvis lykkelige Udfald han i høj Grad bidrog. For sine Tjenester mod Kirken og Republiken blev han udnævnt til Biskop i Orléans 1802.

II.

Mlle Laure Permon (f. 1784), Datter af Finansmanden Charles Permon og hans Hustru, født Prinsesse de Comnène fra Korsika. Under Direktoriet og Konsulatet boede Moderen som Enke i Paris og stod paa en venskabelig Fod saa vel med Faubourg de St. Germain som med Familien Bonaparte (hun var en Ungdomsveninde af Mme Lætitia). Lige fra sit Ophold i Militærskolen i Paris og til sit Giftermaal havde Napoléon, naar han var i Hovedstaden, saa godt som daglig og i største Fortrolighed omgaaedes Familien Permon. Mlle Laure Permon blev gift i Novbr. 1800 med Første-Konsulens Adjudant, Paris' Kommandant, General Junot (f. 1771), den senere Hertug af Abrantès.

«Den tidligere Biskop af Autun». — Charles Maurice Talleyrand-Périgord (f. 1754), Udenrigsminister under Direktoriet, Konsulatet og en Del af Kejserdømmet. (Senere Fyrste af Benevent.)

Madame Germon, berømt Dameskrædderinde.

Despeaux, Leroi etc. — en bekendt Modehandel under Direktoriet, Konsulatet og Kejserdømmet.

Rue de la Loi, Pont National, Palais d'Egalité etc. Naar Gadenavne og andre Navne, som her forekomme, findes i en forandret Form, er det den af Republiken vedtagne. Ligeledes har jeg ved alle Tidsbestemmelser fulgt den republikanske Tidsregning.

Mlle Lange, berømt Skuespillerinde og Kurtisane under Direktoriet

III.

Markisen af Caulaincourt, en Ven af Joséphine, var en af de faa Adelsmænd, som aabent havde sluttet sig til Republiken. Han var Fader til Armand de Caulaincourt, den senere Hertug af Vicenza. Hans anden Søn, Auguste, blev gift med en Mlle de La Feuillade, Datter af Hertug d'Aubusson de La Feuillade.

«Den grønne Bort» osv. Grønt var Aristokratiets Farve, forbudt under Terrorismen paa Grund af, at Charlotte Corday, den Dag, hun myrdede Marat, bar en grøn Hat.

Bourrienne (f. 1769), jævnaldrende Skolekammerat af Bonaparte i Brienne, siden efter hans Privatsekretær under Konsulatet. Første-Konsulens Hus førtes paa denne Tid (1800) omtrent som ethvert andet mægtigt og stort Privathus. Der holdtes endnu intet Hof i Tuilerierne, som for Resten af republikanske Hensyn officielt kaldtes *Palais du Gouvernement*. Statsraadet Bénézech optraadte ved højtidelige Lejligheder — f. Eks. ved Præsentationen af fremmede Nationers Gesandter o. lign. — som en Slags Ceremonimester. Ellers fungerede i Almindelighed kun Første-Konsulens Adjudanter som repræsentativt Mellemled mellem ham og Nationen.

«Den yngre Marskal». I Frankrigs Historie findes to Marskaller af Huset de La Feuillade, Fader og Søn. Den ene var samtidig med Ludvig den XIV, den anden med Regenten.

IV.

Madame Tallien født (1775), Teresa Cabarrus fra Cadix. I sit andet Ægteskab var hun gift med Konventsmedlemmet, Prokonsulen i Bordeaux, Tallien; under Direktoriet var hun Barras' Elskerinde og den toneangivende Dame i den parisiske Selskabsverden fra den 9. Thermidor til den 18. Brumaire,

Hippolyte Charles, født (1771) af tarvelige, borgerlige Forældre i Romans. Traf første Gang Mme Bonaparte, da hun under Felttoget 96—97 besøgte sin Mand i

Milano; han var den Gang Adjudant hos General Leclerc, Over-Generalens Svoger. Siden fortsattes deres Forhold i Paris under Bonapartes Fraværelse i Ægypten.

Garat (f. 1764), Nevø af Konventets Minister Garat, berømt Operasanger, livlig Selskabsmand, i højeste Grad forgudet og forkælet af de toneangivende Krese under Direktoriet og Konsulatet.

Duroc (f. 1772), Første-Konsulens Adjudant og den af hans Venner, som personlig stod ham nærmest. Bonaparte havde kendt ham saavel som Junot lige siden Toulons Belejring 93. (Under Kejserdømmet: *Grand-Maréchal du Palais* og Hertug af Frioul.)

Fortuné — Joséphines Yndlingshund, som havde tilhørt hende før hendes Ægteskab, og som den unge Ægtemand aldrig kunde forsone sig med. Derom har man adskillige Anekdoter.

V.

Berthier (f. 1753), Krigsminister under Konsulatet efter Carnot. (Senere Marskal, Fyrste af Neufchâtel, Prins af Wagram.)

«Vendéeprinsessen». Napoléon plejede ofte i daglig Omgang at give Folk Øgenavne *(sobriquets)*, som han selv opfandt. Siden blev de brugt af alle i hans nærmeste Kres.

VI.

Mme de Contades, en af de toneangivende Damer i Faubourg de Saint Germain omkr. Aar 1800, bekendt for sit Hovmod og sin store Skønhed. Brødrene de Rastignac indtog en fremragende Plads i samme Kres.

Frascati, Restauration paa Moden. Det var endnu Skik og Brug at dinere og soupere *«au cabaret.»*

VII.

Mme Récamier f. (1777), Juliette Bernard fra Lyon. Hun var gift med en af Parises rigeste Bankierer og allerede

paa denne Tid (1800) berømt for sin Skønhed og sit venskabelige Forhold til Mme de Staëls Kres.

«Af hele min Sjæl ønsker jeg» osv. Jvfr. «Dix années d'exil»: «*Je souhaitais que Bonaparte fût battu*» (under Felttoget i Italien 1800).

VIII.

«Jeg er ikke overdreven stærkt bunden.» Som bekendt var det under Direktoriet og Konsulatet kun et borgerligt Ægteskab, som forenede General Bonaparte med Mme de Beauharnais. Den kirkelige Vielse foregik, trods Joséphines længe nærede og ofte ytrede Ønske i denne Retning (hun vidste nemlig, at mange Tilhængere af den stærke religiøse Reaktion efter Brumaire egentlig betragtede hendes Ægteskab som ugyldigt), først 1804, Dagen før Kroningen, da Kardinal Fesch viede dem.

«Maksimum». Hentydning til Republikens mange forskelligartede og ofte mærkværdige Maksimumsbestemmelser i Handel og Vandel.

«Stort Attentat paa Første-Konsulen i Operahuset». Dette Attentat forøvedes den 18. Vendémiaire Aar IX (11. Oktober 1800) af de fire sammensvorne: Ceracchi, Arena, Demerville og Topino-Lebrun (alle Tilhængere af en terroristisk Republik). Bevæbnede med Dolke ventede de paa Kejseren udenfor hans Loge, da han begav sig til Første-Opførelsen af «Les Horaces» af Porta. De bleve straks fængslede. Fouché — og gennem ham Bonaparte — var paa Forhaand nøje underrettede om Faren.

«Lader vor gamle Place Royale rydde og forskønne». Paa *Place des Victoires* (den gamle, af Hertug de La Feuillade 1686 anlagde, *Place Royale*) havde Første-Konsulen paa Republikens Højtidsdag 1. Vendémiaire Aar IX med egen Haand lagt Grundstenen til Monumentet for Generalerne Kleber og Desaix.

IX.

FØRSTE-KONSULENS FAMILIE OMKRING AAR 1800—1801. Slægten, der oprindelig var toskansk, kan forfølges lige ned til det 12te Aarhundrede, først i Florens, saa i San Miniato og i Sarzana, nær Genua. I Treviso skal den have opnaaet stor Ære og Anseelse og hersket enevældigt. Fra Sarzana flyttede 1529 en Bonaparte til Korsika, hvor hans Efterkommere siden da have været bosatte.

Madame Lætitia Bonaparte, f. (1749) *Ramolino*,

Joseph, f. 1768, gift 94 med *Julie Clary*. (Boede 1800 paa sin Ejendom Mortefontaine nær Malmaison.)	*Napoléon*, f. 15/8 1769, gift 96 med *Marie-Joséphine-Rose Tascher de la Pagerie*, f. 1763, Enke efter General *de Beauharnais*. Første-Konsul Nov. 99.	*Lucien*, f. 1775, gift 94 med *Christine Boyer*, † 1800. (Aar 1800 først Indenrigsminister, siden Gesandt i Madrid.)	*Elisa*, f. 1777, gift 97 med *Felix Bacciocchi*.
Zenaïde, f. 1801.	Stedbørn: *Eugène de Beauharnais*, f. 1781. (Ved 1800 Oberst for Konsulargardens «*les guides*».) *Hortense de Beauharnais*, f. 1783.	*Charlotte*, f. 1796. *Christine*, f. 1798.	

Enke fra 1785 efter *Charles Bonaparte*.

Louis, f. 1778. (Omkring 1800 Oberst for 5. Dragonregiment.)	*Pauline*, f. 1780, gift 98 med General *Leclerc*.	*Caroline*, f. 1782, gift 1800 med General *Murat*.	*Jérôme*, f. 1784.
	Dermide, f. 1800.	*Achille*, f. 1800.	

Familien de Caseaux var gennem Mme de Caseaux nær beslægtet med Huset Talleyrand-Périgord og indtog ved sin Rigdom og sine Forbindelser en fremtrædende Plads i Selskabslivet omkring 1800.

Monsieur de Trénis, Monsieur Lafitte, de berømteste Dansere under Direktoriet og Konsulatet. Monsieur de Trénis (under Kejserdømmet Greve af Châtillon) har bl. a. Æren for at have indført Valsen i Frankrig.

Mlle Chameroi, bekendt Balletdanserinde i Aaret 1800.

X.

Otto, fransk Diplomat, som anvendtes i mange vigtige Hverv under Republiken og Kejserdømmet. Paa denne Tid (1800) stod Frankrig ikke paa den Fod med England, at det kunde have nogen ordnet og anerkendt Legation i London, men Regeringen havde der en «Kommissær», som indledede de Underhandlinger med det engelske Kabinet, der omsider førte til Fredspræliminarierne i London (Okt. 1801) og endelig endte med Traktaten i Amiens den 25. Marts 1802, efter hvilken By Freden fik sit Navn.

XI.

«Fouché troer jo stadig, at faren skal komme fra den kant.» Politiministeren havde bestandig under alle de mange Attentater mod Bonaparte i Konsulatets første Aar sin Mistanke rettet mod Royalisterne, fremfor alt mod det besejrede Vendée, og havde desuden allerede i sin Haand de spredte Traade til den Sammensværgelse, som nu var ved at danne sig (Nov.—Dec. 1800) og som gav sig Udslag i Explosionen af «Helvedsmaskinen» 24. Dec. 1800.

XII.

Madame Lannes, født Louise Ghuéneuc, var i Oktober 1800

bleven gift med General Lannes, (senere Marskal, Hertug af Montebello).

«MYSTIFIKATIONER» — en yndet Selskabsleg under Direktoriet og Konsulatet. Det bestod som oftest i, at en professionel «Mystifikatør» (i Paris var der adskillige Personer, som fortjente deres Udkomme paa denne Maade), spillede en eller anden Rolle, der var beregnet paa at vildlede et dertil udvalgt Medlem af Selskabet. De øvrige assisterede Mystifikatøren eller vare blot Tilskuere ved Spøgen, som undertiden kunde vare flere Dage.

XIII.

MADAME BRANCHUE, bekendt Operasangerinde, gik under Konsulatets første Aar for at være «beskyttet» af Første-Konsulen.

TUILERIERNE. Forf. har ved Beskrivelsen af Tuilerierne beholdt de Benævnelser, som brugtes under *ancien régime* og Konsulatet. Dem man fandt paa under Terrorismen, da *Pavillion de l'Horloge* f. Eks. blev kaldet for *Pavillion de l'Unité*, *Pavillion de Flore* for *Pavillion de l'Egalité* og *Pavillion de Marsan* for *Pavillion de la Liberté*, blev aldrig populære og gik allerede under Direktoriet i Glemmebogen. Hvad de særskilte Værelser angaaer, saa kom de Navne, hvorunder de nu mest ere kendte f. Ex. *Salle des Maréchaux* i Stedet for *Salle des Cent-Suisses* eller *Salon de Louis XIV* i Stedet for *Le grand Cabinet du Roi* o. s. v. først i Brug under Kejserdømmet.

«HAR HAN SKREVET IGEN?» I Løbet af Aaret 1800 tilskrev Prætendenten (den senere Ludvig XVIII) General Bonaparte flere Breve, hvori han paa en indbildsk og ikke særlig værdig Maade udtalte sine Forhaabninger om, at den almægtige Første-Konsul skulde genindsætte Bourbonerne paa Frankrigs Trone, imod at han selv bestemte sin Belønning derfor. I et Brev dateret Fructidor Aar VIII, svarede Bonaparte ham endelig — høfligt, men bestemt afvisende.

MADAME ROYALE. Marie-Thérèse-Charlotte de France (f. 1778),

Ludvig den XVI's Datter. Hun blev først frigiven af sit Fangenskab i Temple 1795.

XIV.

MADAME HAMELIN, gift med en højtstaaende Søofficer, Veninde med Joséphine og Madame Tallien, en af Tidens mest bekendte og fejrede «*merveilleuses*», i Særdeleshed kendt for sine hypermoderne Toiletter.

HELVEDSMASKINEN. Det store Attentat med «Helvedsmaskinen» forøvedes af Royalisterne St. Réjant, Limoëlan og Carbon, medens Sammensværgelsens egentlige Hovedmand, Georges Cadoudal, den bekendte Chouanhøvding fra Vendéekrigen, holdt sig skjult i Morbihan. «Maskinen» bestod af en Krudttønde, der, anbragt paa en Kærre og sat i Forbindelse med en Mine, var opstillet i den snevre Gade, som man vidste Første-Konsulen altid plejede at passere, naar han skulde i Operaen. Kun ved Hestenes Hurtighed blev han og hans Følge reddede, men flere Huse i Gaden sprængtes delvis i Luften og et stort Antal Mennesker dræbtes og saaredes.

Gaden *St. Nicaise* findes ikke mere. Den forsvandt, da man forlængede *Rue de Rivoli*. Den Gang gik den fra *Rue des Orties* gennem Carrouselpladsen til *Rue St. Honoré*. Operahuset laa den Gang i *Rue de Richelieu* paa den Plads, som siden fik Navnet *Place Louvois*. Efter Hertugen af Berrys Mord 1820 blev Bygningen nedreven.

MORTIER, (f. 1768) General, paa dette Tidspunkt Befalingsmand over første Militærafdeling, der laa i Paris. (Senere Marskal, Hertug af Tréviso).

FOUCHÉ (f. 1754), tidligere Medlem af Konventet og terroristisk Prokonsul i Nièvre, Politimester under Konsulatet. (Senere Hertug af Otranto).

XV.

NYTAARSDAG. Aar V var man paany begyndt at fejre Nytaarsdag med Visitter og Foræringer, hvilket var *forbudt* under Terrorismen.

XVI.

«Paa et vink af første-konsulen». *L'Empereur aimait particulièrement des bals masqués et en demandait souvent.* Mémorial de St. Hélène t. 5. p. 172.

Czaren o. s. v. Ratifikationerne af Freden i Lunéville udvekstedes i Paris 16. Marts 1801. Poul I var da endnu Czar. Først Natten mellem den 24. og 25. Marts 1801 blev han myrdet, og det varede noget ind i April, før Efterretningen derom naaede til Paris.

«Historisk aand». Man maa huske paa, at paa denne Tid var Spiritismen lige saa meget i Mode som den er nu.

XVII.

Kongen og dronningen af etrurien. Infanten Don Luis af Parma og hans Gemalinde, Infantinden Maria-Luisa, Datter af Carl IV af Spanien, havde ved Freden i Lunéville faaet tilkendt Toskana, under Navnet Kongeriget Etrurien.

Markisen af montesson. Charlotte-Jeanne Béraud de la Haye de Riou, (f. 1737) morganatisk gift med Hertugen af Orléans (Philippe-Egalités Far) levede som Enke i Paris og spillede en betydelig Rolle i Konsulatets selskabelige Liv. Første-Konsulen beundrede meget hendes Takt og Arrangementstalent og tilstod hende aarlig en større Pension for at sætte hende i Stand til at «holde Salon» og saaledes bidrage til at vedligeholde Traditionerne fra *ancien régime*.

La malmaison er undergaaet mange Forandringer siden Napoléon og Joséphine boede der. Den prægtige Park er udstykket, forandret, indskrænket og omdannet til en almindelig Have. Værelserne ere forfaldne og næsten uden Møbler. Under Restaurationen og Julimonarkiet havde Slottet flere Ejere, sidst Dronning Christine af Spanien, som under det andet Kejserdømme solgte det til Napoléon III, der lod det indrette til et Slags Familiemusæum, og, saavidt muligt, satte det i dets tidligere Stand. Efter Krigen 1870 har Staten atter solgt det til en Privatmand.

MADAME SAVARY, født Félicité de Faudoas, var efter 1800 gift med Første-Konsulens Adjudant Savary (Under Kejserdømmet Politiminister og Hertug af Rovigo).

ET BREV FRA PETERSBORG. Sommeren 1801 var Duroc i Petersborg. Ved Underretningen om Regeringsforandringen havde nemlig Første-Konsulen sendt ham derhen for at lykønske Aleksander I og sondere Terrænet.

Mme CAMPANS INSTITUT. Madame Campan, Marie-Antoinettes tidligere Kammerjomfru, forestod under Direktoriet og Konsulatet en meget besøgt Pensionsanstalt, hvor de fleste af de senere toneangivende Damer bleve opdragne.

RAPP, (født 1772) havde ligesom Savary været Adjudant hos Desaix og blev ligesom han, efter Slaget ved Marengo, (hvor Desaix faldt) optaget blandt Første-Konsulens Adjudanter.

XIX.

Mme FOURÈS, født (omkring 1776 i Carcassonne) Marguerite Pauline Bellisle — oftest kaldet «*Bellilote*» var uægte Barn af en Adelsmand og en Tjenestepige og hørte selv til Arbejderklassen ligetil sit Giftermaal med Smaaborgeren Fourès. Forklædt som Mand fulgte hun sin Ægtefælle til Ægypten, da han som frivillig deltog i Felttoget. I Kairo vakte hun Bonapartes Opmærksomhed, og efterat han havde ladet Berthier sende Manden til Frankrig med Depecher til Direktoriet, indledede han en Forbindelse med Madame Fourès, som vedvarede til han forlod Orienten.

XX.

FREDSVILKAARENE med England blev underskrevne af Otto i London 1 Okt., og Efterretningen derom kom til Paris 3 Okt. 1801 (11 Vendémiaire Aar X.)

KGL. HOF-BOGBINDER
CARL PETERSENS
ENKE
GOTHERSGADE 14.

